

EDIȚIE ÎN LIMBA ROMÂNĂ

من هدايات سورة
الفاتحة

Min hidāyāt sūrat al-Fātiḥah

Învățăminte din
sura al-Fātiḥah

‘Abd al-Razzāq
al-Badr

INSTITUTUL TAWHID
tawhid.ro

‘Abd al-Razzāq ibn ‘Abd al-Muḥsin al-‘Abbād al-Badr

Învăţăminte din sura al-Fātiḥah

من هدايات سورة الفاتحة

Min hidāyāt sūrat al-Fātiḥah

Institutul Tawhid

România · 2026

Titlul original: من هدايات سورة الفاتحة

Ediția I

Ediție în limba română publicată de Institutul Tawhid. Distribuție gratuită.

Institutul Tawhid · <https://www.tawhid.ro>

Textele arabe coranice: Tanzil Project, text Uthmani v1.1, © 2007–2026 Tanzil Project, CC BY 3.0 · <https://tanzil.net>. Textul arab este reprodus neschimbat din sursa verificată.

Fragmentele sunt indicate în referințe; celelalte citate reproduc versetul sau pasajul arab integral indicat.

Cuprins

Introducere	1
1 Căutarea vindecării prin al-Fātiḥah	7
2 Unicitatea lui Allah și categoriile ei	15
3 Sinceritatea și urmarea Trimisului	28
4 Calea cea dreaptă	35
Călăuzirea spre calea dreaptă este un dar al lui Allah	35
Ce este calea cea dreaptă?	37
Piedicile urmăririi căii drepte	44
Cine sunt oamenii căii drepte?	54
5 Avertisment împotriva părăsirii căii lui Allah	57
6 Întărirea credinței în Ziua de Apoi	78
7 Întărirea credinței în destin	105
Cele patru trepte ale credinței în destin	121
8 Rangul invocării	131
Sinceritatea față de Allah	140
Urmarea nobilului Trimis	143
Stăruința în cerere	144
Hotărârea în invocare	145
Prezența inimii	145
Folosirea mijloacelor legiuite de apropiere	146
Invocări cuprinzătoare	152
Îmbinarea fricii și a speranței	155
Curățenia rituală	156
Pocăința și cererea iertării	156
9 Iubirea, frica și speranța	161
Indice	168

Introducere

المقدمة

Cu adevărat, lauda Îi aparține lui Allah. Îl laudăm, Îi cerem ajutorul și iertarea și căutăm adăpost la Allah de răul sufletelor noastre și de faptele noastre rele. Pe cel pe care Allah îl călăuzește nimeni nu-l poate rătăci, iar pe cel pe care El îl lasă să rătăcească nimeni nu-l poate călăuzi. Mărturisesc că nu există nicio divinitate demnă de adorare în afară de Allah, Singurul, fără asociat, și mărturisesc că Muḥammad este robul și Trimisul Său. Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace, lui, familiei sale și tuturor companionilor săi.

Acestea fiind spuse, sura al-Fātiḥah este o sură măreață dintre surele Nobilului Coran. O citim în fiecare zi, ca obligație, de șaptesprezece ori în cele cinci rugăciuni prescrise, deoarece trebuie recitată în fiecare unitate a fiecărei rugăciuni. Într-un hadith autentic s-a transmis că Profetul ﷺ a spus:

لا صلاة لمن لم يقرأ بفاتحة الكتاب

„Nu are rugăciune cel care nu recită Deschizătoarea Cărții.”¹

Într-un alt hadith a spus:

من صلى صلاة لم يقرأ فيها بأم القرآن فهي خداج

„Cine împlinește o rugăciune fără să recite în ea Mama Coranului, rugăciunea lui este neîmplinită.”²

1 Relatat de al-Bukhārī (756) și Muslim (394).

2 Relatat de Muslim (395).

Adică este incompletă. Dacă robul păstrează rugăciunile regulate suplimentare și pe cele voluntare, recită al-Fātiḥah de multe ori într-o zi și o noapte; într-o lună o recită de foarte multe ori, iar într-un an de și mai multe ori. Ea este cea mai însemnată sură a Coranului, după cum s-a transmis autentic de la nobilul Trimis ﷺ.

Abū Saʿīd ibn al-Muʿallā, Allah să fie mulțumit de el, a spus:

كنت أصلي في المسجد فدعاني رسول الله ﷺ فلم
أجبه، فقلت: يا رسول الله إني كنت أصلي، فقال: ألم
يقُل الله: استجبوا لله وللرسول إذا دعاكم لما يحييكم؟ ثم
قال لي: لأعلمك سورة هي أعظم السور في القرآن،
قبل أن تخرج من المسجد. ثم أخذ بيدي، فلما أراد أن
يخرج قلت له: ألم تقل: لأعلمك سورة هي أعظم سورة
في القرآن؟ قال: الحمد لله رب العالمين: هي السبع
المثاني، والقرآن العظيم الذي أوتيته

„Mă rugam în moschee, iar Trimisul lui Allah ﷺ m-a chemat, însă nu i-am răspuns. I-am spus: «Trimis al lui Allah, mă rugam.» El a spus: «Oare Allah nu a spus: Răspundeți lui Allah și Trimisului când vă cheamă la ceea ce vă dă viață?» Apoi mi-a spus: «Înainte să ieși din moschee, te voi învăța o sură care este cea mai măreață dintre surele Coranului.» Apoi m-a luat de mână. Când a vrut să iasă, i-am spus: «Oare nu ai spus că mă vei învăța sura cea mai măreață din Coran?» El a spus: «Lauda

Îi aparține lui Allah, Stăpânul lumilor: ea este cele șapte versete repetate și Coranul măreț care mi-a fost dăruit.»³

Dacă celui care se roagă i se cere să răspundă Trimisului ﷺ atunci când îl cheamă, ce se poate spune despre cel preocupat de treburile lumești — poate chiar de lucruri neînsemnate — care este chemat la rugăciune, dar nu răspunde?!

Această sură binecuvântată are mai multe nume, care arată măreția rangului și înălțimea valorii sale. Este „*Deschizătoarea Cărții*”, fiind începutul, preambulul și prima ei parte. Când deschizi exemplarul Coranului, îl deschizi mai întâi la al-Fātiḥah, deoarece ea este prima sură a Coranului.

Este „*cele șapte versete repetate*”: șapte, fiindcă versetele sale sunt șapte; repetate, fiindcă este repetată în fiecare rugăciune. Ea te însoțește în fiecare unitate a fiecărei rugăciuni pe care o reciti. Aceasta este una dintre particularitățile sursei al-Fātiḥah.

Este „*Coranul măreț*”: Profetul ﷺ a numit-o astfel, deși este o singură sură, pentru că ea cuprinde ceea ce cuprinde întregul Coran. Toate științele Coranului — unicitatea lui Allah, porunci, interdicții, istorisiri și relatări — se află în al-Fātiḥah în formă generală, iar în Nobilul Coran în detaliu. Ea este o lumină măreață și o strălucire limpede cu care Allah i-a cinstit pe Profetul nostru Muḥammad ﷺ și comunitatea sa. Ibn ʿAbbās, Allah să fie mulțumit de amândoi, a relatat:

بيننا جبريل قاعد عند النبي ﷺ سمع نقيضاً من فوقه،
 رفع رأسه فقال: هذا باب من السماء فتح اليوم؛ لم
 يفتح قط إلا اليوم؛ فنزل منه ملك فقال: هذا ملك نزل
 إلى الأرض، لم ينزل قط إلا اليوم، فسلم وقال: أبشر

3 Relatat de al-Bukhārī (4474).

بنورين أوتيتهما لم يؤتهما نبي قبلك: فاتحة الكتاب
وخواتيم سورة البقرة، لن تقرأ بحرف منهما إلا أعطيته

„Pe când Jibrîl ședea alături de Profet ﷺ, a auzit deasupra lui un sunet. Și-a ridicat capul și a spus: «Aceasta este o poartă a cerului deschisă astăzi, care nu s-a mai deschis niciodată până azi.» Prin ea a coborât un înger, iar el a spus: «Acesta este un înger care a coborât pe pământ, lucru pe care nu l-a mai făcut niciodată până azi.» Îngerul a salutat și a spus: «Bucură-te de două lumini care ți-au fost dăruite și care nu i-au fost dăruite niciunui profet înaintea ta: Deschizătoarea Cărții și ultimele versete din sura al-Baqarah. Nu vei recita nicio literă din ele fără să primești ceea ce cuprinde.»”⁴

Al-Fātiḥah este, așadar, una dintre particularitățile nobilului Profet, asupra lui binecuvântarea și pacea, și ale comunității sale, deoarece îngerul a spus în hadith: „care nu i-au fost dăruite niciunui profet înaintea ta”. Aceasta este binefacerea lui Allah față de comunitatea Islamului: îngerul a venit cu această veste bună. Sura însă fusese coborâtă mai înainte de Jibrîl, asupra lui pacea:

﴿وَأَنَّهُ لَنَزَّلُ رَبِّ الْعَالَمِينَ نَزَلَ بِهِ الرُّوحُ الْأَمِينُ﴾

„Ea este cu adevărat o revelație de la Stăpânul lumilor. Duhul cel demn de încredere a coborât cu ea.”

Coran 26:192–193

Coborârea Coranului era o însărcinare proprie lui Jibril, asupra lui pacea. Acest înger a venit să-i aducă Profetului, asupra lui binecuvântarea și pacea, și comunității sale care îl urmează, vestea bună despre meritul acestei sure și despre faptul că, ori de câte ori robul o recită, primește, după numărul literelor sale,

4 Relatat de Muslim (806).

răsplată înmulțită și recompensă bogată de la Allah Preaslăvitul. Îl laudăm pe Allah Preaînaltul că ne-a binecuvântat cu recitarea ei. A-I mulțumi lui Allah pentru această binefacere înseamnă a-i acorda surei dreptul ei: recitare corectă, înțelegere dreaptă și împlinirea a ceea ce cere în privința îndreptării, statorniciei și urmării căii drepte a lui Allah. Partea robului din ea nu trebuie să fie numai rostirea cuvintelor și literelor sale; recitarea sa trebuie să cuprindă cele trei feluri de recitare. Allah Preaînaltul spune:

﴿الَّذِينَ ءَاتَيْنَهُمُ الْكِتَابَ يَتْلُونَهُ حَقَّ تِلَاوَتِهِ﴾

„Cei cărora le-am dat Cartea o recită așa cum se cuvine să fie recitată.”

Coran 2:121 — fragment

Se spune în arabă: „Cutare l-a urmat pe cutare” folosind verbul talā. Această sură se recită prin memorare și rostirea corectă a literelor; prin înțelegere și priceperea sensurilor; prin împlinirea celor cuprinse în ea, urmând calea dreaptă a lui Allah și rămânând ferm pe drumul drept, prin care robul dobândește fericirea în această lume și în Viața de Apoi. Cel a cărui parte din această sură și din restul Coranului se reduce la recitare și rostirea literelor nu a recitat Coranul așa cum se cuvine. Trebuie respectate și hotarele lui, împlinind poruncile și ferindu-se de interdicții. Allah Preaînaltul a coborât Coranul pentru ca versetele lui să fie cercetate cu luare-aminte și pentru ca oamenii să lucreze potrivit lui:

﴿كِتَابٌ أَنزَلْنَاهُ إِلَيْكَ مُبَارَكٌ لِّيَدَّبَّرُوا ءَايَاتِهِ وَلِيَتَذَكَّرَ أُولُوا الْأَلْبَابِ﴾

„O Carte binecuvântată pe care ți-am coborât-o, pentru ca ei să cugete la versetele ei și pentru ca oamenii înzestrați cu minte să ia aminte.”

Coran 38:29

Dacă avem nevoie să medităm asupra Coranului și să-l înțelegem, nevoia de a medita la al-Fātiḥah este și mai mare și mai apăsătoare. Ea este Mama Coranului, cea mai însemnată sură, care cuprinde ceea ce cuprinde Coranul. Robului credincios i se cuvine să-i acorde acestei sure mărețe dreptul de a fi cercetată cu luare-aminte, înțelegându-i sensurile și semnificațiile, ca să aibă folos de ea și apoi să fie înălțat prin harul Împăratului Dăruitor.

Această scriere arată câteva dintre îndrumările acestei sure binecuvântate, marile sale foloase și binefacerile ei cuprinzătoare. Îi cer lui Allah să facă prin ele bine, folos și câștig.

Lui I se cuvine lauda la început și la sfârșit și Lui I se cuvine mulțumirea, în afară și înăuntru.

Îi cer lui Allah Cel Generos izbândă și acceptare. Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace Profetului nostru Muḥammad, familiei și companionilor săi.

1 Căutarea vindecării prin al-Fātiḥah

الاستشفاء بالفاتحة

Printre numele surei al-Fātiḥah se află „Cea îndestulătoare, cea vindecătoare”. În ea este vindecare pentru bolile inimilor și ale trupurilor. Dacă în inimă se află o țință sau o intenție stricăță, fățarnicie în adorare, mândrie, nedreptate, asuprire ori altceva asemănător, leacul se găsește în cea vindecătoare, sura al-Fātiḥah. Ibn al-Qayyim, Allah să aibă milă de el, spune:

كثيراً ما كنت أسمع ابن تيمية يقول: إياك نعبد فيه
علاج للرياء، وإياك نستعين فيه علاج للكبرياء

„Îl auzeam adesea pe Ibn Taymiyyah spunând: «Numai pe Tine Te adorăm cuprinde leacul pentru fățarnicia în adorare, iar numai de la Tine cerem ajutor cuprinde leacul pentru trufie.»”

„Numai pe Tine Te adorăm” îndepărtează boala ostentației și a prefăcătoriei în fața fapturilor, amintindu-i robului de sinceritate, cea mai nobilă dintre trepte, și de marea răsplată a Vieții de Apoi pentru oamenii sinceri. Allah Preaînaltul spune:

﴿وَمَنْ أَرَادَ الْآخِرَةَ وَسَعَىٰ لَهَا سَعْيَهَا وَهُوَ مُؤْمِنٌ
فَأُولَٰئِكَ كَانَ سَعْيُهُمْ مَّشْكُورًا﴾

„Cel care dorește Viața de Apoi și se străduiește pentru ea așa cum i se cuvine, fiind credincios — strădania unora ca aceștia va fi recunoscută.”

Coran 17:19

„Numai de la Tine cerem ajutor” îi arată robului sărăcia și nevoia sa față de Stăpânul său și faptul că Îi cere neconținut ajutor. Allah Preaînaltul spune:

﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ أَتُمُ الْفُقَرَاءَ إِلَى اللَّهِ وَاللَّهُ هُوَ الْغَنِيُّ
الْحَمِيدُ﴾

„Oameni, voi sunteți cei săraci, care au nevoie de Allah, iar Allah este Cel Bogat, Vrednicul de Laudă.”

Coran 35:15

La fel, toate celelalte versete din această sură tratează bolile inimilor și cuprind vindecare pentru ceea ce se află în piepturi. Dacă în trupuri există neputințe și boli, în al-Fātiḥah există vindecare. Abū Sa‘īd, Allah să fie mulțumit de el, a relatat:

انطلق نفر من أصحاب النبي ﷺ في سفرة سافروها،
حتى نزلوا على حي من أحياء العرب، فاستضافوهم

فأبوا أن يضيفوهم، فلدغ سيد ذلك الحي، فسعوا له بكل شيء لا ينفعه شيء، فقال بعضهم: لو أتيتم هؤلاء الرهط الذين نزلوا، لعله أن يكون عند بعضهم شيء، فأتوهم فقالوا: يا أيها الرهط، إن سيدنا لدغ، وسعينا له بكل شيء لا ينفعه، فهل عند أحد منكم من شيء؟ فقال بعضهم: نعم، والله إني لأرقي، ولكن والله لقد استضعفناكم فلم تضيفونا، فما أنا براق لكم حتى تجعلوا لنا جعلاً، فصالحوهم على قطع من الغم، فانطلق يتفل عليه ويقرأ: الحمد لله رب العالمين، فكأنما نشط من عقل، فانطلق يمشي وما به قلبة. قال: فأوفوهم جعلهم الذي صالحوهم عليه، فقال بعضهم: اقسموا، فقال الذي رقى: لا تفعلوا حتى نأتي النبي ﷺ فنذكر له الذي كان، فننظر ما يأمرنا، فقدموا على رسول الله ﷺ فذكروا له، فقال: وما يدريك أنها رقية؟ ثم قال: قد

أَصْبَحْتُمْ، اقْسَمُوا وَاضْرِبُوا لِي مَعَكُمْ سَهْمًا، فَضَحَكَ رَسُولُ

اللَّهِ ﷺ

„Un grup dintre companionii Profetului ﷺ a plecat într-o călătorie. Au poposit lângă un trib arab și le-au cerut ospitalitate, dar aceștia au refuzat să-i găzduiască. Conducătorul tribului a fost înțepat de o vietate veninoasă. Au încercat pentru el orice, însă nimic nu-i folosea. Unii au spus: «Dacă ați merge la acei oameni care au poposit aici! Poate că vreunul dintre ei are ceva.» Au mers la ei și au spus: «Oameni buni, conducătorul nostru a fost înțepat. Am încercat totul, dar nimic nu-i folosește. Are vreunul dintre voi ceva?» Unul a răspuns: «Da, pe Allah, eu fac ruqyah. Însă, pe Allah, v-am cerut ospitalitate și nu ne-ați găzduit. Nu vă voi face ruqyah până nu ne stabiliți o răsplată.» S-au înțeles pentru o turmă de oi. El s-a dus, sufla ușor asupra lui, cu puțină salivă, și recita: «Lauda Îi aparține lui Allah, Stăpânul lumilor.» Omul a fost ca și cum ar fi fost dezlegat din legături: s-a ridicat și a mers, fără nicio suferință. Le-au dat răsplata asupra căreia se înțeleseseră. Unii au spus: «Împărțiți-o!» Cel care făcuse ruqyah a spus: «Nu faceți aceasta până nu mergem la Profet ﷺ, să-i povestim ce s-a întâmplat și să vedem ce ne poruncește.» Au venit la Trimisul lui Allah ﷺ și i-au povestit. El a spus: «De unde ai știut că ea este ruqyah?» Apoi a spus: «Ați procedat bine. Împărțiți și puneți-mi și mie o parte alături de voi!» Iar Trimisul lui Allah ﷺ a râs.”⁵

5 Relatat de al-Bukhārī (2276) și Muslim (2201).

Ibn al-Qayyim, Allah să aibă milă de el, a spus în cartea al-Jawāb al-kāfi:

مكثت بمكة مدة تعزيني أدواء ولا أجد طبيباً، فكنت
أعالج نفسي بالفاتحة فأرى لها تأثيراً عجيباً، فكنت أصف
ذلك لمن يشتكي ألماً وكان كثير منهم يبرأ سريعاً

„Am stat o vreme la Mecca. Mă încercam diferite boli și nu găseam medic. Mă tratam cu al-Fātiḥah și vedeam că avea un efect uimitor. Le recomandam acest lucru celor care se plâneau de dureri, iar mulți dintre ei se vindeau repede...”⁶

Pentru căutarea vindecării prin această sură, recitarea trebuie însoțită de certitudine și încredere în Allah Preaînaltul. Când certitudinea și încrederea în Allah se reunesc, robul are cel mai mare folos de această recitare.

6 Vezi al-Dā' wa-l-dawā' (al-Jawāb al-kāfi), p. 8, ediția 'Ālam al-Fawā'id. Imamul Ibn al-Qayyim, Allah să aibă milă de el, vorbește despre efectul surei al-Fātiḥah și în Zād al-ma'ād, 4/176–178.

Revenind la vindecarea bolilor inimilor prin ea: se știe că inimile se îmbolnăvesc de felurite boli, iar boala lor este mai gravă decât cea a trupului. Inima este temelia faptelor: îndreptarea ei îndreaptă trupul, iar stricarea ei strică trupul. Profetul, asupra lui binecuvântarea și pacea, a spus:

أَلَا وَإِنْ فِي الْجَسَدِ مَضْغَةٌ إِذَا صَلَحَتْ صَلَحَ الْجَسَدُ كُلُّهُ،
وَإِذَا فَسَدَتْ فَسَدَ الْجَسَدُ كُلُّهُ أَلَا وَهِيَ الْقَلْبُ

„Cu adevărat, în trup este o bucată de carne: dacă ea este bună, întregul trup este bun, iar dacă ea se strică, întregul trup se strică. Cu adevărat, ea este inima.”⁷

De aceea Abū Hurayrah, Allah să fie mulțumit de el, a spus: „Inima este rege, iar măduarele sunt ostașii săi. Când regele este bun, ostașii sunt buni; când regele se strică, ostașii se strică.” Inima este astfel, chiar într-o măsură și mai mare: dacă ea se îndreaptă, trupul o urmează în îndreptare; dacă se strică, trupul o urmează în stricăciune. Buna stare a oamenilor, statornicia lor, faptele lor bune și cuvintele lor drepte se întorc la buna stare a inimilor. Bolile inimilor se întorc, în general, la două categorii: boala îndoielilor înșelătoare și boala poftelor. În cuvintele Preaînaltului se află leac pentru amândouă:

﴿غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الْضَالِّينَ﴾

„Nu a celor asupra cărora s-a abătut mânia și nici a celor rătăciți.”

Coran 1:7 — fragment

7 Fragment dintr-un hadith relatat de al-Bukhārī (52) și Muslim (1599).

Cei asupra cărora s-a abătut mânia au o stricăciune a intenției și a țintei; cei rătăciți au o stricăciune în privința cunoașterii. Fiecare este extrem de primejdioasă pentru cel atins, fie că stricăciunea privește voința și intenția, fie că privește concepția și cunoașterea. Cel a cărui intenție se strică — Allah să ne ferească — nu are folos nici de știința sa, nici de versetele lui Allah Binecuvântatul și Preaînaltul care îi sunt recitate. De aceea El a spus:

﴿مَثَلُ الَّذِينَ حُمِّلُوا التَّوْرَةَ ثُمَّ لَمْ يَحْمِلُوهَا كَمَثَلِ الْحِمَارِ
يَحْمِلُ أَثْقَالًا﴾

„Pilda celor cărora li s-a încredințat Tora, dar care apoi n-au purtat-o, este ca pilda măgarului care poartă cărți.”

Coran 62:5 — fragment

„**Li s-a încredințat Tora**”: ea le-a fost coborâtă în limba lor, le-a fost recitată și au înțeles-o. „Apoi n-au purtat-o”: au părăsit împlinirea ei din pricina stricăciunii intențiilor și voinței lor. Prin aceasta au atras mânia și nemulțumirea lui Allah. Allah i-a descris ca pe cei asupra cărora s-a abătut mânia: El le-a dat cunoștințe și la ei au ajuns versetele și dovezile Sale, dar au părăsit fapta, ascultarea poruncii lui Allah și supunerea față de Legea Sa. Sura tratează această boală, îndrumând la căutarea adăpostului la Allah de ea.

Cuvintele Preaînaltului „*nici a celor rătăciți*” tratează stricăciunea cunoașterii celui care are dorință să făptuiască și să adore, dar nu are știință; Îl adoră pe Allah fără cunoaștere, fără să vadă limpede și fără dovadă din Carte și Sunnah. Aceasta este rătăcire de care se caută adăpost la Allah. Dacă musulmanul rostește această cerere, cerându-I lui Allah să-l călăuzească pe calea Sa dreaptă și să-l ferească de calea celor asupra cărora s-a abătut mânia și a celor rătăciți, și o repetă în fiecare zi, de multe ori, așa cum i-a fost prescris, prin aceasta își tratează, cu îngăduința lui Allah, stricăciunea inimii. El continuă să-și simtă nevoia de îndreptarea intenției și a cunoașterii și marea nevoie de

statornicie pe calea dreaptă. Îi cere neîncetat Domnului său, în fiecare zi, iarăși și iarăși. Acesta este unul dintre mijloacele legiuite prin care ajunge la orice bine, izbândă și fericire în această lume și în Viața de Apoi.

Această sură măreață, nobilă și binecuvântată a venit, așadar, ca să trateze toate felurile de boli ale inimilor și să îndrepte stricăciunea inimii celui căruia Allah i-a dăruit buna căutare a vindecării și folosul deplin de ea.

2

Unicitatea lui Allah și categoriile ei

التوحيد بأنواعه

Sura al-Fātiḥah cuprinde cele trei categorii ale unicității lui Allah, pentru care Allah ne-a creat și ne-a adus la existență, ca să le împlinim. El Preaînaltul spune:

﴿وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ﴾

„Nu i-am creat pe jinni și pe oameni decât ca să Mă adore.”
Coran 51:56

Allah Preaînaltul spune și:

﴿اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ سَبْعَ سَمَوَاتٍ وَمِنَ الْأَرْضِ مِثْلَهُنَّ
يَنْزِلُ الْأَمْرُ بَيْنَهُنَّ لِتَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ
وَأَنَّ اللَّهَ قَدْ أَحَاطَ بِكُلِّ شَيْءٍ عِلْمًا﴾

„Allah este Cel care a creat șapte ceruri și, din pământ, asemenea lor. Porunca se coboară între ele, ca să știți că Allah are putere asupra tuturor lucrurilor și că Allah cuprinde cu știința Sa toate lucrurile.”
Coran 65:12

În primul verset: a creat ca să adorați. În celălalt: a creat ca să cunoașteți. Așadar, am fost creați pentru adorarea lui Allah și pentru cunoașterea Lui, Preaslăvitul. De aceea învățații au spus că

unicitatea este de două feluri: unicitate practică și unicitate de cunoaștere.

Unicitatea practică, adică unicitatea în adorare, înseamnă să nu te rogi decât lui Allah, să nu aduci jertfe decât lui Allah, să nu faci legăminte decât pentru Allah, să nu-L chemi decât pe Allah, să nu ceri izbăvire decât de la Allah și să nu ceri sprijin, ajutor și biruință decât de la Allah.

Unicitatea de cunoaștere, adică unicitatea stăpânirii și unicitatea numelor și atributelor, înseamnă să-L cunoști pe Allah Preaînaltul și să crezi în El, în stăpânirea, domnia, măreția și desăvârșirea Sa, în numele și attributele Sale:

﴿هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عِلْمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ
هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْمَلِكُ
الْقَدُّوسُ السَّلَامُ الْمُؤْمِنُ الْمُهَيْمِنُ الْعَزِيزُ الْجَبَّارُ الْمُتَكَبِّرُ
سُبْحَنَ اللَّهِ عَمَّا يُشْرِكُونَ هُوَ اللَّهُ الْخَلِيقُ الْبَارِئُ الْمَصُورُ
لَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ يُسَبِّحُ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ﴾

„El este Allah, în afară de care nu există nicio divinitate, Cunoscătorul celor nevăzute și al celor văzute. El este Cel Milostiv, Îndurătorul. El este Allah, în afară de care nu există nicio divinitate: Împăratul, Cel Sfânt, Dătătorul de pace, Dătătorul de siguranță, Veghetorul, Cel Atotputernic, Cel

Constrângător, Cel Preaînalt. Slavă lui Allah, mai presus de ceea ce Îi asociază! El este Allah, Creatorul, Cel care aduce la ființă, Dătătorul de chipuri. Ale Lui sunt numele cele mai frumoase. Cele din ceruri și de pe pământ Îl preamăresc. El este Cel Atotputernic, Cel Înțelept.”

Coran 59:22-24

Să știi că El este Împăratul, Dătătorul de hrană, Orânduitorul și Cel care dispune de univers; El te-a creat ca să-L adori numai pe El și să-I închini numai Lui ascultarea și supunerea. Să nu ceri decât de la Allah, să nu-L chemi decât pe Allah, să nu ceri izbăvire decât de la Allah și să nu ceri sprijin și ajutor decât de la Allah. Aceasta este unicitatea: temelia religiei, sufletul Islamului și semnul fericirii. Omul nu are îndreptare, curățire și nici acceptarea faptelor decât prin ea. Când unicitatea lipsește, făptuitorul nu are folos din fapta sau din adorarea sa, deoarece unicitatea este temelia acceptării faptelor. Prin ea faptele sunt corecte și primite; în lipsa ei sunt nule și respinse. Allah Preaînaltul spune:

﴿وَلَقَدْ أُوحِيَ إِلَيْكَ وَإِلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكَ لَئِنْ أَشْرَكَتَ
لَيَجْبُطَنَّ عَمَلُكَ وَلَتَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ بَلِ اللَّهُ فَاعْبُدْ
وَكُنْ مِنَ الشَّاكِرِينَ﴾

„Ți s-a revelat ție și celor dinaintea ta: Dacă vei asocia, fapta ta va fi zadarnică și vei fi dintre cei pierduți. Așadar, adoră-L pe Allah și fi dintre cei mulțumitori!”

Coran 39:65-66

Profetul ﷺ a spus:

الدعاء هو العبادة

„Invocarea este adorarea.”⁸

Trimisul lui Allah ﷺ i-a spus lui Ibn ‘Abbās:

إِذَا سَأَلْتَ فَاسْأَلِ اللَّهَ؛ وَإِذَا اسْتَعَنْتَ فَاسْتَعِنْ بِاللَّهِ،
وَاعْلَمْ أَنَّ الْأُمَّةَ لَوِ اجْتَمَعَتْ عَلَى أَنْ يَنْفَعُوكَ بِشَيْءٍ لَمْ
يَنْفَعُوكَ إِلَّا بِشَيْءٍ قَدْ كَتَبَهُ اللَّهُ لَكَ، وَلَوْ اجْتَمَعُوا عَلَى
أَنْ يَضُرُّوكَ بِشَيْءٍ، لَمْ يَضُرُّوكَ إِلَّا بِشَيْءٍ قَدْ كَتَبَهُ اللَّهُ
عَلَيْكَ، رَفَعَتِ الْأَقْلَامُ وَجَفَتِ الصُّحُفُ

„Când ceri, cere de la Allah; când ceri ajutor, cere ajutor de la Allah. Să știi că, dacă întreaga comunitate s-ar aduna să-ți facă un bine, nu ți-ar face decât binele pe care Allah ți l-a scris; iar dacă s-ar aduna să-ți facă un rău, nu ți-ar face decât răul pe care Allah ți l-a scris. Condeiele au fost ridicate, iar filele s-au uscat.”⁹

Sura al-Fātiḥah indică aceste trei categorii ale unicității. Cuvintele „*Lauda Ți aparține lui Allah, Stăpânul lumilor*”: lauda înseamnă preamărirea lui Allah, a numelor Sale cele mai frumoase, a atributelor Sale mărețe, a binefacerilor Sale nenumărate și a darurilor Sale de necuprins.

8 Relatat de Abū Dāwūd (1479). Al-Albānī, Allah să aibă milă de el, l-a declarat autentic în Șaḥiḥ Sunan Abī Dāwūd, 1/407.

9 Relatat de al-Tirmidhī (2516). Al-Albānī, Allah să aibă milă de el, l-a declarat autentic în Șaḥiḥ Sunan al-Tirmidhī, 2/610.

﴿وَأَنْ تَعُدُّوا نِعْمَتَ اللَّهِ لَا تَحْصُوهَا﴾

„Dacă veți număra binefacerea lui Allah, nu o veți putea cuprinde.”

Coran 14:34 — fragment

Robii Îl laudă pentru măreția, desăvârșirea și slava Sa și pentru că El este Binefacătorul, Dăruitorul care-i copleșește pe robii Săi cu felurite binefaceri și daruri. El este Vrednic de laudă și preamărire. Starea cea mai desăvârșită a robului este să-L laude pe Allah. Trimisul lui Allah ﷺ a spus:

إِنَّ اللَّهَ لِيرْضَىٰ عَنِ الْعَبْدِ أَنْ يَأْكُلَ الْأَكْلَةَ فِيحْمَدَهُ
عَلَيْهَا، أَوْ يَشْرِبَ الشَّرْبَةَ فِيحْمَدَهُ عَلَيْهَا

„Allah este mulțumit de robul care mănâncă o îmbucătură și Îl laudă pentru ea sau bea o înghițitură și Îl laudă pentru ea.”¹⁰

Când Trimisul lui Allah ﷺ se așeza în pat, spunea:

الحمد لله الذي أطعنا وسقانا وكفانا وآوانا، فكم ممن لا
كافي له ولا مؤوي

„Lauda Îi aparține lui Allah, care ne-a hrănit, ne-a dat să bem, ne-a îndestulat și ne-a adăpostit. Câți sunt cei care nu au pe nimeni să-i îndestuleze și să-i adăpostească!”¹¹

10 Relatat de Muslim (2734).

11 Relatat de Muslim (2715).

„Stăpânul lumilor” cuprinde credința în stăpânirea lui Allah. Stăpânul este Posesorul, Creatorul, Dătătorul de hrană, Orânduitorul, Cel care dispune, Cel care dă viață și moarte, Cel care strânge și lărgeste, Cel care coboară și înalță, Cel care cinstește și umilește, Orânduitorul întregului univers. El l-a adus la existență din nimic și El dispune de el cum voiește și hotărăște în el ce dorește. Nimeni nu-I poate respinge hotărârea și nimeni nu-I poate răsturna judecata:

﴿قُلِ اللَّهُمَّ مَلِكُ الْمَلِكِ تُؤْتِي الْمَلِكَ مِنْ تَشَاءُ وَتَنْزِعُ الْمَلِكَ مِمَّنْ تَشَاءُ وَتُعِزُّ مَنْ تَشَاءُ وَتُذِلُّ مَنْ تَشَاءُ بِيدِكَ الْخَيْرُ إِنَّكَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ﴾

„Spune: O, Allah, Stăpân al domniei! Tu dai domnia cui voiești și iei domnia de la cine voiești, îl cinstești pe cine voiești și îl umilești pe cine voiești. În mâna Ta este binele. Tu ai putere asupra tuturor lucrurilor.”

Coran 3:26

﴿قُلْ هُوَ الْقَادِرُ عَلَىٰ أَنْ يَبْعَثَ عَلَيْكُمْ عَذَابًا مِّنْ فَوْقِكُمْ
أَوْ مِنْ تَحْتِ أَرْجُلِكُمْ أَوْ يَلْبِسَكُمْ شِيْعًا وَيُذِيقَ بَعْضُكُم
بَأْسَ بَعْضٍ ۚ فَلْيَنْظُرْ كَيْفَ نَصَرَفُ الْآيَاتِ لَعَلَّهُمْ
يَفْقَهُونَ﴾

„Spune: El are puterea să trimită asupra voastră o pedeapsă de deasupra voastră sau de sub picioarele voastre ori să vă încurce în grupări și să vă facă să gustați urgia unora împotriva altora. Privește cum tâlcuim semnele, pentru ca ei să înțeleagă!”

Coran 6:65

Învățații au explicat cuvintele „pentru ca ei să înțeleagă”: să înțeleagă scopul pentru care au fost creați și aduși la existență, adorarea lui Allah și închinarea sinceră a religiei numai Lui. „O pedeapsă de deasupra voastră”: învățații au spus că este precum trăsnetele și vânturile distrugătoare. „De sub picioarele voastre”: precum cutremurele, înghițirea de către pământ și alte pedepse asemănătoare. Allah are putere asupra tuturor lucrurilor. Porunca este a Sa, creația este a Sa și toate sunt orânduite de El. Când musulmanul pricepe acest sens, nu-și poate îndrepta adorarea și speranța către altcineva decât Domnul Vrednic de Laudă. De aceea este ignoranță și rătăcire când unii spun despre cutremure că sunt fenomene naturale ori le atribuie pământului însuși sau altor lucruri asemănătoare. Acesta este regatul lui Allah, de care El dispune cum voiește. Allah Preaînaltul spune în Coran:

﴿وَمَا نُرْسِلُ بِالْآيَاتِ إِلَّا تَخْوِيفًا﴾

„Noi nu trimitem semnele decât pentru înfricoșare.”

Coran 17:59 — fragment

Adică marile semne ale lui Allah prin care El îi înfricoșează pe robii Săi, ca ei să-și amintească, să înțeleagă și să se întoarcă pocăiți la Allah. Crediința robului în aceasta cere să-L adore numai pe acest Stăpân și să-I închine sincer religia. Aceasta este calea dreaptă a lui Allah, după cum spune El:

﴿إِنَّ اللَّهَ هُوَ رَبِّي وَرَبُّكُمْ فَأَعْبُدُوهُ هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ﴾

„Allah este Stăpânul meu și Stăpânul vostru; adorați-L, așadar!
Aceasta este o cale dreaptă.”

Coran 43:64

Allah nu are asociat nici măcar într-un singur atom al acestui univers. „*Cel Milostiv, Îndurătorul*”: El este Cel care are milă față de robii Săi, deoarece toate numele lui Allah indică atributele desăvârșirii Sale.

Umar ibn al-Khaṭṭāb, Allah să fie mulțumit de el, a relatat:

قدم على النبي ﷺ سبي، فإذا امرأة من السبي قد تحلب
 نديها تسقي، إذا وجدت صبياً في السبي أخذته فألصقته
 ببطنها وأرضعته، فقال لنا النبي ﷺ: أترون هذه طارحة
 ولدها في النار؟ قلنا: لا وهي تقدر على أن لا تطرحه،
 فقال: لله أرحم بعباده من هذه بولدها

„Au fost aduși la Profet ﷺ niște captivi. O femeie dintre ei, căreia îi curgea laptele din sâni, hrănea prunci. Când găsea un prunc printre captivi, îl lua, îl lipea de pânze și îl alăpta. Profetul ﷺ ne-a spus: «Credeți că această femeie și-ar arunca pruncul în foc?» Am spus: «Nu, câtă vreme are puterea să nu-l arunce.» El a spus: «Allah este mai milostiv cu robii Săi decât această femeie cu pruncul ei.»”¹²

Mila Sa cuprinde toate lucrurile. El a rânduit-o pentru oamenii credinței și ai pocăinței, care nădăjduiesc la mila Sa și se tem de pedeapsa Sa. Când Îl cunoști pe Stăpânul tău ca fiind Cel Milostiv, a cărui milă cuprinde toate lucrurile, îți cunoști propriul suflet ca sărac și având nevoie de mila Sa. Îi ceri lui Allah să te așeze între cei atinși de ea.

﴿إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ﴾

„Numai pe Tine Te adorăm și numai de la Tine cerem ajutor.”
 Coran 1:5

12 Relatat de al-Bukhārī (5999) și Muslim (2754).

Adică: numai Ție, o, Allah, Îți închinăm adorarea și numai de la Tine cerem ajutor. Nu adorăm decât pe Allah și nu cerem ajutor decât de la Allah. Aceasta este unicitatea lui Allah în adorare. În „Numai pe Tine Te adorăm”, așezarea complementului înaintea verbului arată exclusivitatea: Te adorăm pe Tine și nu pe altcineva. „Numai de la Tine cerem ajutor”: cerem ajutor de la Tine și nu de la altcineva.

Când cunoști aceasta, îți cunoști sărăcia și nevoia față de Allah și faptul că nu te poți lipsi de El nici cât ai clipi. Dacă Allah nu te ajută, nu te poți mișca, nu-ți poți împlini treburile și faptele și nu poți împlini adorarea și ascultarea. Profetul ﷺ i-a spus lui Mu‘adh ibn Jabal, Allah să fie mulțumit de el:

يا معاذ! والله إني لأحبك أوصيك يا معاذ، لا تدعن
في دبر كل صلاة تقول: اللهم أعني على ذكرك وشركك
وحسن عبادتك

„Mu‘adh! Pe Allah, eu te iubesc. Îți recomand, Mu‘adh, să nu omiți să spui, la sfârșitul fiecărei rugăciuni: O, Allah, ajută-mă să Te pomenesc, să-Ți mulțumesc și să Te ador în cel mai frumos chip!”¹³

El ﷺ a spus și:

احرص على ما ينفعك واستعن بالله

„Străduiește-te pentru ceea ce îți folosește și cere ajutor de la Allah!”¹⁴

„Numai pe Tine Te adorăm” împlinește cuvintele lā ilāha illā Allāh — nu există nicio divinitate demnă de adorare în afară de

13 Relatat de Abū Dāwūd (1522). Al-Albānī, Allah să aibă milă de el, l-a declarat autentic în Șaḥīḥ Sunan Abī Dāwūd, 1/417.

14 Fragment dintr-un hadith relatat de Muslim (2664).

Allah. „Numai de la Tine cerem ajutor” împlinește cuvintele lā ḥawla wa-lā quwwata illā bi-llāh — nu există putere de schimbare și nici tărie decât prin Allah. Cele dintâi cuvinte înseamnă închinarea adorării numai lui Allah, iar celelalte înseamnă a cere ajutor numai de la Allah.

De aceea este ignoranță vădită și rătăcire gravă ca omul să recite „Numai pe Tine Te adorăm și numai de la Tine cerem ajutor”, apoi să-și întindă mâinile spunând: „Sprijină-mă, cutare! Izbăvește-mă, cutare!”, căutând adăpost la o făptură asemenea lui, care nu dă și nu oprește, care nu stăpânește pentru sine moartea, viața ori învierea, cu atât mai puțin pentru altcineva. Unde se află, față de „Numai pe Tine Te adorăm”, cel care cheamă pe altcineva în afară de Allah, fie profet, aliat al lui Allah, om drept ori nelegiuit? Unde se află față de aceste cuvinte?! Sensul lor este: numai Ție, o, Allah, Îți închinăm adorarea. Adorarea cuprinde rugăciunea, postul, pelerinajul, jertfa și invocarea, după cum Profetul ﷺ a spus:

الدعاء هو العبادة

„Invocarea este adorarea.”¹⁵

Dacă este adorare, cum să fie îndreptată către altcineva decât Allah? Cum să fie chemat altcineva, când Allah spune:

﴿قُلْ أَدْعُوا الَّذِينَ زَعَمْتُمْ مِنْ دُونِهِ فَلَا يَمْلِكُونَ كَشْفَ
الضُّرِّ عَنْكُمْ وَلَا تَحْوِيلًا﴾

„Spune: Cheamați-i pe cei pe care îi pretindeți în afară de El! Ei nu au puterea nici să îndepărteze necazul de la voi, nici să-l schimbe.”

Coran 17:56

15 Relatat de Abū Dāwūd (1479). Al-Albānī, Allah să aibă milă de el, l-a declarat autentic în Șaḥīḥ Sunan Abī Dāwūd, 1/407.

﴿قُلْ أَدْعُوا الَّذِينَ زَعَمْتُمْ مِّنْ دُونِ اللَّهِ لَا يَمْلِكُونَ
مِثْقَالَ ذَرَّةٍ فِي السَّمَوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ وَمَا لَهُمْ فِيهَا
مِنْ شَرِكٍ وَمَا لَهُ مِنْهُمْ مِّنْ ظَهِيرٍ﴾

„Spune: Chemați-i pe cei pe care îi pretindeți în afară de Allah!
Ei nu stăpânesc nici cât greutatea unui atom în ceruri sau pe
pământ; nu au nicio parte în ele, iar El nu are printre ei niciun
ajutor.”

Coran 34:22

﴿إِن تَدْعُوهُمْ لَا يَسْمَعُوا دُعَاءَكُمْ وَلَوْ سَمِعُوا مَا اسْتَجَابُوا
لَكُمْ وَيَوْمَ الْقِيَمَةِ يَكْفُرُونَ بَشِرْكُمْ وَلَا يُنَبِّئُكُمْ مِثْلُ
خَيْرٍ﴾

„Dacă îi chemați, nu aud chemarea voastră; și chiar dacă ar
auzi, nu v-ar răspunde. Iar în Ziua Învierii vor tăgădui asocierea
voastră. Nimeni nu te poate înștiința ca Cel Bineștiutor.”

Coran 35:14

﴿وَمَنْ أَضَلُّ مِمَّن يَدْعُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ مَنْ لَا يَسْتَجِيبُ
لَهُمْ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَهُمْ عَنْ دُعَائِهِمْ غَفِلُونَ وَإِذَا حُشِرَ
النَّاسُ كَانُوا لَهُمْ أَعْدَاءً وَكَانُوا بِعِبَادَتِهِمْ كَافِرِينَ﴾

„Cine este mai rătăcit decât cel care cheamă, în afară de Allah, pe cineva care nu-i va răspunde până în Ziua Învierii și care este nepăsător față de chemarea lor? Când oamenii vor fi adunați, aceia le vor fi dușmani și vor tăgădui adorarea lor.”

Coran 46:5-6

Cel care înțelege cu adevărat „Numai pe Tine Te adorăm” nu se poate îndrepta către altcineva decât Allah și nu poate cere ajutor de la altcineva decât Allah. Cum să ceară ajutor de la cel care nu poate nici să-și facă rău sau bine, nici să dea sau să oprească, și să-L părăsească pe Cel în mână căruia sunt frâiele treburilor și cheile cerurilor și ale pământului, Cel care, atunci când voiește un lucru, îi spune „Fii!”, iar el este? Aceste cuvinte îl educă pe om în unicitatea lui Allah — însă pe cel care le pricepe sensul și înțelege semnificația.

Sinceritatea și urmarea Trimisului

الإخلاص والمتابعة

Printre îndrumările acestei sure mărețe se află cele două condiții ale acceptării adorării. Orice adorare nu este primită de Allah decât cu două condiții: dacă amândouă există, ea este primită; dacă lipsesc amândouă sau una dintre ele, este respinsă. Acestea sunt sinceritatea față de Cel adorat și urmarea Trimisului ﷺ. Allah Preaînaltul nu acceptă adorarea făptuitorului decât dacă este închinată sincer Lui și corespunde Sunnei Profetului Său ﷺ. Când adorarea cuprinde sinceritate și urmarea Trimisului, asupra lui binecuvântarea și pacea, este primită. Când sinceritatea sau urmarea lipsește, este respinsă. De aceea Allah spune în Nobilul Coran:

﴿قُلْ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ يُوحَىٰ إِلَيَّ أَنَّمَا إِلَهُكُمْ إِلَهٌ وَاحِدٌ ۖ فَمَن كَانَ يَرْجُوا لِقَاءَ رَبِّهِ فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَالِحًا وَلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ ۚ أَحَدًا﴾

„Spune: Eu sunt doar un om asemenea vouă, căruia i se revelează că Dumnezeul vostru este un Dumnezeu Unic. Cine nădăjduiește să-L întâlnească pe Stăpânul său să împlinească fapte drepte și să nu asocieze pe nimeni în adorarea Stăpânului său.”

Coran 18:110

El a amintit cele două condiții. „Să îplinească fapte drepte”: fapta nu este dreaptă decât dacă este potrivită Sunnei Profetului ﷺ, deoarece el a arătat comunității fapta dreaptă:

﴿وَإِنَّكَ لَتَهْدِي إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ صِرَاطِ اللَّهِ الَّذِي لَهُ
مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ ۚ لَا إِلَى اللَّهِ تَصِيرُ
الْأُمُورُ﴾

„Tu călăuzești, cu adevărat, către o cale dreaptă: calea lui Allah, ale Căruia sunt cele din ceruri și cele de pe pământ. Către Allah se întorc toate lucrurile!”

Coran 42:52-53 — fragment

A doua condiție este amintită în „să nu asocieze pe nimeni în adorarea Stăpânului său”. Aceasta este sinceritatea: să se lepede de asociere și să se elibereze de ea, închinându-I lui Allah Preaînaltul sincer adorarea. Asocierea înseamnă a pune pe altcineva alături de Allah în ceea ce Îi este propriu, fie în adorare, fie în stăpânire, fie în nume și atribute. Acestea sunt două condiții fără de care faptele nu sunt acceptate:

﴿الَّذِي خَلَقَ الْمَوْتَ وَالْحَيَاةَ لِيَبْلُوَكُمْ أَيُّكُمْ أَحْسَنُ
عَمَلًا﴾

„Cel care a creat moartea și viața, ca să vă încerce: care dintre voi este mai bun în faptă.”

Coran 67:2 — fragment

Ia aminte: Allah nu a spus „*ca să vă încerce care dintre voi are mai multe fapte*”, deoarece ceea ce contează este bunătatea lor. Fapta nu este bună decât prin aceste două condiții. De aceea al-Fuḍayl ibn ‘Iyāḍ, Allah Preaînaltul să aibă milă de el, a explicat „*care dintre voi este mai bun în faptă*” prin „*cea mai sinceră și cea mai corectă*”. A fost întrebat: „*Abū ‘Alī, ce înseamnă cea mai sinceră și cea mai corectă?*” El a răspuns:

إن العمل إذا كان خالصاً ولم يكن صواباً لم يقبل، وإذا
كان صواباً ولم يكن خالصاً لم يقبل، حتى يكون خالصاً
صواباً، والخالص ما كان لله والصواب ما كان على
السنة

„*Dacă fapta este sinceră, dar nu este corectă, nu este primită.
Dacă este corectă, dar nu este sinceră, nu este primită, până când
este deopotrivă sinceră și corectă. Sinceră este cea închinată lui
Allah, iar corectă este cea potrivită Sunnei.*”

Al-Fātiḥah cuprinde aceste două mari condiții ale acceptării faptei. Condiția sincerității se află în cuvintele Preaînaltului: „Numai pe Tine Te adorăm”. Complementul este așezat înainte, ceea ce arată exclusivitatea. Sensul este: numai Ție Îți închinăm ascultarea și nu îndreptăm nicio adorare către altcineva decât Tine. „Sincer” înseamnă curat, pur. Dacă vrei să cunoști sensul sincerității în limbă, citește cuvintele lui Allah din sura al-Naḥl:

﴿وَإِنَّ لَكُمْ فِي الْأَنْعَامِ لَعِبْرَةً ۚ نُسْقِيكُمْ مِمَّا فِي بُطُونِهِ ۖ مِنْ بَيْنِ فَرْثٍ وَدَمٍ لَبْنَا خَالِصًا سَائِغًا لِلشَّارِبِينَ ۚ﴾

„Aveți în vite o pildă: vă dăm să beți din ceea ce se află în pântecele lor, dintre murdărie și sânge, un lapte curat, plăcut celor care-l beau.”

Coran 16:66

Adică pur, curat. Laptele iese din ugerul vitelor dintre murdărie și sânge. Se spune chiar că, la mulgere, iese dintre murdărie și sânge, dar iese curat: nu vezi în el niciun strop de sânge și nicio buchiță de murdărie. Bindecuvântat este Allah, Cel mai bun dintre creatori! Sinceritatea în adorare înseamnă ca adorarea să fie pură și curată, urmărind numai Fața lui Allah. Într-un hadith qudsī, Allah Preaînaltul spune:

أَنَا أَغْنِي الشُّرَكَاءَ عَنِ الشُّرْكِ، مَنْ عَمِلَ عَمَلًا أَشْرَكَ فِيهِ
مَعِيَ غَيْرِي تَرْكُهُ وَشُرْكَهُ

„Eu sunt Cel care se poate lipsi cel mai mult de asociați. Pe cel care împlinește o faptă în care Îmi asociază pe altcineva îl las împreună cu asocierea lui.”¹⁶

16 Relatat de Muslim (2985).

Trimisul lui Allah ﷺ a spus:

أَلَا أَخْبَرَكُمْ بِمَا هُوَ أَخَوْفُ عَلَيْكُمْ عِنْدِي مِنَ الْمَسِيحِ
الدَّجَالِ؟ الشَّرْكُ الْخَفِيُّ: أَنْ يَقُومَ الرَّجُلُ يَصْلِي، فَيَزِينُ
صَلَاتَهُ لِمَا يَرَى مِنْ نَظَرِ رَجُلٍ

„Să nu vă spun lucrul de care mă tem pentru voi mai mult decât de Mesia cel Minciunos? Asocierea ascunsă: omul se ridică să se roage și își înfrumusețează rugăciunea fiindcă vede că alt om îl privește.”¹⁷

Trimisul lui Allah ﷺ a spus și:

أَيُّهَا النَّاسُ، اتَّقُوا هَذَا الشَّرْكَ، فَإِنَّهُ أَخْفَى مِنْ دَيْبٍ
النَّمْلِ! قُولُوا: اللَّهُمَّ إِنَّا نَعُوذُ بِكَ مِنْ أَنْ نَشْرَكَ بِكَ شَيْئاً
نَعْلَمُهُ، وَنَسْتَغْفِرُكَ لِمَا لَا نَعْلَمُ

„Oameni, feriți-vă de această asociere, căci este mai ascunsă decât mersul furnicii! Spuneți: O, Allah, căutăm adăpost la Tine de a-Ți asocia cu știință ceva și Îți cerem iertare pentru ceea ce nu știm.”¹⁸

Robul trebuie, așadar, să se ferească cu cea mai mare grijă de asociere, să caute adăpost la Allah Binecuvântatul și Preaînaltul de ea și să păstreze această mare și binecuvântată invocare profetică pe care Profetul ﷺ a învățat-o comunității sale.

17 Relatat de Ibn Mājah (4204). Al-Albānī, Allah să aibă milă de el, l-a considerat bun în Șaḥiḥ Sunan Ibn Mājah (3408).

18 Relatat de Aḥmad (4/403). Al-Albānī, Allah să aibă milă de el, l-a considerat bun prin susținerea altor căi de transmitere în Șaḥiḥ al-targhīb (36).

A doua condiție se află în cuvintele Preaînaltului:

﴿أَهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ
الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ﴾

„Călăuzește-ne pe calea cea dreaptă, calea celor pe care i-ai binecuvântat, nu a celor asupra cărora s-a abătut mânia și nici a celor rătăciți.”

Coran 1:6–7

Aceasta dovedește că Allah nu acceptă fapta decât atunci când este în lumina căii drepte la care a chemat Profetul ﷺ. Într-un hadith autentic, Profetul ﷺ a spus:

من عمل عملاً ليس عليه أمرنا فهو رد

„Cine împlinește o faptă care nu este potrivită poruncii noastre, aceasta este respinsă.”¹⁹

Adică îi este respinsă făptuitorului și nu este primită de la el. De aceea a spus:

صلوا كما رأيتموني أصلي

„Rugați-vă așa cum m-ați văzut pe mine rugându-mă.”²⁰

Iar în privința pelerinajului:

لتأخذوا عني مناسككم

„Luați de la mine riturile voastre!”²¹

19 Relatat de Muslim (1718).

20 Relatat de al-Bukhārī (631).

21 Relatat de Muslim (1297).

Nu este loc să-ți dai propriile păreri și să spui: „*Aceasta este mai bună*” sau „*aceasta este mai frumoasă*”. Îți sunt de ajuns Sunnah și îndrumarea nobilului tău Profet ﷺ. Când Profetul ﷺ le ținea oamenilor predica de vineri, spunea:

أما بعد؛ فإن خير الحديث كتاب الله، وخير الهدي

هدي محمد ﷺ

„*Acestea fiind spuse, cea mai bună vorbire este Cartea lui Allah, iar cea mai bună îndrumare este îndrumarea lui Muḥammad ﷺ.*”²²

Nu există îndrumare mai desăvârșită decât a lui, nici cale mai bună decât calea sa și nici drum mai bun decât drumul său ﷺ. Sura cuprinde, așadar, împlinirea acestor două condiții.

22 Relatat de Muslim (867).

Calea cea dreaptă

الصراط المستقيم

Discuția despre calea cea dreaptă, una dintre îndrumările acestei sure binecuvântate, se cuprinde în următoarele puncte: întâi, călăuzirea spre calea dreaptă este un dar al lui Allah; al doilea, ce este calea dreaptă; al treilea, piedicile urmăririi căii drepte; al patrulea, cine sunt oamenii căii drepte.

Călăuzirea spre calea dreaptă este un dar al lui Allah

Allah este Călăuzitorul: îl călăuzește pe cine voiește și îl lasă să rătăcească pe cine voiește. Allah Preaînaltul spune:

﴿وَاللَّهُ يَدْعُوْا إِلَىٰ دَارِ السَّلَامِ وَيَهْدِي مَنْ يَّشَاءُ إِلَىٰ صِرَاطٍ مُّسْتَقِيْمٍ﴾

„Allah cheamă la Casa păcii și îl călăuzește pe cine voiește pe o cale dreaptă.”

Coran 10:25

În alt verset, Allah Preaînaltul spune:

﴿أَفَمَنْ زُيِّنَ لَهُ سُوْءُ عَمَلِهِۦ فَرَءَاهُ حَسَنًا فَإِنَّ اللَّهَ يُضِلُّ مَنْ يَّشَاءُ وَيَهْدِي مَنْ يَّشَاءُ﴾

„Oare cel căruia i-a fost înfrumusețată fapta rea și o socotește bună? Allah îl lasă să rătăcească pe cine voiește și îl călăuzește pe cine voiește.”

Coran 35:8 — fragment

Călăuzirea este în mâna Sa. Cât de mult avem nevoie, iarăși și iarăși, să-I cerem neconținut Domnului să ne călăuzească pe calea Sa dreaptă! În invocarea qunūt spunem:

اللهم اهديني فيمن هديت

„O, Allah, călăuzește-mă printre cei pe care i-ai călăuzit!”²³

În hadithul lui ‘Alī, el a spus: „Trimisul lui Allah ﷺ mi-a spus: «Spune:»”

اللهم إني أسألك الهدى والسداد

„O, Allah, Îți cer călăuzire și îndreptare!”²⁴

În hadithul lui al-Barā’ se relatează că Trimisul lui Allah ﷺ a spus în ziua Șanțului:

اللهم لولا أنت ما اهتدينا ولا تصدقنا ولا صلينا

„O, Allah, fără Tine nu am fi fost călăuziți, nu am fi dat milostenie și nu ne-am fi rugat.”²⁵

Călăuzirea este în mâna Lui și El, Preaslăvitul, îl călăuzește pe cine voiește spre calea Sa dreaptă. Dacă Domnul tău nu te călăuzește spre ea, vei rătăci în această lume, deoarece lumea este plină de ispite și de lucruri care te abat: diavolul, tovărășiile rele și sufletul care poruncește răul. De aceea unii au spus: „Uimitor nu este cum a pierit cel pierdut, ci cum a scăpat cel care a scăpat.” Piedicile sunt multe și nimeni nu poate apăra de porunca lui Allah decât cel de care El are milă. Călăuzirea este darul Său. Îți cunoști, așadar, sufletul ca sărac, având nevoie ca Allah să-l

23 Relatat de Abū Dāwūd (1425). Al-Albānī, Allah să aibă milă de el, l-a declarat autentic în Șaḥīḥ Sunan Abī Dāwūd, 1/392.

24 Relatat de Muslim (2725).

25 Relatat de al-Bukhārī (3034) și Muslim (1803).

călăuzească și ca Domnul tău să te îndrume spre drumul Său drept.

Ce este calea cea dreaptă?

Calea cea dreaptă este drumul fără strâmbătate, fără abatere și fără deviere la dreapta ori la stânga. Trimisul lui Allah ﷺ a spus:

قد تركتكم على البيضاء ليلها كنهارها، لا يزيغ عنها
بعدي إلا هالك

„V-am lăsat pe calea luminoasă, a cărei noapte este precum ziua.
După mine nu se abate de la ea decât cel pierdut.”²⁶

Ibn Mas‘ūd, Allah să fie mulțumit de el, a fost întrebat: „Ce este calea cea dreaptă?” El a spus: „Este un drum la începutul căruia ne-a lăsat Profetul ﷺ și al cărui capăt se află în Paradis. Pe ambele sale laturi, la dreapta și la stânga, sunt drumuri laterale.”

Profetul ﷺ a lămurit această cale printr-o pildă pentru companionii: a tras o linie, apoi două linii la dreapta și două la stânga. Și-a pus mâna pe linia neagră și a spus: „Aceasta este calea lui Allah.” Apoi a recitat acest verset:

﴿وَأَنَّ هَذَا صِرَاطِي مُسْتَقِيمًا فَاتَّبِعُوهُ وَلَا تَتَّبِعُوا السُّبُلَ
فَتَفَرَّقَ بِكُمْ عَنْ سَبِيلِهِ﴾

„Aceasta este calea Mea dreaptă; urmați-o și nu urmați celelalte căi, căci ele vă vor despărți de calea Lui.”²⁷

Coran 6:153 – fragment

26 Relatat de Ibn Mājah (43). Al-Albānī, Allah să aibă milă de el, l-a declarat autentic în Șaḥīḥ Sunan Ibn Mājah (41).

27 Relatat de Ibn Mājah (11). Al-Albānī, Allah să aibă milă de el, l-a declarat autentic în Șaḥīḥ Sunan Ibn Mājah (11).

Diavolul stă la pândă în calea dreaptă a robului, voind să-l ducă spre dreapta și spre stânga:

﴿قَالَ فَبِمَا أَغْوَيْتَنِي لَأَقْعُدَنَّ لَهُمْ صِرَاطَكَ الْمُسْتَقِيمَ ثُمَّ لَآتِيَنَّهُمْ مِنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ وَمِنْ خَلْفِهِمْ وَعَنْ أَيْمَنِهِمْ وَعَنْ شَمَائِلِهِمْ وَلَا تَجِدُ أَكْثَرَهُمْ شَاكِرِينَ﴾^ط

„A spus: Pentru că m-ai lăsat să rătăcesc, voi sta la pândă împotriva lor pe calea Ta cea dreaptă. Apoi voi veni asupra lor din față și din spate, din dreapta și din stânga lor, iar pe cei mai mulți dintre ei nu-i vei găsi mulțumitori.”

Coran 7:16–17

De aceea Profetul ﷺ a spus în hadithul lui Sabrah ibn Abi Fākih:

إِنَّ الشَّيْطَانَ قَعْدَ لِبْنِ آدَمَ بِأَطْرَقِهِ

„Diavolul s-a așezat la pândă împotriva fiului lui Adam pe drumurile sale.”²⁸

Adică pe fiecare drum pe care merge fiul lui Adam, diavolul stă la pândă, voind să-l abată și să-l îndepărteze de adevăr și de călăuzire. „Apoi voi veni asupra lor din față și din spate, din dreapta și din stânga lor, iar pe cei mai mulți dintre ei nu-i vei găsi mulțumitori.” Cei mai mulți oameni au murit în necredință față de Allah și în nerecunoștință față de El:

﴿وَمَا أَكْثَرُ النَّاسِ وَلَوْ حَرَصْتَ بِمُؤْمِنِينَ﴾

„Cei mai mulți oameni, oricât ai dori tu, nu sunt credincioși.”

Coran 12:103

28 Relatat de al-Nasā'ī (3134). Al-Albānī, Allah să aibă milă de el, l-a declarat autentic în Șaḥīḥ Sunan al-Nasā'ī, 2/381.

Profetul ﷺ a dat și o altă pildă minunată pentru a lămuri calea dreaptă a lui Allah. Al-Nawwās ibn Sam‘ān al-Anṣārī a relatat de la Trimisul lui Allah ﷺ:

ضرب الله مثلاً صراطاً مستقيماً، وعلى جنبتي الصراط
سوران، فيهما أبواب مفتحة، وعلى الأبواب ستور
مرخاة، وعلى باب الصراط داع يقول: يا أيها الناس،
ادخلوا الصراط جميعاً، ولا تتعرجوا، وداع يدعو من
فوق الصراط، فإذا أراد يفتح شيئاً من تلك الأبواب،
قال: ويحك لا تفتحه، فإنك إن تفتحه تلجه، والصراط:
الإسلام، والسوران: حدود الله، والأبواب المفتحة:
محارم الله، وذلك الداعي على رأس الصراط: كتاب
الله، والداعي من فوق الصراط: واعظ الله في قلب
كل مسلم

„Allah a dat drept pildă o cale dreaptă, pe ambele ei laturi fiind două ziduri cu porți deschise, iar peste porți perdele lăsate. La intrarea căii este un chemător care spune: «Oameni, intrați cu toții pe cale și nu vă abateți!» Un alt chemător cheamă de deasupra căii. Când cineva voiește să deschidă una dintre acele porți, spune: «Vai ție! Nu o deschide, căci, dacă o deschizi, vei intra prin ea!» Calea este Islamul, cele două ziduri sunt hotarele lui Allah, porțile deschise sunt lucrurile oprite de Allah,

chemătorul de la începutul căii este Cartea lui Allah, iar chemătorul de deasupra căii este îndemnătorul lui Allah din inima fiecărui musulman.”²⁹

Acesta este un îndemnător pe care Allah l-a pus drept avertizor în inima musulmanului, împiedicându-l să se apropie de ceea ce este oprit. El se poate strica dacă omul se cufundă în lucrurile interzise, până când nu mai recunoaște binele și nu mai respinge răul. Domnul, măreață fie slava Sa, spune:

﴿كَلَّا بَلْ رَانَ عَلَىٰ قُلُوبِهِم مَّا كَانُوا يَكْسِبُونَ﴾

„Nu! Ci ceea ce dobândeau le-a acoperit inimile.”

Coran 83:14

²⁹ Relatat de Aḥmad (4/182–183). Al-Albānī, Allah să aibă milă de el, l-a declarat autentic în *Zilāl al-jannah fī takhrīj al-Sunnah li-Ibn Abī ‘Āṣim*, nr. 19.

Adică păcatele și neascultările pe care le săvârșeau le-au acoperit inimile. Abū Hurayrah, Allah să fie mulțumit de el, a relatat că Trimisul lui Allah ﷺ a spus:

إِنَّ الْعَبْدَ إِذَا أَخْطَأَ خَطِيئَةً، نَكَتَ فِي قَلْبِهِ نَكْتَةً
سوداء، فإذا هو نزع واستغفر وتاب صقل قلبه، وإن
عاد زيد فيها، حتى تعلو قلبه، وهو الران الذي ذكر الله:
كَلَّا بَلْ رَانَ عَلَى قُلُوبِهِمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ

„Când robul săvârșește un păcat, în inima lui se pune un punct negru. Dacă se oprește, cere iertare și se pocăiește, inima îi este lustruită. Dacă revine, punctul crește până îi acoperă inima. Acesta este învelișul pe care l-a pomenit Allah: «Nu! Ci ceea ce dobândeau le-a acoperit inimile.»”³⁰

Aceasta este o pildă minunată care arată calea cea dreaptă, dată ca exemplu pentru Islam: un drum drept, pe laturile căruia sunt două ziduri, hotarele lui Allah — Legea Sa, pe care le-a poruncit robilor să o urmeze statornic, fără să o depășească. Allah Preaînaltul spune:

﴿تِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ فَلَا تَعْتَدُوهَا﴾

„Acestea sunt hotarele lui Allah; nu le încălcați!”
Coran 2:229 — fragment

30 Relatat de al-Tirmidhī (3334). Al-Albānī, Allah să aibă milă de el, l-a declarat autentic în Șaḥīḥ Sunan al-Tirmidhī, 3/364.

Porțile acoperite de perdele duc pe cel ce intră la hotarele lucrurilor oprite. De aceea, în alt verset a spus:

﴿تِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ فَلَا تَقْرُبُوهَا﴾

„Acestea sunt hotarele lui Allah; nu vă apropiați de ele!”

Coran 2:187 — fragment

Aici hotarele sunt lucrurile interzise; în primul verset sunt cele pe care Allah le-a îngăduit, le-a legiuit și le-a permis robilor Săi, fără să le depășească ori să le încalce. „Peste porți sunt perdele”: peste porțile care duc la ceea ce este oprit sunt perdele lăsate, fără lacăte și chei; nu ai de făcut niciun efort ca să intri. Aceasta arată că intrarea în ceea ce este oprit nu cere mult timp sau mare trudă. După cum în această lume există o cale dreaptă pe care robilor li se cere să meargă, în Ziua Învierii îi așteaptă o cale dreaptă care va fi întinsă peste Gheena și pe care li se va cere făpturilor să meargă. Allah Preaînaltul spune:

﴿وَإِنْ مِنْكُمْ إِلَّا وَارِدُهَا كَانَ عَلَى رَبِّكَ حَتْمًا مَقْضِيًّا
ثُمَّ نُنَجِّي الَّذِينَ اتَّقَوْا وَنَذَرُ الظَّالِمِينَ فِيهَا جِثِيًّا﴾

„Nu este niciunul dintre voi care să nu ajungă la ea. Aceasta este pentru Stăpânul tău o hotărâre împlinită. Apoi îi vom salva pe cei care s-au temut și îi vom lăsa acolo pe cei nedreți, în genunchi.”

Coran 19:71–72

„La ea” înseamnă la Gheena. Drumul către Paradis trece pe această cale, o punte mai subțire decât firul de păr, întinsă peste Gheena. Dedesubtul oamenilor focul arde și se întetește, iar oamenilor li se cere să meargă pe punte. Allah a jurat asupra acestui lucru: „Nu este niciunul dintre voi care să nu ajungă la ea.” Trebuie trecută această cale întinsă peste Gheena. Musulmanul este sigur de trecere, însă nu este sigur de scăpare. Allah Preaînaltul spune:

﴿فَمَنْ زُحِرَ عَنِ النَّارِ وَأُدْخِلَ الْجَنَّةَ فَقَدْ فَازَ وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا مَتَعُ الْغُرُورِ﴾

„Cel îndepărtat de Foc și primit în Paradis a izbândit. Viața lumească este numai o bucurie amăgitoare.”

Coran 3:185 — fragment

Nu știe dacă se numără printre cei izbânditori, salvați și îndepărtați de Foc ori nu. De aceea robul trebuie să stăruiască în urmarea căii drepte, care este religia lui Allah, Islamul, fără să se abată la dreapta sau la stânga. Allah Preaînaltul spune:

﴿إِنَّ الَّذِينَ قَالُوا رَبُّنَا اللَّهُ ثُمَّ اسْتَقَمُوا فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ﴾

„Cei care spun: Stăpânul nostru este Allah, apoi rămân statornici, nu vor avea teamă și nu se vor întrista.”

Coran 46:13

‘Umar ibn al-Khaṭṭāb, Allah să fie mulțumit de el, a spus despre „apoi rămân statornici”: „Adică nu se strecoară înapoi și încolo precum vulpea.”³¹ Ei sunt statornici în mersul lor pe calea dreaptă

31 Vezi Tafsīr al-Ṭabarī la sūra Fuṣṣilat, versetul 30.

a lui Allah în această lume, iar Domnul lor îi va ține fermi pe puntea dreaptă întinsă peste Gheena în Ziua Învierii.

Piedicile urmării căii drepte

Tu, cel care mergi pe această cale, trebuie să știi că în fața ta sunt piedici care îți împiedică mersul și te opresc să continui. Sunt, mai precis, trei piedici. În al-Fātiḥah însăși se află îndrumări mărețe și semnificații binecuvântate pentru aflarea drumului sigur de scăpare de ele. Învățații au atras adesea atenția asupra lor și i-au avertizat pe oameni să nu cadă în ele. În ordinea gravității sunt: prima, asocierea cu Allah Preainaltul; a doua, inovația în religie; a treia, neascultarea.

‘Abd Allāh ibn Mas‘ūd, Allah să fie mulțumit de el, a relatat:

خط لنا رسول الله ﷺ خطأ، ثم قال: هذا سبيل الله،

ثم خط خطوطاً عن يمينه وعن شماله، ثم قال: هذه

سبل متفرقة، على كل سبيل منها شيطان يدعو إليه، ثم

قرأ: وأن هذا صراطي مستقيماً فاتبعوه ولا تتبعوا السبل

فتفرق بكم عن سبيله

„Trimisul lui Allah ﷺ ne-a tras o linie și a spus: «Aceasta este calea lui Allah.» Apoi a tras linii la dreapta și la stânga ei și a spus: «Acestea sunt căi despărțite; pe fiecare cale este un diavol care cheamă spre ea.» Apoi a recitat: «Aceasta este calea Mea dreaptă; urmați-o și nu urmați celelalte căi, căci ele vă vor despărți de calea Lui.»³²

32 Relatat de Aḥmad (1/435). Al-Albānī, Allah să aibă milă de el, l-a considerat bun în comentariul la Hidāyat al-ruwāt, 1/131.

Căile despre care a vorbit Profetul ﷺ nu ies din aceste trei: fie o cale care îl duce pe om la asocierea cu Allah, fie una care îl duce la inovație în religia lui Allah, fie una care îl duce la păcate și neascultări. Fără îndoială, lucrul cel mai iubit și dorit de diavol este ca omul să cadă în asociere. Dacă nu poate, îl duce la inovație; dacă nu poate, la păcate; apoi coboară treptat spre ceea ce este mai jos.

Ibn al-Qayyim a arătat în unele cărți ale sale că diavolul urmărește să dobândească de la om șapte lucruri, pe care le încearcă pe rând. Dacă reușește ceea ce este mai mare pentru el, se oprește acolo; altfel coboară la treapta următoare. Întâi vrea asocierea cu Allah. Dacă nu poate, vrea ca omul să cadă în inovație, fiindcă inovația îi este mai dragă decât neascultarea. De ce? Omul inovației, deși urmează o inovație, se socotește pe bine. Dacă i se spune că greșește, nu primește; socotește că ceea ce urmează este adevărul și corectitudinea. În schimb, păcătosul, când este sfătuit să-și părăsească păcatul, simte că a greșit și că a săvârșit un păcat. De aceea spune: „Roagă-te lui Allah să mă primească în pocăință; poate Allah mă va ierta.” Omul inovației însă nu primește și nu este mulțumit, ci apără, susține și stăruie în ce face, afară doar dacă Allah îi scrie călăuzirea și îi deschide pieptul către bine. De aceea Profetul ﷺ a spus:

إِنَّ اللَّهَ حَبَّبَ التَّوْبَةَ عَنْ صَاحِبِ كُلِّ بَدْعَةٍ

„Allah a pus o piedică între pocăință și orice om al inovației.”³³

Păcatele se împart în mici și mari. Allah Preaînaltul spune:

﴿وَكُلُّ صَغِيرٍ وَكَبِيرٍ مُسْتَطَرٌّ﴾

„Orice lucru mic sau mare este însemnat.”

Coran 54:53

33 Relatat de al-Ṭabarānī în al-Awsaṭ (4202). Al-Albānī, Allah să aibă milă de el, l-a declarat autentic în al-Silsilah al-ṣaḥīḥah (1620).

Adică este scris împotriva robului și îl va întâlni în registrul faptelor sale în ziua când va sta înaintea lui Allah Binecuvântatul și Preaînaltul:

﴿وَيَقُولُونَ يَوَيْلَتَنَا مَا لَ هَذَا الْكِتَابِ لَا يُغَادِرُ صَغِيرَةً
وَلَا كَبِيرَةً إِلَّا أَحْصَاهَا وَوَجَدُوا مَا عَمِلُوا حَاضِرًا وَلَا
يَظْلُمُ رَبُّكَ أَحَدًا﴾

„Ei vor spune: Vai nouă! Ce este cu această carte, care nu lasă nimic mic sau mare fără să-l numere? Vor găsi de față tot ce au făcut, iar Stăpânul tău nu nedreptățește pe nimeni.”

Coran 18:49 — fragment

Dacă diavolul nu-l poate face pe rob să cadă într-un păcat mare, se străduiește să-l facă să cadă într-un păcat mic. Dacă nu poate nici aceasta, se străduiește să-l preocupe cu lucruri îngăduite, îndepărtându-l de ascultare și adorare. Dacă nu poate, trece la treapta a șasea: să-l preocupe cu fapte mai puțin meritorii în detrimentul celor mai meritorii. Faptele de ascultare din religia lui Allah au grade diferite. Profetul ﷺ a spus:

الإيمان بضع وسبعون شعبة، فأفضلها قول: لا إله إلا

الله، وأدناها إمطة الأذى عن الطريق

„Credința are peste șaptezeci de ramuri. Cea mai înaltă este rostirea: Nu există nicio divinitate demnă de adorare în afară de Allah, iar cea mai de jos este îndepărtarea din drum a unui lucru vătămător.”³⁴

34 Relatat de al-Bukhārī (9) și Muslim (35); formularea îi aparține celui din urmă.

Dacă nu izbutește nici această a șasea treaptă, trece la a șaptea, de care nimeni nu este cruțat; dacă cineva ar fi fost cruțat, ar fi fost Trimisul lui Allah ﷺ. Ea constă în a-i asmuți împotriva lui pe ostașii săi care să-l vatăme. Când își pierde speranța de a-l abate de la bine, îi trimite pe cei care să-i facă rău, iar robul suferă unele vătămări pentru Allah. De aceea credincioșilor li s-a poruncit să se îndemne reciproc la răbdare:

﴿إِلَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَتَوَّاصَوْا بِالْحَقِّ
وَتَوَّاصَوْا بِالصَّبْرِ﴾

„Afară de cei care cred, împlinesc fapte drepte, se îndeamnă reciproc la adevăr și se îndeamnă reciproc la răbdare.”

Coran 103:3

﴿وَتَوَّاصَوْا بِالصَّبْرِ وَتَوَّاصَوْا بِالْمَرْحَمَةِ﴾

„Și se îndeamnă reciproc la răbdare și se îndeamnă reciproc la milă.”

Coran 90:17 — fragment

Vătămarea este mai puternică mai ales împotriva celui cu credință puternică. Aceștia sunt pașii prin care diavolul încearcă treptat să dobândească ceea ce dorește de la rob. Citește în acest sens cuvintele lui Allah Preaînaltul:

﴿قَالَ فَبِمَا أَغْوَيْتَنِي لَأَقْعُدَنَّ لَهُمْ صِرَاطَكَ الْمُسْتَقِيمَ ثُمَّ لَآتِيَنَّهُمْ مِنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ وَمِنْ خَلْفِهِمْ وَعَنْ أَيْمَنِهِمْ وَعَنْ شَمَائِلِهِمْ وَلَا تَجِدُ أَكْثَرَهُمْ شَاكِرِينَ﴾

„A spus: Pentru că m-ai lăsat să rătăcesc, voi sta la pândă împotriva lor pe calea Ta cea dreaptă. Apoi voi veni asupra lor din față și din spate, din dreapta și din stânga lor, iar pe cei mai mulți dintre ei nu-i vei găsi mulțumitori.”

Coran 7:16–17

Diavolul este un dușman greu de înfruntat, care te vede fără ca tu să-l vezi:

﴿إِنَّهُ يَرَاكُمْ هُوَ وَقَبِيلُهُ مِنْ حَيْثُ لَا تَرَوْنَهُمْ﴾

„El și neamul lui vă văd de unde voi nu-i vedeți.”

Coran 7:27 — fragment

El stă la pândă împotriva ta pe calea dreaptă a lui Allah, ca să te abată de la ea, să te oprească, să te îndepărteze și să te arunce în prăpăstiile abaterii. O, Allah, adăpostește-ne de diavolul cel alungat!

Fiecare musulman și musulmană trebuie să se ferească cu cea mai mare grijă de aceste trei piedici — asocierea, inovația și neascultarea —, să se teamă să nu cadă în ele și să urmeze în această privință îndrumările surei al-Fātiḥah, ale Coranului și ale Sunnei nobilului Profet ﷺ.

Lui Abū Hurayrah, Allah să fie mulțumit de el, i s-a spus: „Spune-ne ce este teama de Allah?” El l-a întrebat pe cel care-l întrebase: „Ai mers vreodată pe un drum cu spinii?” „Da.” „Cum faci?” Omul a spus: „Dacă văd spinii, îi ocolesc prin dreapta sau prin stânga și am grijă să nu calc pe ei.” El a spus: „Aceasta este teama de Allah.” Lucrul de care te ferești aici nu sunt însă spinii, ci ceea ce-l rănește pe om mai grav: asocierea, inovația și neascultarea. Celui care merge pe calea dreaptă a lui Allah îi trebuie precauție și grijă față de acestea. Unii înaintași spuneau: „Cum să se ferească cel care nu știe de ce să se ferească?” Ți se cere să cunoști ce este asocierea, ce este inovația și ce este păcatul mare, ca să te ferești de ele. S-a spus în versuri:

تعلم الشر لا للشر ولكن لتوقيه
فإن من لم يعرف الشر من الناس يقع فيه

„Învăță răul, pentru a te feri de el, nu pentru rău;
căci omul care nu cunoaște răul cade în el.”

Mulți oameni au căzut în lucruri care sunt asociere limpede și necredință vădită din cauza neștiinței adânci față de religia lui Allah. Mulți au căzut în inovații și încălcări ale Sunnei Profetului ﷺ din pricina neștiinței lor. Tot astfel, cele mai multe căderi în păcate și neascultări vin din neștiința religiei lui Allah. De aceea primul lucru cerut omului în religie este căutarea cunoașterii, ca să-și cunoască religia și să cunoască adevărul și călăuzirea. Cunoașterea precedă cuvântul și fapta. Allah Preaînaltul spune:

﴿فَاعْلَمْ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاسْتَغْفِرْ لِذَنْبِكَ وَلِلْمُؤْمِنِينَ
وَالْمُؤْمِنَاتِ﴾

„Să știi că nu există nicio divinitate în afară de Allah și cere iertare pentru păcatul tău, pentru credincioși și credincioase.”
Coran 47:19 — fragment

Imamul al-Bukhārī, Allah să aibă milă de el, a spus: „A început cu cunoașterea înaintea cuvântului și a faptei.” Ți se cere să cunoști aceste trei piedici — asocierea, inovația și neascultarea — ca să te ferești de ele, să le eviți și să-ți avertizezi copiii și pe cei aflați în grija ta să nu cadă în ele:

﴿وَإِذْ قَالَ لُقْمَانُ لِابْنِهِ ۖ وَهُوَ يَعِظُهُ ۖ يَبْنَىٰ لَا تُشْرِكْ
بِاللَّهِ﴾

„Când Luqmān i-a spus fiului său, sfătuindu-l: Fiule, nu-I asocia nimic lui Allah!”
Coran 31:13 — fragment

Să presupunem că într-o zi îi spui fiului tău: „Fiule, nu-I asocia nimic lui Allah!”, iar el te întreabă: „Ce este asocierea pe care Allah a interzis-o?” Se cuvine, în această situație, să nu știi ce este asocierea? Acesta este într-adevăr un lucru însemnat și indispensabil.

Cei care au căzut în asociere au făcut-o, de cele mai multe ori, din neștiință, mai ales când aceasta este însoțită de numeroase îndoieli înșelătoare, care se răspândesc din cauza neștiinței și îi abat de la religia lui Allah. Oare nu este o nenorocire uriașă și o calamitate grea să găsești printre cei care se socotesc musulmani oameni care își ridică mâinile așa cum nu se cuvine decât față de Allah, le întind și strigă: „*Sprijină-mă, cutare! Izbăvește-mă, cutare! Salvează-mă, cutare! Vino în ajutorul meu, cutare!*” Slavă lui Allah! Unde este Allah? Unde este unicitatea? Unde este lepădarea de asociere? Ce i-a făcut pe aceștia să cadă în asemenea asocieri — Allah să ne ferească pe noi și pe voi —, dacă nu neștiința religiei lui Allah și pătrunderea îndoielilor răspândite de rătăcitori? Profetul ﷺ a spus:

إِنْ أَخَوْفَ مَا أَخَافَ عَلَيْكَ الْأُتَمَّةُ الْمُضَلُّونَ

„*Lucrul de care mă tem cel mai mult pentru voi sunt conducătorii care duc la rătăcire.*”³⁵

Ce fac conducătorii care duc la rătăcire? Înfrumusețează falsul, îi încurcă pe oameni și le prezintă rătăcirea sub înfățișarea călăuzirii. Oamenii cad astfel în abatere, asociere, inovații și pierzanie. De aceea robul trebuie să fie cât se poate de atent. Mai întâi, trebuie să cunoaștem ce este asocierea, cel mai grav și mai mare dintre păcate. Allah Preaînaltul a arătat primejdia ei:

﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ﴾

„*Allah nu iartă să I se asocieze ceva, dar iartă ceea ce este mai prejos de aceasta cui voiește.*”

Coran 4:48 — fragment

35 Relatat de Aḥmad (6/441). Al-Albānī, Allah să aibă milă de el, l-a declarat autentic în *Şaḥīḥ al-jāmiʿ* (1551).

﴿إِنَّهُ مِنْ يَشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ وَمَأْوَاهُ
النَّارُ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ﴾

„Celui care Îi asociază ceva lui Allah, Allah i-a oprit Paradisul, iar adăpostul lui va fi Focul. Cei nedrepti nu vor avea ajutoare.”
Coran 5:72 — fragment

﴿وَلَقَدْ أَوْحَىٰ إِلَيْكَ وَإِلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكَ لَئِنْ أَشْرَكَتَ
لَيَحْبَطَنَّ عَمَلُكَ وَلَتَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ بَلِ اللَّهُ فَاعْبُدْ
وَكَُنْ مِنَ الشَّاكِرِينَ وَمَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ
وَالْأَرْضُ جَمِيعًا قَبْضَتُهُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَالسَّمَوَاتُ
مَطْوِيَّاتٌ بِيَمِينِهِ سُبْحَنَهُ وَتَعَالَىٰ عَمَّا يُشْرِكُونَ﴾

„Ți s-a revelat ție și celor dinaintea ta: Dacă vei asocia, fapta ta va fi zadarnică și vei fi dintre cei pierduți. Așadar, adoră-L pe Allah și fii dintre cei mulțumitori! Ei nu L-au prețuit pe Allah așa cum I se cuvine. Întregul pământ va fi în pumnul Său în Ziua Învierii, iar cerurile vor fi strânse în dreapta Sa. Slavă Lui! El este mai presus de ceea ce Îi asociază.”
Coran 39:65–67

L-a prețuit pe Allah așa cum I se cuvine cel care cere izbăvire de la altcineva decât Allah? Cel care cheamă pe altcineva? Cel care cere sprijin și ajutor de la altcineva? Cel care cere altcuiva să-i îndepărteze suferința și să-i înlăture necazul?

﴿أَمَّنْ يُجِيبُ الْمُضْطَرَّ إِذَا دَعَاهُ وَيَكْشِفُ السُّوءَ
وَيَجْعَلُكُمْ خُلَفَاءَ الْأَرْضِ أَأَلَّهُ مَعَ اللَّهِ قَلِيلًا مَّا
تَذَكَّرُونَ﴾

„Cine îi răspunde celui aflat la strâmtoare când îl cheamă, înlătură răul și vă face urmași pe pământ? Există o divinitate alături de Allah? Puțin luați aminte!”

Coran 27:62

Adică puțin vă amintiți. Dacă v-ați aminti, ați cugeta și ați cerceta lucrurile cu luare-aminte, nu ați cădea în acestea. Asocierea este cel mai primejdios lucru și cea mai nedreaptă nedreptate. Nu există nedreptate mai mare decât ea. De aceea a spus:

﴿إِنَّ الشِّرْكَ لَظُلْمٌ عَظِيمٌ﴾

„Asocierea este o mare nedreptate.”

Coran 31:13 — fragment

Ce nedreptate este mai mare decât a îndrepta adorarea și invocarea către altcineva decât Creatorul? El creează, El hrănește, El binecuvântează, El dăruiește, Preaslăvitul, iar apoi este chemat altcineva și i se cere altcuiva! ‘Abd Allāh ibn Mas‘ūd, Allah să fie mulțumit de el, a relatat: „L-am întrebat pe Profet ﷺ: «Care păcat este cel mai mare înaintea lui Allah?» El a spus:”

أَنْ تَجْعَلَ لِلَّهِ نِدَاءً وَهُوَ خَلَقَكَ

„Să-I faci lui Allah un egal, deși El te-a creat.”³⁶

36 Relatat de al-Bukhārī (4477) și Muslim (86).

Ia aminte la „*deși El te-a creat*”. Faptul că numai El te-a creat și te-a adus la existență din nimic este o dovadă suficientă că trebuie să-L adori numai pe El. Numai El să fie chemat, numai Lui să I se ceară, numai de la El să se ceară izbăvire, numai în El să fie pusă încrederea și numai de la El să se ceară sprijin, ajutor și biruință. Să nu-I fie făcut egal sau asociat niciun înger apropiat, niciun profet trimis, niciun aliat al lui Allah și nimeni altcineva, deoarece adorarea este dreptul Creatorului Binecuvântat și Preaînalt. El spune:

﴿فَلَا تَجْعَلُوا لِلَّهِ أَندَادًا وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ﴾

„Nu-I faceți, așadar, egali lui Allah, de vreme ce știți.”

Coran 2:22 — fragment

Adică știți că nu aveți alt Creator în afară de Allah.

Cine sunt oamenii căii drepte?

Oamenii căii, cei binecuvântați, sunt cei pomeniți în cuvintele Preaînaltului:

﴿وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَالرَّسُولَ فَأُولَٰئِكَ مَعَ الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيِّينَ وَالصِّدِّيقِينَ وَالشُّهَدَاءِ وَالصَّالِحِينَ﴾

„Cei care ascultă de Allah și de Trimis vor fi alături de cei pe care Allah i-a binecuvântat: profeții, cei cu adevărat sinceri, martirii și cei drepti.”

Coran 4:69 — fragment

Dacă Allah te binecuvântează să urmezi această cale, să nu te simți stingher chiar dacă ești singur, fiindcă te afli pe un drum pe care au mers profeții, cei cu adevărat sinceri, martirii și cei drepti. „Pe care i-ai binecuvântat” arată că urmarea căii drepte de către rob este o binefacere de la Allah. Fără darul lui Allah de a-l face să urmeze calea dreaptă, el nu ar fi urmat-o și nu ar fi mers pe ea. Allah însă l-a binecuvântat.

Robul nu este dintre cei binecuvântați decât prin două lucruri: cunoașterea adevărului și fapta potrivită lui. Cunoașterea îl călăuzește pe rob, iar fapta dreaptă îl înalță. Dacă există cunoaștere folositoare, trebuie să fie urmată de faptă. Când cunoașterea folositoare și fapta dreaptă se reunesc, robul merge înainte pe calea dreaptă a lui Allah.

Oamenii se împart în trei: cei binecuvântați, cei asupra cărora s-a abătut mânia și cei rătăciți. Binecuvântat este cel căruia Allah i-a dăruit cunoaștere folositoare și faptă dreaptă. Cel asupra căruia s-a abătut mânia are știință, dar nu făptuiește potrivit ei: aceasta este stricăciunea faptei și a intenției. Cel rătăcit făptuiește, dar fără cunoaștere: are acte de adorare și fapte, însă toate sunt rătăcire și inovație. Allah spune:

﴿قُلْ هَلْ نُنَبِّئُكُمْ بِالْأَخْسَرِينَ أَعْمَالًا الَّذِينَ ضَلَّ سَعِيَهُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَهُمْ يَحْسَبُونَ أَنَّهُمْ يُحْسِنُونَ صُنْعًا﴾

„Spune: Să vă vestim care sunt cei mai pierduți în fapte? Cei a căror strădanie s-a rătăcit în viața lumească, în timp ce ei socotesc că făptuiesc bine.”

Coran 18:103-104

Prin aceasta îți cunoști propriul suflet și nevoia de a te face Allah dintre cei binecuvântați, oamenii căii Sale drepte. Cât de frumos este ca un credincios să-și simtă nevoia uriașă și sărăcia adâncă față de urmarea acestei căi și rămânerea fermă pe ea până Îl întâlnește pe Allah, iar El este mulțumit de rob! Aceasta este cea mai mare binefacere, cel mai nobil dar și cea mai însemnată dăruire. De aceea Allah spune: „Calea celor pe care i-ai binecuvântat.” Cea mai mare binefacere, cel mai nobil dar și cea mai însemnată dăruire este ca Allah să te călăuzească pe calea Sa dreaptă și să te țină ferm pe ea până Îl întâlnești, iar El este mulțumit de tine.

În acest context binecuvântat, calea este definită prin faptul că este dreaptă, prin pomenirea oamenilor ei binecuvântați și prin pomenirea celor care se abat și se îndepărtează de urmarea ei.

5 Avertisment împotriva părăsirii căii lui Allah

التحذير من الخروج عن صراط الله

Trebuie știut că diavolul nu încetează să se străduiască să-l scoată pe rob de pe calea dreaptă a lui Allah printr-unul dintre două drumuri: drumul îndoielii înșelătoare sau drumul poftei. Îndoiala îl duce pe om la născociri și inovații în religie, iar pofta îl duce la păcate și lucruri interzise. Diavolul îl amăgește, uneltește, urzește împotriva lui și plănuiește să-l scoată de pe cale. Îi cercetează starea și înclinațiile: care drum îl va scoate mai ușor, îndoiala sau pofta?

Unii înaintași au spus că diavolul „*adulmecă inimile*”: privește spre ce înclină omul. Dacă găsește la el atașament față de religie și râvnă pentru ea, încearcă să-l scoată din religie prin îndoială. Îi micșorează mereu în ochi evlavia și ascultarea și îi face să pară neînsemnată adorarea pe care o împlinește. Omul începe să se împovăreze pe sine și pe ceilalți, până iese de pe calea dreaptă. La cel a cărui credință este slabă, diavolul vine prin pofte. Părăsirea căii drepte a lui Allah vine, așadar, fie din îndoială, fie din poftă. Dacă abaterea vine din îndoială, aceasta este stricăciunea cunoașterii; dacă vine din poftă, este stricăciunea faptei. Religia lui Allah, calea Sa dreaptă, înseamnă îndreptare în cunoaștere și în faptă. Allah Preaînaltul spune:

﴿هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَىٰ وَدِينِ الْحَقِّ﴾

„El este Cel care l-a trimis pe Trimisul Său cu călăuzirea și religia adevărului.”

Coran 9:33 — fragment

Învățații au explicat: cu cunoașterea folositoare și cu fapta dreaptă. Când acestea două sunt împlinite, robul merge pe calea dreaptă a lui Allah. După rugăciunea de dimineață, când rostea salutul de încheiere, Profetul ﷺ spunea:

اللهم إني أسألك علماً نافعاً، ورزقاً طيباً، وعملاً متقبلاً

„O, Allah, Îți cer cunoaștere folositoare, hrană bună și faptă primită!”³⁷

Cunoașterea folositoare îl călăuzește pe om către drumul binelui, iar fapta dreaptă îl face să înainteze pe el, înălțându-l. Diavolul vrea să-l scoată de pe cale stricându-i fie cunoașterea, fie fapta. Dacă i se strică cunoașterea, omul devine rătăcit; dacă i se strică fapta, devine dintre cei asupra cărora s-a abătut mânia. De aceea, la încheierea surei, a spus: „*Nu a celor asupra cărora s-a abătut mânia și nici a celor rătăciți.*” Cei dintâi s-au stricat în faptă, iar ceilalți în cunoaștere. Omul nu scapă de mânia, ura și pedeapsa lui Allah decât dacă este călăuzit pe calea dreaptă și rămâne ferm pe ea, fără s-o părăsească prin îndoială sau poftă.

37 Relatat de Ibn Mājah (925). Al-Albānī, Allah să aibă milă de el, l-a declarat autentic în Șaḥīḥ Sunan Ibn Mājah (762).

Drumul poftelor este o poartă primejdioasă pentru oameni. Mulți ies prin ea de pe calea dreaptă a lui Allah, urmând patima și chemătorii la pofte, care se întrec și concurează să-i împiedice pe oameni de la bine și să-i facă să cadă în vicii și lucruri interzise, prin foarte multe mijloace: canale de televiziune prin satelit, rețeaua internet, reviste degradante și multe alte căi. Ascultă în această privință, cugetând și luând aminte, cuvintele lui Allah Preaînaltul:

﴿وَاللَّهُ يُرِيدُ أَنْ يَتُوبَ عَلَيْكُمْ وَيُرِيدُ الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ
الشَّهَوَاتِ أَنْ تَمِيلُوا مِيلًا عَظِيمًا﴾

„Allah voiește să vă primească în pocăință, iar cei care urmează poftele voiesc să vă abateți într-o mare abatere.”

Coran 4:27

Adică să vă abateți de la calea dreaptă a lui Allah și de la drumul drept. Există mulțimi de oameni care urmează poftele și doresc ca și ceilalți să se încline mult către ele, așa cum au făcut ei, ca lucrul acesta să nu rămână numai la ei. De aceea ‘Uthmân ibn ‘Affân, Allah să fie mulțumit de el, spunea: *„Femeia care preacurvește ar dori ca toate femeile să preacurvească.”* Cel care cade în lațurile poftelor și se murdărește cu ele nu vrea să fie singur în comunitatea și neamul său. Vrea ca și alții să-i urmeze drumul. De aceea se străduiește să-l amăgească pe cel neatins, ca să-l tragă și să-l încline spre drumul poftelor. De aici — mai ales în vremea noastră — inventivitatea lor în prezentarea mijloacelor poftei, în prinderea oamenilor și stoarcerea banilor lor, în aruncarea lor în lațurile poftelor interzise și ale plăcerilor neîngăduite de care Allah i-a oprit și i-a avertizat pe robii Săi.

Robul trebuie să se ferească de păcate, nelegiuiri și de intrarea în ceea ce-L mânie pe Domnul Cel Măreț. Această sură binecuvântată te călăuzește, cu îngăduința lui Allah, să te îndepărtezi de asemenea vicii. Allah Preaînaltul spune:

﴿إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَىٰ عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ﴾

„Rugăciunea oprește de la fapta rușinoasă și de la ceea ce este reprobabil.”

Coran 29:45 — fragment

Al-Fātiḥah este cel mai însemnat stâlp al rugăciunii, după cum s-a transmis în hadithul qudsi:

قسمت الصلاة بيني وبين عبدي نصفين

„Am împărțit rugăciunea între Mine și robul Meu în două jumătăți.”³⁸

El a numit al-Fātiḥah „rugăciune”. Rugăciunea care oprește de la fapta rușinoasă și de la ceea ce este reprobabil este însă cea în care omul meditează, cugetă și cercetează cuvântul lui Allah, mai ales această sură măreață, un mare stâlp al rugăciunii. Ea îl călăuzește pe rob, cu îngăduința lui Allah, spre calea Sa dreaptă.

38 Relatat de Muslim (395).

Dacă în fiecare zi credinciosul recită cu luare-aminte „*Călăuzește-ne pe calea cea dreaptă*”, iar apoi sufletul îl îndeamnă s-o părăsească printr-o poftă, o plăcere ori o faptă interzisă, se va opri, va lupta cu propriul suflet și se va strădui să-l țină în frâu, să-l împiedice și să-l întoarcă de la intrarea în ceea ce Allah a oprit ori de la părăsirea căii Sale drepte, împlinind cuvintele Lui:

﴿وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا وَإِنَّ اللَّهَ لَمَعَ
الْمُحْسِنِينَ﴾

„Pe cei care se străduiesc pentru Noi îi vom călăuzi pe căile Noastre. Allah este cu cei care fac bine.”

Coran 29:69

Păcatele de care Allah i-a oprit pe robii Săi sunt de două feluri: mari și mici. Allah Preaînaltul spune:

﴿وَكُلُّ صَغِيرٍ وَكَبِيرٍ مُسْتَطَرٌّ﴾

„Orice lucru mic sau mare este însemnat.”

Coran 54:53

Este scris împotriva robului și îl va întâlni în balanța faptelor sale rele în Ziua Învierii. În alt verset, Allah Preaînaltul spune:

﴿وَيَقُولُونَ يَوْمَئِذٍ إِنَّ هَٰذَا إِلَّا كِتَابٌ فَارٍ﴾
 وَلَا كِبِيرَةٌ إِلَّا آخِصَةٌ ۖ وَوَجَدُوا مَا عَمِلُوا حَاضِرًا ۖ وَلَا
 يَظْلِمُ رَبُّكَ أَحَدًا ۖ

„Ei vor spune: Vai nouă! Ce este cu această carte, care nu lasă nimic mic sau mare fără să-l numere? Vor găsi de față tot ce au făcut, iar Stăpânul tău nu nedreptățește pe nimeni.”

Coran 18:49 — fragment

Allah a cuprins toate acestea:

﴿أَخْصَهُ اللَّهُ وَنَسُوهُ﴾

„Allah le-a numărat, în vreme ce ei le-au uitat.”

Coran 58:6 — fragment

Plăcerea interzisă se stinge și se sfârșește la timpul ei, dar îi rămân urmările rele, după cum s-a spus în versuri:

تفنى اللذذة ممن نال صفوتها
من الحرام ويبقى الإثم والعار
تبقى عواقب سوء من مغبتها
لا خير في لذة من بعدها النار

„Plăcerea celui care i-a gustat dulceața se stinge,
dacă este din ceea ce-i oprit; rămân păcatul și rușinea.
Rămân urmările rele pe care le aduce;
nu este bine într-o plăcere după care urmează Focul.”³⁹

Unul dintre înaintași spunea: „Săvârșesc un păcat și îi văd
urmarea în purtarea soției mele și în purtarea animalului meu.”⁴⁰
Acestea sunt urmări din această lume; cele din Viața de Apoi sunt
mai mari și mai primejdioase.
Allah i-a lăudat pe robii Săi credincioși pentru că evită păcatele
mari și nu cad în ele, în multe versete ale Cărții Sale. El spune:

ج
﴿الَّذِينَ يَجْتَنِبُونَ كَبِيرَ الْإِثْمِ وَالْفَوَاحِشَ إِلَّا اللَّمَمَ إِنَّ
رَبَّكَ وَسِعُ الْمَغْفِرَةِ﴾

„Cei care evită păcatele mari și faptele rușinoase, afară de micile
greșeli — Stăpânul tău este cuprinzător în iertare.”
Coran 53:32 — fragment

39 Menționat de imamul ‘Abd al-Raḥmān ibn Muḥammad ibn ‘Abd al-Raḥmān al-Ulaymī al-Maqdisī în al-Manhaj al-aḥmad fī tarājim aṣḥāb al-imām Aḥmad, 1/94.

40 Din cuvintele lui al-Fuḍayl ibn ‘Iyād, Allah să aibă milă de el. Formularea din Ḥilyat al-awliyā’, 8/109, este: „...și recunosc aceasta în purtarea măgarului meu și a slujitorului meu.” Vezi și al-Dā’ wa-l-dawā’ de Ibn al-Qayyim, p. 134.

﴿وَالَّذِينَ يَحْتَبُونَ كِبَئِرَ الْإِثْمِ وَالْفَوْحِشِ وَإِذَا مَا غَضِبُوا
هُمْ يَغْفِرُونَ﴾

„Cei care evită păcatele mari și faptele rușinoase și care, atunci când se mânie, iartă.”

Coran 42:37

﴿إِنْ تَجْتَنِبُوا كِبَئِرَ مَا تُنْهَوْنَ عَنْهُ نَكْفُرْ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ
وَنُدْخِلْكُمْ مَدْخَلًا كَرِيمًا﴾

„Dacă evitați păcatele mari de care sunteți opriți, vă vom șterge faptele rele și vă vom primi într-un loc de intrare nobil.”

Coran 4:31

Cel care merge pe calea dreaptă a lui Allah trebuie, așadar, să cunoască păcatele mari pentru a se feri de ele: să cunoască păcatul mare, pedeapsa pentru săvârșirea lui și versetele și hadithurile care avertizează împotriva lui. Această cunoaștere, cu îngăduința lui Allah, te călăuzește să-l eviți și să nu cazi în el.

Lucrările despre acest subiect sunt multe. Printre cele mai bune se află al-Kabā'ir de imamul al-Dhahabī, Allah să aibă milă de el. Autorul a lucrat bine și a adus folos: a prezentat păcatele mari și a adăugat observații foarte prețioase, de care are nevoie fiecare musulman. A amintit în carte răspunsul lui Ibn ‘Abbās, Allah să fie mulțumit de amândoi, când a fost întrebat dacă păcatele mari sunt șapte: „Sunt mai aproape de șaptezeci.”⁴¹ Al-Dhahabī a spus: „Pe Allah, Ibn ‘Abbās a spus adevărul...”⁴² Lucrurile pe care Allah le-a interzis robilor Săi, amenințându-i și avertizându-i pentru săvârșirea lor, sunt multe: nu sunt șapte, nici zece, nici douăzeci.

41 Transmis de Ibn Jarīr al-Ṭabarī, 6/651.

42 Zezi al-Kabā'ir de al-Dhahabī, ediție îngrijită de șeicul Mashhūr Ḥasan Āl Salmān, p. 89, Maktabat al-Furqān, Emiratele Arabe.

Apoi a enumerat în al-Kabā'ir peste șaptezeci de păcate mari, aducând pentru fiecare o serie de dovezi din Cartea lui Allah și Sunnah Profetului Său, asupra lui binecuvântările și pacea lui Allah. Ți se cere să citești cartea întreagă și să cunoști aceste păcate cu intenția de a le evita și de a sta departe de ele. Cere-I lui Allah să te ferească să cazi în vreunul dintre ele, ca să mergi pe calea Sa dreaptă fără strâmbătate.

Omul trebuie să învețe și să dobândească înțelegerea religiei. Printre temeliile mersului pe calea dreaptă se află cunoașterea călăuzirii, ca s-o urmezi și s-o împlinești, și cunoașterea falsului și a interzisului, ca să te ferești de ele. De aceea Profetul, asupra lui binecuvântarea și pacea, a avertizat comunitatea în multe împrejurări împotriva păcatelor mari. El a spus:

اجتنبوا السبع الموبقات: الشرك بالله، والسحر، وقتل

النفس التي حرم الله إلا بالحق، وأكل الربا، وأكل

مال اليتيم، والتولي يوم الزحف، وقذف المحصنات

المؤمنات الغافلات

„Feriți-vă de cele șapte păcate nimicitoare: asocierea cu Allah, vrăjitoria, uciderea sufletului pe care Allah l-a oprit, afară de un drept legitim, consumarea dobânzii, însușirea averii orfanului, fuga în ziua luptei și învinuirea de desfrâu a femeilor caste, credincioase și nevinovate.”⁴³

43 Relatat de al-Bukhārī (2766) și Muslim (89).

Abū Bakrah, Allah să fie mulțumit de el, a relatat:

قال النبي ﷺ: ألا أنبئكم بأكبر الكبائر؟ ثلاثاً، قالوا: بلى
يا رسول الله. قال: الإشراف بالله، وعقوق الوالدين،
وجلس وكان متكئاً، فقال: ألا وقول الزور. قال: فما
زال يكررها، حتى قلنا: ليته سكت

„Profetul ﷺ a spus de trei ori: «Să nu vă vestesc cele mai mari dintre păcatele mari?» Ei au spus: «Ba da, Trimis al lui Allah!» El a spus: «Asocierea cu Allah și neascultarea părinților.» Apoi s-a așezat drept, după ce stătuse rezemat, și a spus: «Și vorba mincinoasă!» A repetat-o fără încetare, până când ne-am spus: «De s-ar opri!»⁴⁴

44 Relatat de al-Bukhārī (2654) și Muslim (87).

Salamah ibn Qays al-Ashja'i, Allah să fie mulțumit de el, a relatat:

قال رسول الله ﷺ في حجة الوداع: ألا إنما هن أربع:
أن لا تشركوا بالله شيئاً، ولا تقتلوا النفس التي حرم
الله إلا بالحق، ولا تنزوا، ولا تسرقوا. قال: فما أنا بأشخ
عليهن مني، إذ سمعتن من رسول الله ﷺ

„Trimisul lui Allah ﷺ a spus în Pelerinajul de Rămas-bun: «Sunt numai patru: să nu-I asociați nimic lui Allah, să nu uicideți sufletul pe care Allah l-a oprit decât cu un drept legitim, să nu preacurviți și să nu furați.» Nu am fost niciodată mai atent să le păstrez decât de când le-am auzit de la Trimisul lui Allah ﷺ.”⁴⁵

Privește acest sfat măreț! Profetul ﷺ și-a sfătuit comunitatea, i-a lămurit lucrurile și a călăuzit-o spre calea dreaptă a lui Allah, după cum i-a poruncit Allah:

﴿وَإِنَّكَ لَتَهْدِي إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ صِرَاطِ اللَّهِ الَّذِي لَهُ
مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ ۚ أَلَا إِلَى اللَّهِ تَصِيرُ
الْأُمُورُ﴾

„Tu călăuzești, cu adevărat, către o cale dreaptă: calea lui Allah, ale Căruia sunt cele din ceruri și cele de pe pământ. Către Allah se întorc toate lucrurile!”

Coran 42:52-53 — fragment

45 Relatat de Aḥmad (4/339). Al-Albānī, Allah să aibă milă de el, l-a declarat autentic în al-Silsilah al-ṣaḥīḥah (1759).

Primele trei dintre cele împotriva cărora a avertizat se află în descrierea robilor Celui Milostiv:

﴿وَالَّذِينَ لَا يَدْعُونَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ وَلَا يَقْتُلُونَ

ج
الْنَفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ وَلَا يَزْنُونَ وَمَنْ يَفْعَلْ
ذَلِكَ يَلْقَ أَثَامًا يُضْعَفُ لَهُ الْعَذَابُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَيَخَذُ
فِيهِ مَهْنًا إِلَّا مَنْ تَابَ وَءَامَنَ وَعَمِلَ عَمَلًا صَالِحًا

فَأُولَٰئِكَ يَبْدِلُ اللَّهُ سَيِّئَاتِهِمْ حَسَنَاتٍ فَ
كَانَ اللَّهُ غُفُورًا
رَحِيمًا﴾

„Cei care nu cheamă alături de Allah altă divinitate, nuucid sufletul pe care Allah l-a oprit decât cu un drept legitim și nu preacurvesc. Cel care face aceasta va întâlni pedeapsa. Pedeapsa îi va fi înmulțită în Ziua Învierii și va rămâne în ea umilit, afară de cel care se pocăiește, crede și împlinește fapte drepte. Unora ca aceștia Allah le schimbă faptele rele în fapte bune. Allah este Iertător, Îndurător.”

Coran 25:68-70

Cât de frumos este ca omul să-și ceară socoteală acum, cât se află în această lume, în casa faptei, înainte ca Allah să-i ceară socoteală în Ziua Învierii, în casa răsplății!

‘Alī, Allah să fie mulțumit de el, spune:

ارتحلت الدنيا مدبرة وارتحلت الآخرة مقبلة، ولكل
واحدة منهما بنون، فكونوا من أبناء الآخرة ولا تكونوا
من أبناء الدنيا؛ فإن اليوم عمل ولا حساب، وغداً
حساب ولا عمل

„Lumea a pornit îndepărtându-se, iar Viața de Apoi a pornit apropiindu-se. Fiecare dintre ele are fii. Fiți dintre fiii Vieții de Apoi și nu fiți dintre fiii acestei lumi. Astăzi sunt fapte fără socoteală; mâine este socoteală fără fapte.”⁴⁶

Învățații, sfătuind această comunitate, au arătat prin ce se deosebește păcatul mare de celelalte. Dacă Allah și Trimisul Său ﷺ pomenesc un lucru, îl interzic și îl urmează de vestea că El Se mânie pe făptuitor, îl blestemă ori îi pregătește Focul, acesta este un păcat mare. La fel, când pentru el este rânduită o pedeapsă legală în această lume: uciderea făptuitorului, lapidarea, biciuirea, tăierea mâinii sau altele asemănătoare. Tot astfel, lucrul despre care Profetul spune „*nu este dintre noi*” este mare.

Al-Dhahabī și alți învățați au indicat aceste reguli în lucrările dedicate păcatelor mari. Dacă dobândești înțelegere în acest domeniu, cunoști păcatele mari, faptul că sunt multe, definiția lor și textele care avertizează împotriva lor, vei avea cunoașterea prin care Allah te ferește de căderea în aceste lucruri cumplite și de săvârșirea acestor fapte îngrozitoare. Robul trebuie să dea atenție acestui subiect, ca să meargă pe calea dreaptă a lui Allah fără abatere sau strâmbătate. Îi cer lui Allah să ne cinstească pe noi și pe voi cu îndepărtarea de ceea ce a interzis și să ne dea izbândă în împlinirea poruncilor Sale.

46 Al-Bukhārī l-a citat fără lanț complet, într-o formulare afirmativă, înaintea hadithului 6417.

Dacă Allah te cinstește cu îndepărtarea de aceste păcate mari, privește făgăduințele generoase și locul de intrare nobil pe care ți l-a pregătit:

ج
﴿الَّذِينَ يَجْتَنِبُونَ كَبِيرَ الْإِثْمِ وَالْفَوَاحِشَ إِلَّا اللَّمَمَ إِنَّ رَبَّكَ وَسْعُ الْمَغْفِرَةِ﴾

„Cei care evită păcatele mari și faptele rușinoase, afară de micile greșeli — Stăpânul tău este cuprinzător în iertare.”

Coran 53:32 — fragment

A legat cuprinderea iertării de evitarea păcatelor grave. El mai spune:

﴿إِنْ تَجْتَنِبُوا كَبَائِرَ مَا تُنْهَوْنَ عَنْهُ نَكْفِرْ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ وَنُدْخِلْكُمْ مُدْخَلًا كَرِيمًا﴾

„Dacă evitați păcatele mari de care sunteți opriți, vă vom șterge faptele rele și vă vom primi într-un loc de intrare nobil.”

Coran 4:31

S-a explicat că „locul de intrare nobil” este Paradisul; s-a explicat și că înseamnă orice bine și orice fericire pe care robul le dobândește în această lume și în Viața de Apoi. Profetul ﷺ a spus:

الصلوات الخمس، والجمعة إلى الجمعة، ورمضان إلى
رمضان، مكفرات ما بينهن، إذا اجتنب الكبائر

„Cele cinci rugăciuni, de la o vineri la alta și de la un Ramadan
la altul, șterg păcatele dintre ele, dacă sunt evitate păcatele
mari.”⁴⁷

Pentru păcatul mare este necesară pocăința. Păcatele mici sunt
șterse de faptele bune, cu îngăduința lui Allah, după cum El
spune:

﴿إِنَّ الْحَسَنَاتِ يُذْهِبْنَ السَّيِّئَاتِ﴾

„Faptele bune îndepărtează faptele rele.”

Coran 11:114 – fragment

Profetul ﷺ a spus:

وَأَتْبَعَ السَّيِّئَةَ الْحَسَنَةَ تَحْتَهَا

„Urmează faptei rele cu una bună: o va șterge!”⁴⁸

47 Relatat de Muslim (233).

48 Relatat de al-Tirmidhī (1987). Al-Albānī, Allah să aibă milă de el, l-a
considerat bun în Șaḥīḥ Sunan al-Tirmidhī, 2/373.

Însă fapta bună nu șterge păcatul mare, fiindcă pentru acesta trebuie să te pocăiești. Abū Saʿīd, Allah să fie mulțumit de el, a relatat că Trimisul lui Allah ﷺ a spus:

أما أهل النار الذين هم أهلها، فإنهم لا يموتون فيها ولا
يحيون، ولكن ناس منكم أصابهم النار بذنوبهم، أو
قال: بخطاياهم، فأماهم الله تعالى إماتة، حتى إذا كانوا
خمساً أذن بالشفاعة، فجاء بهم ضبائر ضبائر، فبثوا على
أنهار الجنة، ثم قيل: يا أهل الجنة أفيضوا عليهم، فينبتون
نبات الحبة تكون في حميل السيل. فقال رجل من
القوم: كأن رسول الله ﷺ قد كان بالبادية

„Locuitorii Focului care sunt ai lui nu vor muri în el și nici nu vor trăi. Însă pe unii dintre voi Focul îi va atinge din cauza păcatelor lor — sau a spus: a greșelilor lor —, iar Allah Preaînaltul îi va face să moară. Când vor fi devenit cărbune, va fi îngăduită mijlocirea. Vor fi aduși în grupuri și așezați pe malurile râurilor Paradisului. Apoi se va spune: «Oameni ai Paradisului, turnați apă peste ei!» Vor încolți cum încolțește sămânța purtată de torent.” Unul dintre oameni a spus: „Parcă Trimisul lui Allah ﷺ ar fi locuit în pustiu!”⁴⁹

Aceasta este starea celor care săvârșesc păcate mari: preacurvia, furtul, neascultarea părinților, minciuna, înșelăciunea, bârfirea și purtarea vorbelor. Oare nu ni se cuvine, acum cât

49 Relatat de Muslim (185).

trăim, să cercetăm aceste păcate mari, să le cunoaștem, să ne ferim de ele și să-I cerem Domnului nostru să ne îndepărteze de ele? Să nu ne continuăm viața nepăsători, ca și cum lucrul acesta nu ne-ar privi și nu ne-ar interesa, până când sorocul îl surprinde pe om și îl întâlnește pe Allah cu asemenea păcate și fărădelegi grave! Musulmanul trebuie să-și dorească binele, să se teamă de Domnul său și să se îndepărteze de ceea ce Allah i-a oprit. Oricâte și de orice fel ar fi păcatele tale, Allah primește pocăința celui care se pocăiește. Nimănui dintre noi nu-i este îngăduit să deznădăjduiască de mila lui Allah ori să-și piardă speranța în alinarea Sa. Omul trebuie să se grăbească la pocăință, întoarcere și revenire la Allah. El iartă păcatul celui care se pocăiește, oricât de mare ar fi. Privește această chemare binecuvântată din Coranul mareț:

﴿قُلْ يَاعِبَادِيَ الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا مِن رَّحْمَةِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ
الرَّحِيمُ﴾

„Spune: O, robii Mei care ați întrecut măsura împotriva voastră, nu deznădăjduiți de mila lui Allah! Allah iartă toate păcatele. El este Iertătorul, Îndurătorul.”

Coran 39:53

Este bine pentru om și un sfat bun pentru sine să se teamă de Allah, să se pocăiască de toate păcatele și să se lupte cu sine pentru aceasta:

﴿وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا وَإِنَّ اللَّهَ لَمَعَ
الْمُحْسِنِينَ﴾

„Pe cei care se străduiesc pentru Noi îi vom călăuzi pe căile Noastre. Allah este cu cei care fac bine.”

Coran 29:69

Un alt lucru legat de pocăință ne arată marea generozitate și imensa bunătate a Domnului nostru, deși Lui nu-I folosește ascultarea celor ascultători și nu-I dăunează neascultarea celor păcătoși. Allah spune:

﴿مَنْ اهْتَدَىٰ فَإِنَّمَا يَهْتَدِي لِنَفْسِهِ ۚ وَمَنْ ضَلَّ فَإِنَّمَا يَضِلُّ
عَلَيْهَا﴾

„Cel care urmează călăuzirea o urmează pentru sine, iar cel care rătăcește rătăcește numai împotriva sa.”

Coran 17:15 — fragment

Allah Preaînaltul spune în hadithul qudsî:

يا عبادي! لو أن أولكم وآخركم وإنسكم وجنكم كانوا على
أتقى قلب رجل واحد منكم، ما زاد ذلك في ملكي
شيئاً؛ يا عبادي! لو أن أولكم وآخركم وإنسكم وجنكم
كانوا على أفجر قلب رجل واحد منكم، ما نقص ذلك
من ملكي شيئاً

„O, robii Mei! Dacă primii și ultimii dintre voi, oamenii și jinnii voștri, ar avea toți inima celui mai evlavios om dintre voi, aceasta nu ar adăuga nimic domniei Mele. O, robii Mei! Dacă primii și ultimii dintre voi, oamenii și jinnii voștri, ar avea toți inima celui mai nelegiuit om dintre voi, aceasta nu ar scădea nimic din domnia Mea.”⁵⁰

50 Relatat de Muslim (2577).

Privește generozitatea lui Allah și marea Sa bunătate față de cel care se pocăiește. Profetul, asupra lui binecuvântarea și pacea, spune:

لله أشد فرحاً بتوبة عبده، حين يتوب إليه، من أحدكم
كان على راحلته بأرض فلاة، فانفلتت منه وعليها
طعامه وشرابه؛ فأيس منها، فأتى شجرة فاضطجع في
ظلها، قد أيس من راحلته؛ فبينما هو كذلك، إذا هو
بها قائمة عنده، فأخذ بخطامها، ثم قال من شدة الفرح:
اللهم أنت عبيدي وأنا ربك، أخطأ من شدة الفرح

„Allah Se bucură mai mult de pocăința robului Său, când acesta se întoarce la El, decât unul dintre voi care se afla cu animalul său de călărie într-un ținut pustiu. Animalul a scăpat de la el, ducându-i hrana și apa. Omul și-a pierdut speranța să-l mai găsească, s-a dus la un copac și s-a întins la umbra lui, deznădăjduit. Pe când se afla astfel, animalul era deodată lângă el. L-a prins de căpăstru și, de bucurie mare, a spus: «O, Allah, Tu ești robul meu, iar eu sunt stăpânul Tău!» A greșit din pricina bucuriei prea mari.”⁵¹

Allah Se bucură de pocăința celor care se pocăiesc și iubește ca robii Săi să se întoarcă la El. A trimis mesagerii și le-a poruncit în Cartea Sa învățărilor și chemătorilor la religie să-i îndrume pe oameni și să-i cheme la pocăință. Poarta pocăinței este deschisă omului și se închide numai prin unul dintre două lucruri: când sufletul ajunge în gât și omul vede moartea — pocăința celui care

51 Relatat de Muslim (2747).

vede moartea este respinsă, asemenea pocăinței Faraonului când l-a ajuns înecul; ori când soarele răsare de la apus. Când oamenii îl văd, vor crede toți, însă atunci pocăința nu mai folosește. Pocăința folositoare este cea făcută cât timp cele de apoi sunt încă nevăzute. Fiecare dintre noi trebuie să-și dorească binele, să vină la Allah pocăit și întors la El și să se străduiască să rămână ferm pe această cale dreaptă.

Prin urmare, una dintre temeliile statorniciei pe calea dreaptă este ferirea de păcatele mari. Ea cere mai multe lucruri: cunoașterea păcatelor mari; lupta cu sine pentru îndepărtarea de ele; grija de a nu cădea în ele; pocăința pentru cele trecute; iar deasupra tuturor, cererea ajutorului de la Allah pentru a fi ferit de ele și a rămâne statornic în dreptate.

Întărirea credinței în Ziua de Apoi

تقرير الإيمان باليوم الآخر

Una dintre îndrumările acestei sure binecuvântate este întărirea credinței în Ziua de Apoi, ziua măreață în care oamenii vor sta înaintea Stăpânului lumilor, pentru ca El să-i răsplătească pentru faptele trimise înainte în această viață:

﴿لِيَجْزِيَ الَّذِينَ أَسَاءُوا بِمَا عَمِلُوا وَيَجْزِيَ الَّذِينَ أَحْسَنُوا
بِأَحْسَنِ﴾

„Ca să-i răsplătească pe cei care au făcut rău pentru ceea ce au făcut și să-i răsplătească pe cei care au făcut bine cu cea mai bună răsplată.”

Coran 53:31 — fragment

Sura al-Fātiḥah întărește credința în Ziua de Apoi și înrădăcinează această convingere în inimile credincioșilor prin repetarea ei, iarăși și iarăși, ziua și noaptea. În această sură, Allah spune despre Sine: „*Stăpânul Zilei Răsplății*”, adică Stăpânul Zilei socotelii și pedepsei. Se numește astfel fiindcă în ea oamenii sunt judecați pentru faptele lor și răsplătiți pentru ceea ce au trimis înainte în această viață.

Allah este al-Dayyān, Judecătorul și Răsplătitorul, după cum se arată în hadithul lui ‘Abd Allāh ibn Unays, Allah să fie mulțumit de el: „*L-am auzit pe Trimisul lui Allah ﷺ spunând:*”

يحشر الناس يوم القيامة، أو قال: العباد، عراة غرلاً
 بهماً. قال: قلنا: وما بهما؟ قال: ليس معهم شيء، ثم
 يناديهم بصوت يسمعه من قرب: أنا الملك أنا الديان،
 ولا ينبغي لأحد من أهل النار أن يدخل النار، وله
 عند أحد من أهل الجنة حق حتى أقصه منه، ولا
 ينبغي لأحد من أهل الجنة أن يدخل الجنة، ولأحد
 من أهل النار عنده حق، حتى أقصه منه، حتى
 اللطمة. قال: قلنا: كيف وإنا إنما نأتي الله عز وجل
 عراة غرلاً بهماً؟ قال: بالחסنات والسيئات

„Oamenii — sau a spus: robii — vor fi adunați în Ziua Învierii
 goi, necircumciși și fără nimic.” Am întrebat: „Ce înseamnă fără
 nimic?” El a spus: „Nu au nimic cu ei. Apoi El îi va chema cu un
 glas pe care îl va auzi cel apropiat: «Eu sunt Împăratul, Eu sunt
 Răsplătitorul. Nu se cuvine ca vreunul dintre oamenii Focului să
 intre în Foc având un drept asupra vreunuia dintre oamenii
 Paradisului înainte să-i fac dreptate; și nu se cuvine ca vreunul
 dintre oamenii Paradisului să intre în Paradis având împotriva
 lui un drept al vreunuia dintre oamenii Focului înainte să-i fac
 dreptate, chiar și pentru o palmă.»” Am întrebat: „Cum, dacă
 venim înaintea lui Allah goi, necircumciși și fără nimic?” El a
 spus: „Prin faptele bune și faptele rele.”⁵²

Sura a întărit această mare temelie prin „*Stăpânul Zilei Răsplății*”. A cuprins sensul ei și în alte locuri. Desăvârșirea laudei lui Allah, cu care începe sura, cere ca robii să fie înviați și răsplătiți, iar cei ascultători să primească cea mai mare și mai bună răsplată. De aceea, când Allah îi binecuvântează în Ziua Învierii cu intrarea în Paradis, oamenii Paradisului își încep intrarea laudându-L:

﴿الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانَا لِهَذَا وَمَا كُنَّا لِنَهْتَدِيَ لَوْلَا أَنْ
هَدَانَا اللَّهُ﴾

„*Lauda Ți aparține lui Allah, care ne-a călăuzit către aceasta!*
N-am fi fost călăuziți dacă Allah nu ne-ar fi călăuzit.”
Coran 7:43 — fragment

El i-a binecuvântat în viața lor lumească prin ascultarea de Allah și călăuzirea către credință; iar în Ziua Învierii i-a binecuvântat cu intrarea în Paradisul Său, dobândirea mulțumirii Sale și obținerea răsplății pregătite pentru oamenii credinței și robii Săi temători. Când intră, spun: „*Lauda Ți aparține lui Allah, care ne-a călăuzit către aceasta!*” Fără călăuzirea Lui, nu am fi dobândit această desfătare, această binefacere, acest har și această cinstire. Este numai harul lui Allah și darul Său. El este Cel care dăruiește cui voiește dintre robii Săi.

Și cuvintele surei „*Stăpânul lumilor*” întăresc această mare temelie. Stăpânul lumilor este Cel care dispune de univers și îl orânduiește. Din această orânduire face parte că a pregătit pentru cel care-L ascultă o mare răsplată și o întoarcere frumoasă, iar pentru cel care nu-L ascultă o pedeapsă aspră. De aceea a urmat cu: „*Cel Milostiv, Îndurătorul, Stăpânul Zilei Răsplății.*” Ascultătorul va dobândi mila și răsplata lui Allah, iar neascultătorul va întâlni mânia și pedeapsa Sa. Oamenii sunt două categorii: ascultători și neascultători; două cete: una în Paradis și una în Focul întetșit.

52 Relatat de Aḥmad (3/495). Al-Albānī, Allah să aibă milă de el, l-a considerat bun prin alte căi de transmitere în Ṣaḥīḥ al-targhib (3608).

Printre dovezile surei pentru această temelie se află și descrierea oamenilor credinței: „*Numai pe Tine Te adorăm și numai de la Tine cerem ajutor.*” Cel care cercetează acest verset măreț și înțelepciunea deplină a lui Allah în el înțelege că Allah nu-l pune deopotrivă pe adoratorul care Îl socotește Unic și pe cel a cărui stare este fie tăgăduirea, fie întoarcerea de la ascultarea Stăpânului lumilor. Când Allah a pomenit Focul în Nobilul Coran, a spus:

﴿لَا يَصْلَهَا إِلَّا الْأَشْقَى الَّذِي كَذَّبَ وَتَوَلَّى﴾

„Nu arde în el decât cel mai nefericit, cel care a tăgăduit și s-a întors.”

Coran 92:15–16

A tăgăduit vestea și s-a întors de la poruncă: nu crede veștile aduse de trimiși și nu împlinește poruncile aduse de ei. Acesta nu este pus deopotrivă cu oamenii credinței, ai ascultării și ai cererii ajutorului de la Allah. La fel este împărțirea în trei categorii cu care sura se încheie: „*Călăuzește-ne pe calea cea dreaptă, calea celor pe care i-ai binecuvântat, nu a celor asupra cărora s-a abătut mânia și nici a celor rătăciți.*” Allah arată trei categorii: cei binecuvântați, oamenii credinței și ai căii lui Allah, care îi duce la mulțumirea Lui și la grădinile desfătărilor; cei asupra cărora s-a abătut mânia lui Allah; și cei rătăciți, abătuți de la drumul drept.

Vor fi ei adunați în Ziua Învierii în aceeași casă, vor avea același loc și vor fi puși deopotrivă? Nicidecum, pe Allah! Cei binecuvântați vor avea grădinile lui Allah, desfătarea și răsplata Sa. Cei asupra cărora s-a abătut mânia și cei rătăciți vor avea un foc arzător, în care nu arde decât cel mai nefericit. De aceea El a deosebit cele două cete: a Paradisului și a Focului întepit.

Credinciosul care meditează asupra acestei sure mărețe își aduce zilnic înaintea credința în Ziua de Apoi, ziua în care va sta înaintea lui Allah. Simte că, dacă păstrează ascultarea și stăruie în adorare, va întâlni răsplata și mulțumirea lui Allah, iar dacă părăsește calea dreaptă și se abate de la drumul drept, va întâlni pedeapsa Lui. Lucrurile nu se împlinesc prin simple dorințe:

﴿لَيْسَ بِأَمَانِيكُمْ وَلَا أَمَانِي أَهْلِ الْكِتَابِ مَنْ يَعْمَلْ
سُوءًا يُجْزَ بِهِ﴾

„Nu este după dorințele voastre și nici după dorințele oamenilor Cărții. Cel care săvârșește un rău va fi răsplătit pentru el.”

Coran 4:123 — fragment

Allah este drept:

﴿وَلَا يَظْلِمُ رَبُّكَ أَحَدًا﴾

„Stăpânul tău nu nedreptățește pe nimeni.”

Coran 18:49 — fragment

Această zi măreață are în Nobilul Coran multe nume. Numărul lor arată varietatea însușirilor: Ziua pierderii și câștigului, Asurzitoarea, Izbitoarea, Marea Nenorocire, Acoperitoarea, Ziua de Apoi și Ceasul. Aceste nume sunt potrivit însușirilor ei. Printre ele se află numele din al-Fătiḥah: Ziua Răsplății, adică ziua răsplății și socotelii.

Credința credincioșilor în Ziua Răsplății trebuie să fie hotărâtă, fără îndoială sau șovăire. Cel care se îndoiește de ea cade în necredință. Allah Preaînaltul spune:

﴿إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ ءَامَنُوا بِاللّٰهِ وَرَسُولِهِ ثُمَّ لَمْ
يَرْتَابُوا﴾

„Credincioșii sunt numai cei care cred în Allah și în Trimisul Său, apoi nu se îndoiesc.”

Coran 49:15 — fragment

Adică au certitudine și nu se îndoiesc. Trebuie să existe credință hotărâtă, acceptare, încredere și convingere că există o zi a răsplății, socotelii și stării înaintea lui Allah. Pe măsură ce credinciosul înaintează în această viață, fiecare pas îl apropie de Ziua de Apoi și îl îndepărtează de lume. S-a spus:

إِنَّا لَنَفْرَحُ بِالْأَيَّامِ نَقْطَعُهَا
وَكُلُّ يَوْمٍ مَّضَىٰ يَدِي مِنْ الْأَجَلِ

„Ne bucurăm de zilele pe care le străbatem,
dar fiecare zi trecută ne apropie de soroc.”

Adică de întâlnirea cu Allah și de starea înaintea Lui. ‘Alī ibn Abī Ṭālib, Allah să fie mulțumit de el, spune:

ارتحلت الدنيا مدبرة وارتحلت الآخرة مقبلة، ولكل
واحدة منهما بنون، فكونوا من أبناء الآخرة ولا تكونوا
من أبناء الدنيا؛ فإن اليوم عمل ولا حساب، وغداً
حساب ولا عمل

„Lumea a pornit îndepărtându-se, iar Viața de Apoi a pornit apropiindu-se. Fiecare dintre ele are fii. Fiți dintre fiii Vieții de Apoi și nu fiți dintre fiii acestei lumi. Astăzi sunt fapte fără socoteală; mâine este socoteală fără fapte.”⁵³

Ia aminte la „mâine este socoteală fără fapte”. Mâine, în Ziua Răsplății și a socotelii, nu este loc pentru fapte. Locul și timpul lor este această viață. Privește durata șederii tale aici și compar-o cu duratele și vremurile Zilei Învierii. Profetul, asupra lui binecuvântarea și pacea, spune:

أعمار أمتي ما بين الستين إلى السبعين

„Viețile celor din comunitatea mea sunt între șaizeci și șaptezeci de ani.”⁵⁴

Mulți oameni nu ajung la șaizeci; sorocul unora se încheie în tinerețe. Alții trec de șaizeci sau de șaptezeci. În general însă, viețile comunității sunt între șaizeci și șaptezeci. Din această ședere în viața lumească, cincisprezece ani sunt înaintea răspunderii religioase, iar o treime din timpul rămas se duce în

53 Al-Bukhārī l-a citat fără lanț complet, într-o formulare afirmativă, înaintea hadithului 6417.

54 Relatat de al-Tirmidhī (3550). Al-Albānī, Allah să aibă milă de el, l-a considerat bun în Șaḥīḥ Sunan al-Tirmidhī, 3/460.

somn, când condeiul răspunderii este ridicat de la rob. Rămân net treizeci sau treizeci și cinci de ani.

În schimb, înainte de începerea socotelii, oamenii vor sta în câmpiile Învierii, când soarele se apropie de făpturi până la o milă. Vor asuda în măsuri diferite și vor sta într-o zi a cărei durată este de cincizeci de mii de ani! Ce comparație există între șederea omului aici și cincizeci de mii de ani petrecuți pe un pământ fără clădiri, copaci, culturi ori altceva? În această stare sunt deopotrivă conducătorul și supusul, micul și marele, bărbatul și femeia. Vor sta desculți, goi, necircumciși și fără nimic.

Apoi Domnul vine să despartă între robi și să-i judece. Când șederea lor se prelungește, merg la profeți și le cer mijlocire înaintea lui Allah ca socoteala să înceapă. Merg la Adam, iar el se scuză; la Nūḥ, iar el se scuză; la Ibrāhīm, iar el se scuză; la Mūsā, iar el se scuză; la ʿĪsā, iar el se scuză. Fiecare îi trimite la altul, iar ʿĪsā îi trimite la Muḥammad ﷺ. El merge, cade în prosternare înaintea lui Allah sub Tron și Îl laudă cu laude pe care Allah i le va învăța:

ثم يقال: يا محمد! ارفع رأسك، سل تعطه، واشفع تشفع

„Apoi se va spune: Muḥammad! Ridică-ți capul, cere și îți se va da, mijlocește și mijlocirea îți va fi primită.”⁵⁵

Aceasta este treapta vrednică de laudă despre care Allah a spus:

﴿عَسَىٰ أَنْ يَبْعَثَكَ رَبُّكَ مَقَامًا مَّحْمُودًا﴾

„Poate că Stăpânul tău te va ridica la o treaptă vrednică de laudă.”

Coran 17:79 — fragment

55 Vezi Șaḥīḥ al-Bukhārī (4712) și Șaḥīḥ Muslim (194).

Cei dintâi și cei de pe urmă, profeții și trimișii, îl vor privi cu admirație pentru ea. Va mijloci pentru oameni înaintea lui Allah ca socoteala lor să înceapă. Atunci Domnul vine, după cum spune Allah în Coran:

ج
﴿وَجَاءَ رَبُّكَ وَالْمَلَكُ صَفًّا صَفًّا وَجَاءَ يَوْمُئِذٍ بِجَهَنَّمَ
يَوْمُئِذٍ يَتَذَكَّرُ الْإِنْسَنُ وَأَنَّى لَهُ الذِّكْرَى يَقُولُ يَلِيْتَنِي
قَدِّمْتُ لِحَيَاتِي﴾

„Și va veni Stăpânul tău, iar îngerii, rînd după rînd. În ziua aceea va fi adusă Gheena. În ziua aceea omul își va aminti, dar la ce-i va mai folosi amintirea? Va spune: O, de-aș fi trimis înainte pentru viața mea!”

Coran 89:22-24

Atunci omul va înțelege că viața adevărată este Viața de Apoi, iar această viață este trecătoare. „Și va veni Stăpânul tău, iar îngerii, rînd după rînd”: îngerii sunt în rînduri după rînduri, înconjurând făpturile; Domnul vine să hotărască judecata, din desăvârșirea dreptății Sale. „În ziua aceea va fi adusă Gheena”: ea este adusă, trasă către pămîntul adunării, după cum Trimisul lui Allah ﷺ a spus:

يُؤْتَى بِجَهَنَّمَ يَوْمَئِذٍ لَهَا سَبْعُونَ أَلْفَ زَمَامٍ، مَعَ كُلِّ زَمَامٍ
سَبْعُونَ أَلْفَ مَلِكٍ يَجْرُوهَا

„În ziua aceea Gheena va fi adusă. Va avea șaptezeci de mii de frâie, iar de fiecare frâu o vor trage șaptezeci de mii de îngeri.”⁵⁶

56 Relatat de Muslim (2842).

Vine înfuriată asupra locuitorilor ei și răsuflă. Îi cerem lui Allah să ne salveze pe noi și pe voi de Foc. Apoi deasupra acestui Foc va fi întinsă o punte. În unele hadithuri se arată că este mai subțire decât firul de păr.⁵⁷ Făpturilor li se poruncește să treacă pe ea. Vor trece în chipuri diferite, potrivit faptelor lor. Profetul, asupra lui binecuvântarea și pacea, spune:

المؤمن عليها كالطرف وكالبرق وكالريح وكأجاويد الخيل
والركاب، فجاج مسلم وناج مخدوش ومكدوس في نار
جهنم

„Credinciosul trece pe ea ca o clipire, ca fulgerul, ca vântul, precum caii iuți și cămilele de călărie. Unii scapă nevătămați, alții scapă zgâriați, iar alții sunt aruncați în Focul Gheenei.”⁵⁸

57 Abū Sa‘īd al-Khudrī, Allah să fie mulțumit de el, a spus:

بلغني أن الجسر أدق من الشعرة وأحد من السيف

„Mi-a ajuns că puntea este mai subțire decât firul de păr și mai ascuțită decât sabia.”

Muslim (183)

Are o relatare care o susține în hadithul atribuit Profetului prin ‘Ā’ishah:

ولجهنم جسر أدق من الشعر وأحد من السيف

„Peste Gheena este o punte mai subțire decât firul de păr și mai ascuțită decât sabia.”

Aḥmad (6/110)

58 Relatat de al-Bukhārī (7439) și Muslim (183).

Necredinciosul este adus mergând pe cap până intră în Foc.
Învățații au spus: în această lume a răsturnat religia și credința,
iar răsplata sa este pe măsura faptei. Allah spune:

﴿وَنَحْشُرُهُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ عَلَىٰ وُجُوهِهِمْ عُمِيَآ وَبُكَآ وَصُمَّآ
مَأْوَاهُمْ جَهَنَّمُ﴾

„Îi vom aduna în Ziua Învierii pe fețele lor, orbi, muți și surzi.
Adăpostul lor va fi Gheena.”

Coran 17:97 — fragment

Qatādah a relatat: „Anas ibn Mālik, Allah să fie mulțumit de el,
ne-a povestit că un om a spus: «Profet al lui Allah, va fi adunat
necredinciosul pe fața sa în Ziua Învierii?» El a spus:”

أليس الذي أمشاه على الرجلين في الدنيا قادراً على أن
يمشيه على وجهه يوم القيامة؟

„Oare Cel care l-a făcut să meargă pe două picioare în această
lume nu are puterea să-l facă să meargă pe față în Ziua
Învierii?” Qatādah a spus: „Ba da, pe măreția Domnului
nostru!”⁵⁹

59 Relatat de al-Bukhārī (4760) și Muslim (2806).

În privința intrării în Foc ori a scăpării de el și a intrării în Paradis, oamenii se împart în trei categorii. Prima intră în Foc și rămâne în el pe vecie, pentru totdeauna: nu se hotărăște moartea lor ca să moară și nu li se ușurează pedeapsa. Această pedeapsă este pentru orice necredincios, asociator și ateu, după cum spune Allah:

﴿وَالَّذِينَ كَفَرُوا لَهُمْ نَارُ جَهَنَّمَ لَا يُقْضَىٰ عَلَيْهِمْ فَيَمُوتُوا وَلَا يُخَفَّفُ عَنْهُمْ مِنْ عَذَابِهَا ۚ كَذَٰلِكَ نَجْزِي كُلَّ كَافِرٍ وَهُمْ يَصْطَرِخُونَ فِيهَا رَبَّنَا أَخْرِجْنَا نَعْمَلْ صَالِحًا غَيْرَ الَّذِي كُنَّا نَعْمَلُ ۖ أَوَلَمْ نُعَمِّرْكُم مَّا يَتَذَكَّرُ فِيهِ مَن تَذَكَّرُ وَجَاءَكُمُ النَّذِيرُ فَذُوقُوا فَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ نَّصِيرٍ﴾

„Cei care nu cred vor avea Focul Gheenei. Nu se hotărăște asupra lor să moară și nici nu li se ușurează pedeapsa. Astfel îl răsplătim pe orice mare nerecunoscător. Ei vor striga acolo: Stăpânul nostru, scoate-ne! Vom împlini fapte drepte, altele decât cele pe care le făceam! Oare nu v-am dat o viață destul de lungă încât cel care voia să ia aminte să poată lua aminte? Și a venit la voi avertizorul. Gustați, așadar! Cei nedrepti nu au ajutor.”

Coran 35:36-37

A doua categorie intră de la început în Paradis, fără socoteală și fără pedeapsă. Aceștia sunt cei cumpătați și cei întrecători în fapte bune. Allah Preaînaltul spune:

﴿ثُمَّ أَوْرَثْنَا الْكِتَابَ الَّذِينَ اصْطَفَيْنَا مِنْ عِبَادِنَا فَمِنْهُمْ ظَالِمٌ لِّنَفْسِهِ ۖ وَمِنْهُمْ مُّقْتَصِدٌ وَمِنْهُمْ سَابِقٌ بِالْخَيْرِ ۖ يُؤْتُونَ بِلَاغٍ ۚ ذَٰلِكَ هُوَ الْفَضْلُ الْكَبِيرُ ۚ جَنَّتٌ عَدْنٌ يَدْخُلُونَهَا ۚ﴾

„Apoi am dat Cartea ca moștenire celor pe care i-am ales dintre robii Noștri. Unii dintre ei sunt nedreți față de ei înșiși, alții sunt cumpătați, iar alții sunt întrecători în faptele bune, cu îngăduința lui Allah. Acesta este marele har. Grădini ale Edenului în care vor intra.”

Coran 35:32–33 — fragment

„**Vor intra**”: cel nedrept față de sine, cel cumpătat și cel întrecător în fapte bune. Însă cel cumpătat și cel întrecător intră în grădinile Edenului fără socoteală și fără pedeapsă. Cel cumpătat împlinește obligațiile și părăsește lucrurile interzise. Cel întrecător în fapte bune adaugă împlinirea faptelor recomandate, îndepărtarea de cele nerecomandate și întrecerea în bine. Aceștia intră de la început.

Cel nedrept față de sine este a treia categorie. El este supus pedepsei și socotelii. Dacă Allah îl pedepsește în Focul Gheenei în Ziua Învierii, nu-l lasă acolo veșnic, fiindcă în Foc rămâne veșnic numai necredinciosul asociator. Cei care săvârșesc păcate mari, dacă intră în Foc pentru păcatele lor aflate mai prejos de necredința în Allah, rămân în el pentru a fi curățați și purificați, devenind apoi pregătiți pentru intrarea în Paradis. Paradisul este casa bunătății curate, neamestecate, și este pentru cei buni. De aceea îngerii spun:

﴿طَبِّمُ فَادْخُلُوهَا خَالِدِينَ﴾

„Ați devenit buni; intrați în el, rămânând pe vecie!”

Coran 39:73 — fragment

Dacă robul are bine, dar în el este și rău, este curățat de răul său, iar apoi intră în Paradis după curățire și purificare. Intrarea în Foc a celor păcătoși care afirmă unicitatea este pentru curățire și purificare; intrarea necredincioșilor este pentru pedeapsă și rămânere veșnică, fără sfârșit. Acestea sunt categoriile oamenilor în Ziua Învierii.

După ce toți cei păcătoși care afirmă unicitatea au ieșit din Foc și au intrat în Paradis, moartea este înjunghiată și se spune:

„Oameni ai Paradisului, veșnicie fără moarte! Oameni ai Focului, veșnicie fără moarte!” Abū Sa‘īd al-Khudrī, Allah să fie mulțumit de el, a relatat că Trimisul lui Allah ﷺ a spus:

يُؤْتَى بِالْمَوْتِ كَهَيْئَةِ كَبْشٍ أَمْلَحَ، فَيَنَادِي مُنَادٌ: يَا أَهْلَ
الْجَنَّةِ! فَيَشْرَبُونَ وَيَنْظُرُونَ، فَيَقُولُ: هَلْ تَعْرِفُونَ هَذَا؟
فَيَقُولُونَ: نَعَمْ، هَذَا الْمَوْتُ، وَكُلُّهُمْ قَدْ رَأَاهُ. ثُمَّ يَنَادِي: يَا
أَهْلَ النَّارِ! فَيَشْرَبُونَ وَيَنْظُرُونَ، فَيَقُولُ: هَلْ تَعْرِفُونَ

هذا؟ فيقولون: نعم، هذا الموت، وكلهم قد رآه، فيذبح.
ثم يقول: يا أهل الجنة! خلود فلا موت؛ ويا أهل النار!
خلود فلا موت. ثم قرأ: وأنذرهم يوم الحسرة إذ قضي
الأمر وهم في غفلة، وهؤلاء في غفلة أهل الدنيا، وهم
لا يؤمنون

„Moartea va fi adusă sub înfățișarea unui berbec alb cu negru.
Un chemător va striga: «Oamenii ai Paradisului!» Ei își vor
întinde gâturile și vor privi. Va spune: «Îl cunoașteți pe acesta?»
Vor spune: «Da, este moartea», căci toți au văzut-o. Apoi va
striga: «Oamenii ai Focului!» Ei își vor întinde gâturile și vor
privi. Va spune: «Îl cunoașteți pe acesta?» Vor spune: «Da, este
moartea», căci toți au văzut-o. Va fi înjunghiată. Apoi va spune:
«Oamenii ai Paradisului, veșnicie fără moarte! Oamenii ai
Focului, veșnicie fără moarte!»” Apoi a recitat: „Avertizează-i
despre Ziua Regretului, când lucrul va fi hotărât, pe când ei sunt
nepăsători” — aceștia sunt oamenii lumii, aflați în nepăsare —
„și nu cred” [Maryam: 39].⁶⁰

Cartea și Sunnah au adus lămurirea îndestulătoare și explicația
deplină despre răsplata, socoteala și pedeapsa acelei zile mărețe și
despre împărțirea oamenilor în două cete: una în Paradis, alta în
Focul întehit. De aceea credința în Ziua de Apoi este una dintre
marile temelii și bazele trainice ale credinței. Cel care nu crede în
Ziua de Apoi este necredincios în Allah; El nu primește de la el
nici răscumpărare, nici înlocuire.

60 Relatat de al-Bukhārī (4730) și Muslim (2849).

De aceea este pomenită în multe texte alături de temeliile credinței:

﴿لَيْسَ الْبِرَّ أَنْ تُولُوا وُجُوهَكُمْ قِبَلَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ
وَلَكِنَّ الْبِرَّ مَنْ ءَامَنَ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَالْمَلَائِكَةِ
وَالْكِتَابِ وَالنَّبِيِّنَ﴾

„Dreptatea nu este să vă întoarceți fețele spre răsărit și apus, ci dreptatea este a celui care crede în Allah, în Ziua de Apoi, în îngeri, în Carte și în profeți.”

Coran 2:177 — fragment

﴿ءَامَنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنْزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ ۚ وَالْمُؤْمِنُونَ كُلُّ
ءَامَنَ بِاللّٰهِ وَمَلَائِكَتِهِ ۚ وَكُتُبِهِ ۚ وَرُسُلِهِ ۚ لَا نَفَرَقَ بَيْنَ
أَحَدٍ مِّن رُّسُلِهِ ۚ وَقَالُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا ۚ غُفْرَانَكَ رَبَّنَا
وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ﴾

„Trimisul a crezut în ceea ce i-a fost coborât de la Stăpânul său, și la fel credincioșii. Fiecare crede în Allah, în îngerii Săi, în Cărțile Sale și în trimișii Săi: Nu facem deosebire între vreunul dintre trimișii Săi. Ei spun: Am auzit și am ascultat. Iertarea Ta, Stăpânul nostru! Către Tine este întoarcerea.”

Coran 2:285

El a pomenit aceste temelii: credința în Allah, în îngerii, în Carte, în trimiși și în Ziua de Apoi prin cuvintele „Către Tine este întoarcerea”, adică revenirea și sfârșitul drumului. Allah mai spune:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا ءَامِنُوا بِاللّٰهِ وَرَسُولِهِ ءَوَالِكِتَبِ
 الَّذِي نَزَّلَ عَلَى رُسُلِهِ ءَوَالِكِتَبِ الَّذِي أَنزَلَ مِنْ قَبْلُ
 وَمَنْ يَكْفُرْ بِاللّٰهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ ءَوَالْيَوْمِ
 الْآخِرِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا بَعِيدًا﴾

„O, voi cei care credeți, credeți în Allah, în Trimisul Său, în Cartea pe care a coborât-o Trimisului Său și în Cartea pe care a coborât-o mai înainte! Cel care nu crede în Allah, în îngerii Săi, în Cărțile Sale, în trimișii Săi și în Ziua de Apoi s-a rătăcit într-o rătăcire îndepărtată.”

Coran 4:136

Credința în Allah și în Ziua de Apoi este o temelie a credinței, una dintre bazele religiei fără de care ea nu se poate întemeia. Când Jibrîl a venit la Profet ﷺ în hadithul cunoscut și a spus:

„Spune-mi despre credință”, el a răspuns:

أَنْ تَوْمَنَ بِاللّٰهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ،
 وَتَوْمَنَ بِالْقَدَرِ خَيْرِهِ وَشَرِّهِ

„Să crezi în Allah, în îngerii Săi, în Cărțile Sale, în trimișii Săi și în Ziua de Apoi și să crezi în destin, în binele și răul său.”⁶¹

61 Relatat de Muslim (8).

Citind Cartea lui Allah, credinciosul nu face decât să sporească în statornicia credinței sale în aceasta. Versetele limpezi și dovezile clare despre această zi, despre starea înaintea lui Allah și întoarcerea la El sunt multe în Cartea lui Allah și Sunnah Profetului Său ﷺ. De aceea întâlnești în Coran multe versete:

﴿إِنَّ إِلَىٰ رَبِّكَ الرُّجْعَىٰ﴾

„Către Stăpânul tău este întoarcerea.”

Coran 96:8

﴿وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ﴾

„Către Tine este întoarcerea.”

Coran 2:285 — fragment

﴿إِنَّ إِلَيْنَا إِيَابَهُمْ ثُمَّ إِنَّ عَلَيْنَا حِسَابَهُمْ﴾

„Către Noi este întoarcerea lor, apoi asupra Noastră este socoteala lor.”

Coran 88:25-26

Aceste versete și altele te călăuzesc și îți arată revenirea, întoarcerea și sfârșitul drumului tău la Allah: vei sta înaintea Lui și El îți va cere socoteală. Prin recitarea Coranului, credinciosul sporește mereu în statornicie și credință în această zi. Învățații au spus că această credință are două trepte.

Prima treaptă trebuie să existe la fiecare musulman. Cel care nu o are este necredincios și nu face parte dintre oamenii acestei religii. Ea este să creadă, să accepte și să fie convins că există o zi a socotelii, a pedepsei și a stării înaintea lui Allah, în care El îi răsplătește pe oameni pentru faptele și cele trimise înainte în această viață. Aceasta se numește credință hotărâtă: fără amestec de îndoială și fără pătrundere de șovăire. Am amintit cuvintele lui Allah: „Apoi nu se îndoiesc.” Dacă apare îndoială în credința în Ziua de Apoi ori în oricare temelie a credinței, credința încetează; ea nu rămâne odată cu îndoiala.

A doua treaptă este credința înrădăcinată, mai înaltă decât credința hotărâtă. Înrădăcinarea înseamnă ca robul să-și aducă mereu înaintea această zi, să fie neconținut temător față de ea, să-și amintească întâlnirea și starea înaintea lui Allah și să fie preocupat cu pregătirea pentru ea. De aceea oamenii acestei statornicii dobândesc un rang mareș și o treaptă înaltă când spun:

﴿إِنَّا كُنَّا قَبْلُ فِي أَهْلِنَا مُشْفِقِينَ فَمَنَّ اللَّهُ عَلَيْنَا وَوَقَّنَا
عَذَابَ السَّمُومِ﴾

„Mai înainte, printre ai noștri, eram temători. Allah ne-a binecuvântat și ne-a ferit de pedeapsa vântului arzător.”

Coran 52:26-27 — fragment

﴿فَأَمَّا مَنْ أُوتِيَ كِتَابَهُ بِيَمِينِهِ فَيَقُولُ هَؤُلَاءِ أَقْرَبُوا
كِتَابِي إِنْ زُنْتُ أَنِّي مُلَقٍ حَسَابِهِ﴾

„Cât despre cel căruia i se dă cartea în dreapta sa, el va spune: Luați, citiți cartea mea! Eram convins că voi întâlni socoteala mea.”

Coran 69:19-20

„Eram convins” înseamnă: în viața mea lumească am crezut că voi întâlni socoteala. Această aducere-aminte este importantă și are urmări bune în purtarea omului. În hadith se arată că, atunci când voia să doarmă, Trimisul lui Allah ﷺ își punea mâna dreaptă sub obraz, apoi spunea:

اللهم قني عذابك يوم تبعث عبادك

„O, Allah, ferește-mă de pedeapsa Ta în ziua în care îi vei învia pe robii Tăi!”⁶²

În fiecare noapte își aducea înaintea socoteala, învierea și starea înaintea lui Allah. Credința înrădăcinată este însoțită de amintirea întoarcerii la Allah și a plecării din viața lumească, precum și a faptului că robul va sta înaintea lui Allah. Această treaptă înaltă vine numai prin citirea Coranului și a hadithului și prin meditația la versetele și textele care lămuresc acest lucru.

Învățații au alcătuit multe lucrări despre credința în Ziua de Apoi. Unii au scris despre Foc, despre Paradis, despre spaimile Zilei Învierii ori despre unele lucruri amănunțite care se vor petrece atunci, precum Balanța și Puntea. Autorii nu au urmărit numai să arate credința hotărâtă, ci au scris pentru ca, citindu-le, credinciosul să-și înrădăcineze și să-și întărească credința, să cunoască detaliile acelei zile, să sporească în atașamentul față de Allah și în cererea milei, harului și binefacerii Sale și să sporească totodată în teamă față de pedeapsa, ura și mânia Lui. Credința înrădăcinată nu vine decât prin asemenea lectură.

Ia aminte la un lucru întâlnit în multe texte din Coran și Sunnah: Allah pomenește o faptă dreaptă de care este mulțumit ori un lucru de care Își oprește robii și înaintea lui amintește credința în Allah și în Ziua de Apoi:

﴿ذَلِكُمْ يُوعِظُ بِهِ مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ﴾

„Cu aceasta este povățuit cel care crede în Allah și în Ziua de Apoi.”

Coran 65:2 — fragment

62 Relatat de Abū Dāwūd (5045). Al-Albānī, Allah să aibă milă de el, l-a declarat autentic în Șaḥīḥ Sunan Abī Dāwūd, 3/240.

﴿وَلَا تَأْخُذْكُمْ بِهِمَا رَأْفَةٌ فِي دِينِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ
بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ﴾

„Să nu vă cuprindă mila față de ei în religia lui Allah, dacă credeți în Allah și în Ziua de Apoi.”

Coran 24:2 — fragment

La fel, multe hadithuri ale Sunnei cuprind porunci și interdicții alăturate credinței în Ziua de Apoi:

من كان يؤمن بالله واليوم الآخر فلا يؤذ جاره، ومن
كان يؤمن بالله واليوم الآخر فليكرم ضيفه، ومن كان
يؤمن بالله واليوم الآخر فليقل خيراً أو ليصمت

„Cel care crede în Allah și în Ziua de Apoi să nu-și vatăme vecinul. Cel care crede în Allah și în Ziua de Apoi să-și cinstească oaspetele. Cel care crede în Allah și în Ziua de Apoi să spună un bine ori să tacă.”⁶³

لا يحل لامرأة تؤمن بالله واليوم الآخر أن تسافر مسيرة
يوم وليلة، ليس معها حرمه

„Nu-i este îngăduit unei femei care crede în Allah și în Ziua de Apoi să călătorească o zi și o noapte fără să fie însoțită de un mahram.”⁶⁴

63 Relatat de al-Bukhārī (6018) și Muslim (47).

64 Relatat de al-Bukhārī (1088) și Muslim (1339).

Scopul este ca mintea să-și aducă înaintea credința în Allah și în Ziua de Apoi. Credința în Allah, deoarece El este Cel vizat prin faptă; credința în Ziua de Apoi, deoarece ea este ziua răsplătirii faptei. Această aducere-aminte trebuie să însoțească mereu robul, mai ales când voiește să împlinească ascultarea ori să se oprească de la păcat. Credința îl îndrumă mereu spre orice bine, izbândă și fericire în această lume și în Viața de Apoi. Dacă este nepăsător ori se preface nepăsător față de ea, slăbiciunea începe să pătrundă și să se amestece în el, religia i se subțiază și credința îi slăbește. Nevoia de a întări inima prin credința în Allah, în Ziua de Apoi și în celelalte temelii ale credinței este, așadar, apăsătoare:

﴿قَالَتِ الْأَعْرَابُ ءَمَنَّا قُلْ لَّمْ تُؤْمِنُوا وَلَكِنْ قُولُوا
أَسْلَمْنَا وَلَمَّا يَدْخُلِ الْإِيمَنُ فِي قُلُوبِكُمْ﴾

„Beduinii spun: Am crezut. Spune: Nu ați crezut, ci spuneți:
Ne-am supus; căci credința încă nu a intrat în inimile voastre.”
Coran 49:14 — fragment

Adică încă nu s-a înrădăcinat în inimile voastre. Oamenii credinței au trepte diferite, nu sunt pe aceeași treaptă. Companionii ședeau lângă Profet ﷺ, iar el îi povățuia și le amintea Ziua de Apoi, de parcă vedeau Paradisul și Focul cu ochii. El, asupra lui binecuvântarea și pacea, spune:

من سره أن ينظر إلى يوم القيامة كأنه رأي عين، فليقرأ:
إذا الشمس كورت، وإذا السماء انفطرت، وإذا
السماء انشقت

„Cel care dorește să privească Ziua Învierii ca și cum ar vedea-o cu ochii să citească: Când soarele va fi înfășurat [al-Takwīr], Când cerul se va despica [al-Infiṭār] și Când cerul se va crăpa [al-Inshiqāq].”⁶⁵

Citirea acestor sure cu luare-aminte te face ca și cum ai privi Ziua de Apoi și spaima ei. Pentru fiecare dintre noi, Viața de Apoi începe odată cu despărțirea sufletului de trup. De aceea învățații au spus: „Cel care a murit, învierea lui a început.” Prin moarte fapta se întrerupe și nu-i mai rămâne loc să se roage, să postească, să dea milostenie sau zakāt. Un înaintaș și-a cerut socoteală într-o zi, spunând: „Suflete, dacă mori, cine se va ruga pentru tine? Cine va face pelerinaj pentru tine? Cine va posti pentru tine? Cine va face cutare și cutare?” Mormântul este prima etapă a Vieții de Apoi. În el este desfătare ori pedeapsă, începând cu așezarea mortului în mormânt. De aceea învățații au definit credința în Ziua de Apoi drept credința în tot ceea ce se petrece după moarte, începând cu intrarea omului în mormânt. Abū Hurayrah, Allah să fie mulțumit de el, a relatat că Trimisul lui Allah ﷺ a spus:

إذا قبر الميت، أو قال: أحدم، أتاه ملكان أسودان
أزرقان، يقال لأحدهما: المنكر، والآخر: النكير،
فيقولان: ما كنت تقول في هذا الرجل؟ فيقول ما كان

65 Relatat de al-Tirmidhī (3333). Al-Albānī, Allah să aibă milă de el, l-a declarat autentic în Ṣaḥīḥ Sunan al-Tirmidhī, 3/364.

يقول: هو عبد الله ورسوله، أشهد أن لا إله إلا الله وأن محمداً عبده ورسوله، فيقولان: قد كنا نعلم أنك تقول هذا، ثم يفسح له في قبره سبعون ذراعاً في سبعين، ثم ينور له فيه، ثم يقال له: نعم، فيقول: أرجع إلى أهلي فأخبرهم؟ فيقولان: نعم كنومة العروس الذي لا يوقظه إلا أحب أهله إليه، حتى يبعثه الله من مضجعه ذلك. وإن كان منافقاً قال: سمعت الناس يقولون فقلت مثله، لا أدري، فيقولان: قد كنا نعلم أنك تقول ذلك، فيقال للأرض: التئمي عليه، فتلتئم عليه فتختلف فيها أضلاعه، فلا يزال فيها معذباً، حتى يبعثه الله من مضجعه ذلك

„Când mortul — sau a spus: unul dintre voi — este îngropat, vin la el doi îngeri negri, cu ochi albaștri: unul se numește al-Munkar, iar celălalt al-Nakir. Ei întreabă: «Ce spuneai despre acest om?» El spune ce spunea mai înainte: «Este robul lui Allah și Trimisul Său. Mărturisesc că nu există nicio divinitate demnă de adorare în afară de Allah și că Muḥammad este robul și Trimisul Său.» Ei spun: «Știam că spui aceasta.» Apoi mormântul îi este lărgit șaptezeci de coți pe șaptezeci și luminat. I se spune: «Dormi!» El întreabă: «Să mă întorc la familia mea și să-i vestesc?» Ei spun: «Dormi precum mirele pe care nu-l trezește decât cel mai iubit dintre ai săi», până când Allah îl va

învia din acel culcuș. Dacă este fățarnic, spune: «Îi auzeam pe oameni spunând și am spus și eu la fel; nu știu.» Ei spun: «Știam că spui aceasta.» Pământului i se spune: «Strânge-te asupra lui!» Se strânge asupra lui până i se încrucișează coastele. Rămâne pedepsit în el până când Allah îl va învia din acel culcuș.»⁶⁶

Învățații numesc acestea cele trei principii, deoarece mortul este întrebat despre ele îndată ce intră în mormânt. Este o încercare care cere pregătire. Care este pregătirea noastră în aceste trei principii? Profetul, asupra lui binecuvântarea și pacea, a spus:

ذاق طعم الإيمان من رضي بالله رباً، وبالإسلام ديناً،
ومحمد ﷺ نبياً

„A gustat dulceața credinței cel care este mulțumit cu Allah ca Stăpân, cu Islamul ca religie și cu Muḥammad ﷺ ca profet.”⁶⁷

Credinciosul este desfătat în mormânt, iar necredinciosul este pedepsit în el. Allah spune:

﴿النَّارُ يُعْرَضُونَ عَلَيْهَا غُدُوًّا وَعَشِيًّا وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ أَدْخِلُوا آلَ فِرْعَوْنَ أَشَدَّ الْعَذَابِ﴾

„Focul la care sunt înfățișați dimineața și seara. Iar în ziua când va veni Ceasul: Faceți-i pe oamenii Faraonului să intre în cea mai aspră pedeapsă!”

Coran 40:46

66 Relatat de al-Tirmidhī (1071). Al-Albānī, Allah să aibă milă de el, l-a declarat autentic în Ṣaḥīḥ Sunan al-Tirmidhī, 1/544.

67 Relatat de Muslim (34).

Oamenii Faraonului sunt înfățișați Focului dimineța și seara până la Ziua Învierii, iar în acea zi intră în cea mai aspră pedeapsă. Profetul, asupra lui binecuvântarea și pacea, a spus:

عذاب القبر حق

„Pedeapsa mormântului este adevărată.”⁶⁸

تعوذوا بالله من عذاب القبر

„Căutați adăpost la Allah de pedeapsa mormântului!”⁶⁹

إذا تشهد أحدكم فليستعذ بالله من أربع، يقول: اللهم إني

أعوذ بك من عذاب جهنم، ومن عذاب القبر، ومن

فتنة المحيا والممات، ومن شر فتنة المسيح الدجال

„Când unul dintre voi rostește tashahhud, să caute adăpost la Allah de patru lucruri, spunând: O, Allah, caut adăpost la Tine de pedeapsa Gheenei, de pedeapsa mormântului, de încercarea vieții și a morții și de răul încercării lui Mesia cel Minciunos!”⁷⁰

Când va muri omul și se va despărți de această viață? Nu știe. Poate peste o oră sau două, peste o zi sau două. Allah spune:

﴿لِكُلِّ أَجَلٍ كِتَابٌ﴾

„Pentru fiecare soroc este o însemnare.”

Coran 13:38 — fragment

68 Relatat de Aḥmad (6/174). Al-Albānī, Allah să aibă milă de el, l-a declarat autentic în al-Silsilah al-ṣaḥīḥah (1377).

69 Relatat de Muslim (2867).

70 Relatat de Muslim (588).

﴿فَإِذَا جَاءَ أَجْلُهُمْ لَا يَسْتَأْخِرُونَ سَاعَةً وَلَا
يَسْتَقْدِمُونَ﴾

„Când le vine sorocul, nu-l pot amâna nici măcar o clipă și nici
nu-l pot grăbi.”

Coran 7:34 — fragment

De aceea omul trebuie să fie gata și pregătit pentru această zi,
aducându-și înainte întâlnirea cu Allah, starea înaintea Lui și
faptul că va fi răsplătit și i se va cere socoteală. Cântărirea în Ziua
Învierii se face în greutatea de atomi:

﴿فَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ
ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ﴾

„Cel care face un bine cât greutatea unui atom îl va vedea, iar
cel care face un rău cât greutatea unui atom îl va vedea.”

Coran 99:7-8

Îi cerem lui Allah ocrotire, salvare și izbândă în ceea ce iubește
și Îl mulțumește.

Întărirea credinței în destin

تقرير الإيمان بالقدر

Una dintre îndrumările acestei sure este lămurirea și întărirea credinței în hotărârile lui Allah, una dintre temeliile credinței. Temeliile credinței sunt șase, arătate în Cartea lui Allah și Sunnah Trimisului Său ﷺ. Între ele se află credința în destin: Allah are putere asupra tuturor lucrurilor; ceea ce voiește Allah se împlinește, iar ceea ce nu voiește nu se împlinește; toate lucrurile se află sub orânduirea și cârmuirea Sa; nimeni nu-I poate răsturna judecata și nimeni nu-I poate respinge hotărârea.

Aceasta este o temelie a credinței fără de care robului nu-i este acceptată ascultarea și nu are folos de faptă. Când lui Ibn ‘Umar, Allah să fie mulțumit de amândoi, i-a ajuns vestea despre un grup care tăgăduia destinul, el a spus: „Dacă-i întâlnești, spune-le că eu sunt dezlegat de ei și că ei sunt dezlegați de mine. Pe Cel pe care jură ‘Abd Allāh ibn ‘Umar, dacă unul dintre ei ar avea aur cât muntele Uḥud și l-ar cheltui, Allah nu l-ar primi de la el până nu crede în destin.” Apoi a relatat de la tatăl său lungul hadith al lui Jibril, în care acesta îl întreabă pe Profet ﷺ despre Islam, credință, desăvârșirea adorării, Ceas și semnele sale.⁷¹

71 Vezi Șaḥīḥ Muslim (8).

Credința în destin este o temelie a credinței și o bază a religiei. Credința seamănă cu un copac care are o rădăcină fără de care nu poate sta:

﴿أَلَمْ تَرَ كَيْفَ ضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا كَلِمَةً طَيِّبَةً كَشَجَرَةٍ طَيِّبَةٍ أَصْلُهَا ثَابِتٌ وَفَرْعُهَا فِي السَّمَاءِ﴾

„Oare nu vezi cum Allah dă drept pildă un cuvânt bun: un copac bun, a cărui rădăcină este tare și ale cărui ramuri sunt în cer?”

Coran 14:24

Aceasta este pilda credinței dată de Allah în Coran. Credința este asemenea copacului cu rădăcină tare: dacă rădăcina este tăiată, copacul nu rămâne, ci moare. Credința are temelii trainice; dacă dispar toate ori unele dintre ele, nu rămâne credință. Acesta este sensul cuvintelor lui Allah:

﴿وَمَنْ يَكْفُرْ بِالْإِيمَانِ فَقَدْ حَبِطَ عَمَلُهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ﴾

„Cel care tăgăduiește credința, fapta lui este zadarnică, iar în Viața de Apoi este dintre cei pierduți.”

Coran 5:5 — fragment

Credința și Islamul nu se întemeiază decât pe aceste principii, între care se află credința în destin. De aceea s-a transmis de la Ibn ‘Abbās, Allah să fie mulțumit de amândoi:

الإيمان بالقدر نظام التوحيد، فمن آمن بالله وكذب
بالقدر نقض تكذيبه توحيده

„Credința în destin este legătura care ține laolaltă unicitatea. Cel care crede în Allah, dar tăgăduiește destinul își desface unicitatea prin tăgăduirea lui.”⁷²

Cuvintele sale sunt limpezi: tăgăduirea destinului înseamnă tăgăduirea credinței și a unicității Celui Milostiv. Cuvintele imamului Aḥmad, Allah să aibă milă de el, lămuresc și mai mult:

القدر قدرة الله

„Destinul este puterea lui Allah.”⁷³

Allah are putere asupra tuturor lucrurilor:

﴿إِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ﴾

„Allah are putere asupra tuturor lucrurilor.”
Coran 2:109 — fragment

72 Relatat de ‘Abd Allāh, fiul imamului Aḥmad, în al-Sunnah (3/422), și de al-Lālakā’i în Sharḥ uṣūl i’tiqād ahl al-sunnah wa-l-jamā‘ah (4/742).

73 Relatat de Ibn Hānī’ în Masā’il al-imām Aḥmad, 2/155, ediție îngrijită de Zuhayr al-Shāwīsh.

Cel care tăgăduiește destinul tăgăduiește puterea lui Allah și, astfel, Îl tăgăduiește pe Allah. Acesta este necredincios, nu musulman. De aceea al-Ḥasan al-Baṣrī, Allah să aibă milă de el, a spus:

من كذب بالقدر فقد كذب بالإسلام

„Cel care tăgăduiește destinul a tăgăduit Islamul.”⁷⁴

Credința în destin este o mare temelie a credinței. Numeroase versete din Nobilul Coran o întăresc, arătând că toate lucrurile sunt prin hotărârea lui Allah:

﴿إِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ﴾

„Allah are putere asupra tuturor lucrurilor.”

Coran 2:20 — fragment

﴿إِنَّا كُلَّ شَيْءٍ خَلَقْنَاهُ بِقَدَرٍ﴾

„Noi am creat fiecare lucru cu măsură hotărâtă.”

Coran 54:49

﴿وَكَانَ أَمْرُ اللَّهِ قَدَرًا مَّقْدُورًا﴾

„Porunca lui Allah este o hotărâre rânduită.”

Coran 33:38 — fragment

﴿ثُمَّ جِئْتَ عَلَىٰ قَدَرٍ يَمُوسَىٰ﴾

„Apoi ai venit la vremea hotărâtă, Mūsā.”

Coran 20:40 — fragment

74 Transmis de al-Lālakā'ī în Sharḥ uṣūl i'tiqād ahl al-sunnah, 4/755.

﴿سَبِّحْ اسْمَ رَبِّكَ الْأَعْلَى الَّذِي خَلَقَ فَسَوَّى وَالَّذِي
قَدَّرَ فَهَدَى﴾

„Preamărește numele Stăpânului tău Cel Preaînalt, care a creat
și a plăsmuit, care a hotărât și a călăuzit.”

Coran 87:1-3

﴿وَمَا تَشَاءُونَ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ﴾

„Voi nu voiți decât dacă voiește Allah, Stăpânul lumilor.”

Coran 81:29

Versetele care întăresc acest sens sunt foarte multe. Allah este Cel
care a adus universul la existență din nimic și i-a creat pe oameni
după ce nu existau:

﴿أَلَمْ نَخْلُقْكُمْ مِنْ مَّاءٍ مَّهِينٍ فَجَعَلْنَاهُ فِي قَرَارٍ مَكِينٍ إِلَى
قَدَرٍ مَعْلُومٍ فَقَدَرْنَا فَنِعْمَ الْقَادِرُونَ﴾

„Oare nu v-am creat dintr-o apă neînsemnată, pe care am pus-o
într-un loc sigur, până la un termen cunoscut? Am hotărât, iar
Noi suntem cei mai buni hotărători.”

Coran 77:20-23

Omul nu exista. Allah l-a adus la existență și i-a dat auz, văz, putere și voință. Toate acestea sunt prin hotărârea lui Allah: „Am hotărât, iar Noi suntem cei mai buni hotărâtori.” Allah are putere asupra tuturor lucrurilor. Nimic din univers nu se petrece decât prin voința, puterea și hotărârea Sa, deoarece universul este regatul lui Allah, de care dispune cum voiește și în care judecă după cum dorește, fără ca cineva să-I răstoarne judecata sau să-I respingă hotărârea:

﴿مَا يَفْتَحُ اللَّهُ لِلنَّاسِ مِنْ رَحْمَةٍ فَلَا مُمْسِكَ لَهَا وَمَا يُمْسِكُ فَلَا مُرْسِلَ لَهُ مِنْ بَعْدِهِ ۚ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ﴾

„Mila pe care Allah le-o deschide oamenilor nimeni nu o poate opri; iar ceea ce El oprește nimeni nu poate trimite după El. El este Cel Atotputernic, Cel Înțelept.”

Coran 35:2

Toate lucrurile sunt în hotărârea și în mâna lui Allah. El dispune de univers și îl orânduiește. Credința în destin este o mare temelie a credinței, iar al-Fātiḥah o întărește în multe locuri. „*Lauda Ți aparține lui Allah, Stăpânul lumilor*” cuprinde lauda și preamărirea Lui, a numelor Sale cele mai frumoase și a atributelor Sale mărețe. Printre numele pentru care Țl lauzi se află al-Qadîr, Cel cu putere deplină. Allah este lăudat pentru numele, atributele, binefacerile și dăruirea Sa. Țl lauzi și pentru binefacerea credinței către care te-a călăuzit și pe care Ți-a dăruit-o. Aceasta este credința ta în puterea lui Allah:

﴿وَلَكِنَّ اللَّهَ حَبَبٌ إِلَيْكُمْ إِلَّا يَمُنْ وَزَيْنَهُ فِي قُلُوبِكُمْ
وَكَرَهُ إِلَيْكُمْ الْكُفْرَ وَالْفُسُوقَ وَالْعِصْيَانَ أُولَئِكَ هُمُ
الرَّشِدُونَ فَضْلًا مِّنَ اللَّهِ وَنِعْمَةً﴾^ج

„Dar Allah v-a făcut iubită credința și a înfrumusețat-o în inimile voastre; v-a făcut urâte necredința, nelegiuirea și neascultarea. Aceștia sunt cei drept călăuziți, prin har și binefacere de la Allah.”

Coran 49:7-8 — fragment

Călăuzirea ta către credință este un har de la Allah:

﴿وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ مَا زَكَا مِنْكُمْ مِّنْ أَحَدٍ
أَبَدًا وَلَكِنَّ اللَّهَ يُزَكِّي مَن يَشَاءُ﴾

„Fără harul lui Allah asupra voastră și mila Sa, niciunul dintre voi nu s-ar fi curățit vreodată, însă Allah îl curăță pe cine voiește.”

Coran 24:21 — fragment

﴿يَمْنُونَ عَلَيْكَ أَنْ أَسْلَمُوا قُلْ لَا تَمْنُوا عَلَيَّ إِسْلَامُكُمْ بَلِ
اللَّهُ يَمْنُ عَلَيْكُمْ أَنْ هَدَاكُمْ لِلْإِيمَانِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ﴾

„Ei socotesc că-ți fac o favoare prin faptul că au îmbrățișat Islamul. Spune: Nu-mi puneți înaintea Islamul vostru ca pe o favoare! Dimpotrivă, Allah v-a binecuvântat călăuzindu-vă către credință, dacă sunteți sinceri.”

Coran 49:17

Credința este un dar de la Allah:

﴿وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ لَا تَبَعْتُمُ الشَّيْطَانَ إِلَّا
قَلِيلًا﴾

„Fără harul lui Allah asupra voastră și mila Sa, l-ați fi urmat pe diavol, afară de puțini.”

Coran 4:83 — fragment

Toată porunca îi aparține lui Allah. Când spui „*Lauda Îi aparține lui Allah*”, Îl lauzi pentru numele și atributele Sale, pentru măreția și slava Sa, desăvârșirea puterii Sale, marea Sa voință și cârmuirea și orânduirea universului. Lauda cuprinde credința în destin.

Și în „*Stăpânul lumilor*” se află credința în destin, deoarece ea face parte din credința în stăpânirea lui Allah. Rostind acestea, crezi că Allah este Stăpânul lumilor și crezi în sensurile stăpânirii: creație, hrană, cârmuire, orânduire, darea vieții și morții.

„*Cel Milostiv, Îndurătorul*” cuprinde credința în destin, fiindcă nădăjduiești la mila lui Allah. Prin această speranță afli că ești sărac și ai nevoie de Allah, de călăuzirea, binefacerea, dăruirea, harul și mila Lui și că nu te poți lipsi de El nici cât ai clipi. „*Numai de la Tine cerem ajutor*” cuprinde credința în destin: Îi ceri ajutor lui Allah, pentru că El are putere asupra tuturor lucrurilor, în

mâna Sa sunt frâiele treburilor și El dispune de creația Sa cum voiește.

„Călăuzește-ne pe calea cea dreaptă” cuprinde credința în destin, deoarece ceri călăuzirea Celui în mâna căruia se află călăuzirea. Allah i-a spus Profetului Său ﷺ:

﴿إِنَّكَ لَا تَهْدِي مَنْ أَحْبَبْتَ وَلَكِنَّ اللَّهَ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ﴾

„Tu nu-l călăuzești pe cel pe care-l iubești, ci Allah îl călăuzește pe cine voiește.”⁷⁵

Coran 28:56 — fragment

﴿لَيْسَ عَلَيْكَ هُدَاهُمْ﴾

„Nu este asupra ta călăuzirea lor.”

Coran 2:272 — fragment

﴿أَفَمَنْ زَيْنَ لَهُ سُوءَ عَمَلِهِ فَرَآهُ حَسَنًا فَإِنَّ اللَّهَ يُضِلُّ
مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي مَنْ يَشَاءُ فَلَا تَذْهَبْ نَفْسُكَ عَلَيْهِمْ
حَسْرَةً﴾

„Oare cel căruia i-a fost înfrumusețată fapta rea și o socotește bună? Allah îl lasă să rătăcească pe cine voiește și îl călăuzește pe cine voiește. Nu-ți lăsa sufletul să se piardă de regret pentru ei.”

Coran 35:8 — fragment

75 A fost revelat cu privire la Abū Ṭālib. Al-Bukhārī (4772) și Muslim (24).

Când le ținea oamenilor predica, Profetul, asupra lui binecuvântarea și pacea, spunea: „Lauda Ți aparține lui Allah. Ți laudăm și Ți cerem ajutorul. Pe cel pe care Allah îl călăuzește nimeni nu-l poate rătăci, iar pe cel pe care El îl lasă să rătăcească nimeni nu-l poate călăuzi.”⁷⁶ În lungul hadith al lui Abū Dharr, Allah Preaînaltul spune:

يا عبادي كلّم ضال إلا من هديته؛ فاستهدوني أهدكم

„O, robii Mei, toți sunteți rătăciți, afară de cei pe care i-am călăuzit. Cereți-Mi călăuzire și vă voi călăuzi!”⁷⁷

Cereți-Mi călăuzire și vă voi da izbândă să-i urmați drumul. Profetul nostru, asupra lui binecuvântarea și pacea, îi îndemna pe companionii să-I ceară lui Allah călăuzirea. Lui ‘Alī i-a spus: „Spune:”

اللهم اهديني وسددني

„O, Allah, călăuzește-mă și îndreaptă-mă!”⁷⁸

اللهم إني أسألك الهدى والتقى والعفاف والغنى

„O, Allah, Ți cer călăuzire, evlavie, castitate și îndeustulare!”⁷⁹

Iar în invocarea qunūt:

اللهم اهديني فيمن هديت

„O, Allah, călăuzește-mă printre cei pe care i-ai călăuzit!”⁸⁰

76 Relatat de Muslim (868).

77 Relatat de Muslim (2577).

78 Relatat de Muslim (2725).

79 Relatat de Muslim (2721).

80 Relatat de Abū Dāwūd (1425). Al-Albānī, Allah să aibă milă de el, l-a declarat autentic în Ṣaḥīḥ Sunan Abī Dāwūd, 1/392.

S-a transmis autentic că, în invocarea sa, el spunea:

اللهم لك أسلمت وبك آمنت وعليك توكلت وإليك
أنبت وبك خاصمت. اللهم إني أعوذ بعزتك لا إله إلا
أنت أن تضلني، فأنت الحي الذي لا يموت والجن
والإنس يموتون

„O, Allah, Ție m-am supus, în Tine am crezut, în Tine mi-am pus încrederea, la Tine m-am întors și cu ajutorul Tău am susținut adevărul. O, Allah, caut adăpost în măreția Ta — nu există nicio divinitate demnă de adorare în afară de Tine — ca să nu mă lași să rătăcesc. Tu ești Cel Viu care nu moare, iar jinnii și oamenii mor.”⁸¹

اللهم مصرف القلوب صرف قلوبنا على طاعتك

„O, Allah, Cel care îndreapți inimile, îndreaptă inimile noastre spre ascultarea Ta!”⁸²

Cea mai frecventă invocare a sa era:

يا مقلب القلوب ثبت قلبي على دينك

„O, Cel care întorci inimile, ține-mi inima statornică în religia Ta!”⁸³

81 Relatat de al-Bukhārī (7383) și Muslim (2717); formularea îi aparține celui din urmă.

82 Relatat de Muslim (2654).

83 Relatat de al-Tirmidhī (3522). Al-Albānī, Allah să aibă milă de el, l-a declarat autentic în Șaḥīḥ Sunan al-Tirmidhī, 3/447.

Și „*pe care i-ai binecuvântat*” este credința ta că binefacerea vine de la Allah, fie că este sănătatea, averea ori călăuzirea către ascultare și credință. Sura indică și cuprinde credința în destin în multe feluri. Musulmanul care o repetă, simțindu-i sensurile și crezând în semnificațiile ei, trebuie să creadă în destin: toate lucrurile sunt prin puterea lui Allah; ceea ce voiește se împlinește, iar ceea ce nu voiește nu se împlinește; nu există putere de schimbare și nici tărie decât prin Allah Cel Preaînalt, Cel Măreț.

Fiecare musulman trebuie să cunoască însemnătatea credinței în destin, marele său rang și multele ei foloase pentru religia și viața robului. Ea dă inimii tărie, încredere în Allah, o legătură bună cu El, apropiere de ascultarea Sa, o simțire puternică a sărăciei față de El și căutarea adăpostului numai la El, cerând numai de la El, încrezându-se numai în El și cerându-I ajutorul. Îl face să-I ceară des călăuzire, izbândă și îndreptare și îi dă tărie în adorare, ascultare și răbdare la nenorociri.

Cel care crede în destin știe că ceea ce l-a atins nu putea să-l ocolească și ceea ce l-a ocolit nu putea să-l atingă. Allah spune:

﴿مَا أَصَابَ مِنْ مُصِيبَةٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ وَمَنْ يُؤْمِنْ بِاللَّهِ
يَهْدِ اللَّهُ قَلْبَهُ﴾

„Nicio nenorocire nu lovește decât cu îngăduința lui Allah. Celui care crede în Allah, El îi călăuzește inima.”

Coran 64:11 — fragment

Credința în destin este un mijloc de călăuzire a inimilor către orice bine, izbândă și înălțare în această lume și în Viața de Apoi. Profetul, asupra lui binecuvântarea și pacea, spune:

عجباً لأمر المؤمن، إن أمره كله خير، وليس ذلك لأحد
إلا للمؤمن؛ إن أصابته سراء شكر فكان خيراً له، وإن
أصابته ضراء صبر فكان خيراً له

„Minunată este starea credinciosului! Toată starea lui este bine, iar aceasta nu este decât pentru credincios. Dacă îl atinge o bucurie, mulțumește și este bine pentru el. Dacă îl atinge un necaz, rabdă și este bine pentru el.”⁸⁴

În toate stările sale, credinciosul caută adăpost la Allah: când este sănătos, ocrotit ori bogat, Îl laudă pe Allah; când este bolnav, rabdă și Îi cere; când este sărac, Îl cheamă pe Domnul său prin invocarea transmisă de la Trimisul Său ﷺ:

اللهم اكفني بحلالك عن حرامك، وأغنني بفضلك عمن
سواك

„O, Allah, îndeștează-mă cu ceea ce mi-ai îngăduit, ca să mă lipsesc de ceea ce mi-ai oprit, și îmbogățește-mă prin harul Tău, ca să mă lipsesc de oricine în afară de Tine!”⁸⁵

El caută adăpost la Allah fiindcă crede că toate lucrurile sunt prin puterea Sa. Credința în destin are astfel un efect binecuvântat și roade mărețe, nenumărate și de necuprins, în îndreptarea robului în religia și viața sa. Dacă omul desființează

⁸⁴ Relatat de Muslim (2999).

⁸⁵ Relatat de al-Tirmidhî (3563). Al-Albānî, Allah să aibă milă de el, l-a considerat bun în Șaḥīḥ Sunan al-Tirmidhî, 3/464.

credința în destin, toate i se strică, este lipsit de orice bine și se întoarce cu dezamăgire, regret și căință în această lume și în Viața de Apoi. Aceasta ne arată că destinul este o temelie fără de care pomul credinței nu stă, nu rodește, nu înflorește și nu se coace. Cu cât credința robului în destin este mai puternică, cu atât binele din el se întărește, sporește, crește și se înmulțește. Trebuie știut că discutarea problemelor destinului se face în două feluri. Primul este ca omul să se cufunde în ele numai cu rațiunea sa și gândirea sa limitată, părăsind cuvântul lui Allah și al Trimisului Său ﷺ. Pune deoparte Coranul și Sunnah, apoi intră cu mintea, gândirea și opinia sa simplă în problemele destinului și în subtilitățile judecăților sale. Acesta este fals și rătăcire, care nu-l duce decât la pierzanie, după cum spune Allah:

﴿وَذَلِكُمْ ظَنُّكُمُ الَّذِي ظَنَنْتُمْ بِرَبِّكُمْ أَرَدْتُمْ فَأَصْبَحْتُمْ
مِّنَ الْخَاسِرِينَ﴾

„Această presupunere a voastră despre Stăpânul vostru v-a adus pieirea, iar voi ați devenit dintre cei pierduți.”

Coran 41:23

Din aceasta face parte să discute destinul contestându-L pe Allah, hotărârea și judecățile Sale, spunând — Allah să ne ferească —: „De ce a făcut Allah cutare și nu cutare? De ce a hotărât așa și nu altfel?” Allah i-a oprit pe robii Săi de la aceasta:

﴿لَا يَسْأَلُ عَمَّا يَفْعَلُ وَهُمْ يُسْأَلُونَ﴾

„El nu este întrebat despre ceea ce face, iar ei vor fi întrebați.”

Coran 21:23

Fiecare atom al universului îi aparține. De aceea contestarea lui Allah este unul dintre cele mai false lucruri și dintre cele mai rătăcite rătăcirii. Trimisul lui Allah ﷺ a spus:

إِذَا ذَكَرَ أَصْحَابِي فَأَمْسَكُوا، وَإِذَا ذَكَرْتَ النُّجُومَ فَأَمْسَكُوا،
وَإِذَا ذَكَرَ الْقَدْرَ فَأَمْسَكُوا

„Când sunt pomeniți companionii mei, abțineți-vă; când sunt pomenite stelele, abțineți-vă; când este pomenit destinul, abțineți-vă.”⁸⁶

Acestea sunt trei lucruri la pomenirea cărora ni s-a poruncit să ne abținem. În privința destinului, este vorba de abținerea de la discutarea lui în chip fals și interzis, amintit mai înainte. „*Destinul este taina lui Allah*”, după cum spun înaintașii. Cel care încearcă să dezvăluie această taină prin rațiunea sa limitată și gândirea sa slabă nu ajunge decât la rătăcire și pierzanie.

86 Relatat de al-Ṭabarānī (10448). Al-Albānī, Allah să aibă milă de el, l-a declarat autentic în Şaḥīḥ al-jāmi‘ (545).

Trebuie să ne abținem de la discutarea destinului în modul interzis. Aceasta nu înlătură legitimitatea revenirii la textele religioase și folosirea lor pentru a cunoaște, în lumina lor, credința în destin. Aceasta nu intră în „când este pomenit destinul, abțineți-vă”. Tot astfel, „când sunt pomeniți companionii mei, abțineți-vă” cere abținerea de la insultarea, atacarea și vorbirea despre ei cu altceva decât bine și frumos. Nu oprește pomenirea meritelor și virtuților lor, așa cum au făcut învățații hadithului în cărțile lor. Allah i-a lăudat pe cei care împlinesc dreptul companionilor:

﴿وَالَّذِينَ جَاءُوا مِنْ بَعْدِهِمْ يَقُولُونَ رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا وَلِإِخْوَانِنَا الَّذِينَ سَبَقُونَا بِالْإِيمَانِ وَلَا تَجْعَلْ فِي قُلُوبِنَا غِلًّا لِلَّذِينَ ءَامَنُوا رَبَّنَا إِنَّكَ رَءُوفٌ رَحِيمٌ﴾

„Cei care au venit după ei spun: Stăpânul nostru, iartă-ne pe noi și pe frații noștri care ne-au precedat în credință și nu pune în inimile noastre ranchiună față de cei care cred! Stăpânul nostru, Tu ești Binevoitor, Îndurător.”

Coran 59:10

Cât despre discutarea stelelor prin ceea ce se numește știința influenței lor, credința în ele și atribuirea întâmplărilor pământești lor, aceasta nu este îngăduită. Este îngăduită folosirea pozițiilor stelelor pentru a stabili direcția de rugăciune și a cunoaște drumul:

﴿وَبِالنَّجْمِ هُمْ يَهْتَدُونَ﴾

„Iar după stele ei se călăuzesc.”

Coran 16:16 — fragment

Qatādah a spus: „Allah a creat aceste stele numai pentru trei lucruri: le-a făcut podoabă pentru cer, le-a făcut mijloace de

călăuzire și le-a făcut proiectile împotriva diavolilor. Cel care caută în ele altceva și-a dat propria opinie, și-a greșit partea, și-a pierdut câștigul și s-a împovărat cu ceea ce nu cunoaște.”⁸⁷

Al doilea fel, cel corect, este ca omul să discute problemele destinului în lumina dovezii. Atunci ajunge, cu îngăduința lui Allah, la orice cuvânt drept și faptă bine îndrumată. Textele arată că robul nu crede în destin până nu crede în cele patru trepte ale sale, indicate de Cartea lui Allah și Sunnah Trimisului Său ﷺ.

Cele patru trepte ale credinței în destin

Întâi: credința în știința lui Allah, care cuprinde ceea ce a fost, ceea ce va fi și ceea ce nu a fost, dar cum ar fi fost dacă ar fi fost. El, Preaslăvitul:

﴿يَعْلَمُ خَائِنَةَ الْأَعْيُنِ وَمَا تُخْفِي الصُّدُورُ﴾

„Cunoaște privirea trădătoare a ochilor și ceea ce ascund piepturile.”

Coran 40:19

﴿قَدْ أَحَاطَ بِكُلِّ شَيْءٍ عِلْمًا﴾

„Cuprinde cu știința Sa toate lucrurile.”

Coran 65:12 — fragment

﴿وَأَحْصَىٰ كُلَّ شَيْءٍ عَدَدًا﴾

„A numărat toate lucrurile.”

Coran 72:28 — fragment

87 Relatat de Ibn Jarīr al-Ṭabarī (21549), cu un lanț autentic.

﴿يَعْلَمُ مَا يَلِجُ فِي الْأَرْضِ وَمَا يَخْرُجُ مِنْهَا وَمَا يَنْزِلُ مِنْ
السَّمَاءِ وَمَا يَعْرُجُ فِيهَا ۚ وَهُوَ الرَّحِيمُ الْغَفُورُ﴾

„Cunoaște ceea ce intră în pământ și ceea ce iese din el, ceea ce coboară din cer și ceea ce se înalță în el. El este Îndurătorul, Iertătorul.”

Coran 34:2

﴿يَعْلَمُ مَا يَلِجُ فِي الْأَرْضِ وَمَا يَخْرُجُ مِنْهَا وَمَا يَنْزِلُ مِنْ
السَّمَاءِ وَمَا يَعْرُجُ فِيهَا ۖ وَهُوَ مَعَكُمْ أَيْنَ مَا كُنْتُمْ وَاللَّهُ بِمَا
تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ﴾

„Cunoaște ceea ce intră în pământ și ceea ce iese din el, ceea ce coboară din cer și ceea ce se înalță în el. El este cu voi oriunde v-ați afla, iar Allah vede ceea ce faceți.”

Coran 57:4 — fragment

ص

﴿أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ
مَا يَكُونُ مِنْ نَجْوَى ثَلَاثَةٍ إِلَّا هُوَ رَابِعُهُمْ وَلَا خَمْسَةٍ إِلَّا
هُوَ سَادِسُهُمْ وَلَا أَدْنَى مِنْ ذَلِكَ وَلَا أَكْثَرُ إِلَّا هُوَ مَعَهُمْ
ج
أَيَّ مَا كَانُوا ط ثُمَّ يَنْبِئُهُمْ بِمَا عَمِلُوا يَوْمَ الْقِيَمَةِ إِنَّ اللَّهَ
بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ﴾

„Oare nu vezi că Allah cunoaște ceea ce este în ceruri și pe pământ? Nu există discuție în taină între trei fără ca El să fie al patrulea, nici între cinci fără ca El să fie al șaselea; nici mai puțini, nici mai mulți, fără ca El să fie cu ei oriunde s-ar afla. Apoi îi va înștiința în Ziua Învierii despre ceea ce au făcut. Allah cunoaște toate lucrurile.”

Coran 58:7

El a spus:

﴿وَلَوْ رُدُّوا لَعَادُوا لِمَا نُهُوا عَنْهُ﴾

„Dacă ar fi întorși, ar reveni la ceea ce li s-a oprit.”

Coran 6:28 — fragment

Dacă Allah i-ar întoarce pe asociatori la viața lumească, ei ar reveni la necredință. Aceasta nu se va întâmpla, dar Domnul Cel Măreț știe cum ar fi dacă s-ar întâmpla, întemeindu-Și dovada împotriva lor:

﴿أَلَا يَعْلَمُ مَنْ خَلَقَ وَهُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ﴾

„Oare nu cunoaște Cel care a creat, El fiind Cel Binevoitor, Bineștiutor?”

Coran 67:14

A doua temelie: credința că Allah a scris destinele fapturilor și tot ceea ce va fi în Tableta Păstrată:

﴿وَكُلُّ شَيْءٍ فَعَلُوهُ فِي الْزُبُرِ كُلِّ صَغِيرٍ وَكَبِيرٍ مُسْتَقَرٌّ﴾

„Tot ce au făcut se află în însemnări și orice lucru mic sau mare este scris.”

Coran 54:52–53

Profetul, asupra lui binecuvântarea și pacea, a spus:

كتب الله مقادير الخلائق قبل أن يخلق السماوات

والأرض بخمسين ألف سنة، وعرشه على الماء

„Allah a scris destinele fapturilor cu cincizeci de mii de ani înainte să creeze cerurile și pământul, iar Tronul Său era deasupra apei.”⁸⁸

88 Relatat de Muslim (2653).

إِنْ أَوَّلَ مَا خَلَقَ اللَّهُ الْقَلَمَ فَقَالَ: اكْتُبْ، فَقَالَ: مَا
أَكْتُبُ؟ قَالَ: اكْتُبِ الْقَدْرَ مَا كَانَ، وَمَا هُوَ كَائِنْ إِلَى
الْأَبَدِ

„Când Allah a creat mai întâi Condeiul, i-a spus: «Scrie!» El a întrebat: «Ce să scriu?» A spus: «Scrie destinul: ceea ce a fost și ceea ce va fi pentru totdeauna.»⁸⁹

Din credința ta în destin face parte să crezi că toate lucrurile sunt scrise în Tableta Păstrată:

ج
﴿إِنَّ ذَلِكَ فِي كِتَابٍ إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ﴾

„Aceasta este într-o Carte. Aceasta Îi este ușor lui Allah.”
Coran 22:70 — fragment

A treia temelie: credința în voința împlinită a lui Allah și puterea Sa cuprinzătoare. Ceea ce Allah voiește se împlinește, iar ceea ce nu voiește nu se împlinește:

﴿لَمِنْ شَاءَ مِنْكُمْ أَنْ يَسْتَقِيمَ وَمَا تَشَاءُونَ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ
اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ﴾

„Pentru cel dintre voi care voiește să urmeze calea dreaptă. Voi nu voiți decât dacă voiește Allah, Stăpânul lumilor.”
Coran 81:28-29

Toate lucrurile sunt prin voința lui Allah. În univers nu poate exista mișcare sau nemișcare, viață sau moarte, coborâre sau înălțare, călăuzire sau rătăcire decât prin voința lui Allah. Un

89 Relatat de al-Tirmidhî (2155). Al-Albānî, Allah să aibă milă de el, l-a declarat autentic în Șaḥīḥ Sunan al-Tirmidhî, 2/450.

beduin a fost întrebat: „Prin ce L-ai cunoscut pe Stăpânul tău?” A spus: „Prin răsturnarea hotărârilor și destrămarea planurilor.” Printre cuvintele frumoase ale musulmanilor se află: „Ceea ce Allah voiește se împlinește și ceea ce nu voiește nu se împlinește.” A patra temelie: credința că Allah este Creatorul tuturor lucrurilor:

﴿اللَّهُ خَلِقُ كُلِّ شَيْءٍ﴾

„Allah este Creatorul tuturor lucrurilor.”

Coran 39:62 – fragment

﴿وَاللَّهُ خَلَقَكُمْ وَمَا تَعْمَلُونَ﴾

„Allah v-a creat pe voi și ceea ce făptuiți.”

Coran 37:96

În al-Fātiḥah a spus: „Lauda Îi aparține lui Allah, Stăpânul lumilor.” Lumea înseamnă tot ce este în afară de Allah. Tot ceea ce este în afară de Allah este creat și adus la existență de Allah. Un învățat a adunat cele patru trepte ale credinței în destin într-un singur vers:

علم كتابة مولانا مشيئته

وخلق وهو إيجاد وتكوين

„Știință, scriere, voința Stăpânului nostru

și creație: aducere la existență și plăsmuire.”

كل شيء بقدر حتى العجز والكيس

„Toate lucrurile sunt prin destin, chiar și neputința și iscusința.”⁹⁰

Ibn ‘Abbās, Allah să fie mulțumit de amândoi, spune: „Toate lucrurile sunt prin destin; chiar și așezarea palmei tale pe bărbie,

90 Relatat de Muslim (2655).

astfel, este prin destin.” Dacă ai crezut că toate lucrurile sunt prin destinul lui Allah și că tot ce se petrece în univers — călăuzire, credință, îndreptare, necredință și altele — nu se întâmplă decât prin voința Lui, îți poate veni în minte întrebarea: „De ce să mai făptuim?” Este întrebarea pe care companionii i-au pus-o Profetului ﷺ.

‘Alī, Allah să fie mulțumit de el, a relatat: „Eram cu Profetul ﷺ în cimitirul Baqī‘ al-Gharqad, la o înmormântare. El a spus:”

ما منكم من أحد إلا وقد كتب مقعده من الجنة

ومقعده من النار. فقالوا: يا رسول الله، أفلا تتكل؟

فقال: اعملوا، فكل ميسر، ثم قرأ: فأما من أعطى واتقى

وصدق بالحسنی، إلى قوله: للعسرى

„Nu este niciunul dintre voi fără să-i fi fost scris locul din Paradis și locul din Foc.” Ei au spus: „Trimis al lui Allah, să nu ne bizuim atunci pe aceasta?” El a răspuns: „Făptuiți! Fiecăruia îi este ușurat.” Apoi a recitat de la „Cât despre cel care dăruiește și se teme și crede în cea mai bună răsplată” până la „spre greutate” [al-Layl: 5–10].⁹¹

‘Imrān ibn Ḥuṣayn, Allah să fie mulțumit de el, a relatat: „Am spus: «Trimis al lui Allah, pentru ce făptuiesc cei care făptuiesc?» El a spus:”

كل ميسر لما خلق له

„Fiecăruia îi este ușurat ceea ce a fost creat să facă.”⁹²

Profetul ﷺ le-a răspuns companionilor cu lumină, strălucire și vindecare pentru inimile credincioase. Acesta este răspunsul

91 Relatat de al-Bukhārī (4945) și Muslim (2647).

92 Relatat de al-Bukhārī (7551) și Muslim (2649).

drept și cuvântul bine îndrumat în problema care se ridică:

„Făptuiți, căci fiecăruia îi este ușurat ceea ce a fost creat să facă.”

Răspunsul cuprinde două principii însemnate în acest domeniu, fără de a căror împlinire oamenii nu au fericire.

Primul principiu: credința că robul are voință, după cum arată

„Făptuiți!” Celui fără voință nu i se spune *„Fă!”* și nici *„Lasă!”*

Toate poruncile și interdicțiile Coranului arată că robul are voință. Allah a creat această voință în tine, ți-a arătat cele două drumuri — al binelui și al răului —, ți-a trimis mesagerii, a coborât Cărțile și a lămurit calea. Tu cunoști drumul care duce la bine și drumul care duce la rău. De aceea musulmanul se îndreaptă către ascultare și se îndepărtează de lucrurile interzise, prin izbânda dăruită de Allah. Cel silit să facă o faptă fără alegerea sa nu este tras la răspundere pentru ea:

﴿إِلَّا مَنْ أَكْرَهَ وَقَلْبُهُ مُطْمَئِنٌّ بِالْإِيمَانِ﴾

„Afară de cel care este constrâns, în vreme ce inima lui este liniștită în credință.”

Coran 16:106 — fragment

Al doilea principiu: credința că toate lucrurile sunt prin destinul și voința lui Allah, după cum a spus Profetul ﷺ: „Fiecărui îi este ușurat ceea ce a fost creat să facă.” Credința în destin trebuie însoțită de două lucruri: întâi, sprijinirea pe Allah, încrederea în El și încredințarea tuturor treburilor Lui; al doilea, împlinirea cauzelor și folosirea mijloacelor. Cel înzestrat cu minte să mediteze asupra următoarelor hadithuri:

احرص على ما ينفعك، واستعن بالله ولا تعجز، وإن
أصابك شيء فلا تقل: لو أني فعلت كان كذا وكذا،
ولكن قل: قدر الله، ما شاء فعل؛ فإن لو تفتح عمل
الشیطان

„Străduiește-te pentru ceea ce îți folosește, cere ajutor de la Allah și nu te lăsa neputinței. Dacă te atinge ceva, nu spune: Dacă aș fi făcut așa, s-ar fi întâmplat cutare și cutare; ci spune: Allah a hotărât și a făcut ceea ce a voit! Căci «dacă» deschide lucrarea diavolului.”⁹³

لو أنكم كنتم تاكلون على الله حق توكله، لرزقتم كما
يرزق الطير: تغدو نحاصاً، وتروح بطاناً

„Dacă v-ați încrede în Allah așa cum I se cuvine, ați fi hrăniți precum sunt hrănite păsările: pleacă dimineața cu burțile goale și se întorc seara cu burțile pline.”⁹⁴

93 Relatat de Muslim (2664).

94 Relatat de al-Tirmidhī (2344). Al-Albānī, Allah să aibă milă de el, l-a declarat autentic în Șaḥīḥ Sunan al-Tirmidhī, 2/542.

اعقلها وتوكل

„Leag-o și încrede-te în Allah!”⁹⁵

إِنَّمَا الْعِلْمُ بِالتَّعْلَمِ، وَالْفَقْهُ بِالْفَقْهِ

„Cunoașterea se dobândește prin învățare, iar înțelegerea religiei prin strădania de a o înțelege.”⁹⁶

Trebuie să pricepem, în această privință măreață, că împlinirea cauzei și lupta cu sine pentru faptă fac parte din credința în destin. Allah le-a alăturat în: „Numai pe Tine Te adorăm și numai de la Tine cerem ajutor”; și în:

﴿فَاعْبُدْهُ وَتَوَكَّلْ عَلَيْهِ﴾

„Adoră-L și încrede-te în El!”

Coran 11:123 — fragment

﴿لَمِنْ شَاءَ مِنْكُمْ أَنْ يَسْتَقِيمَ وَمَا تَشَاءُونَ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ

اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ﴾

„Pentru cel dintre voi care voiește să urmeze calea dreaptă. Voi nu voiți decât dacă voiește Allah, Stăpânul lumilor.”

Coran 81:28–29

Izbânda este numai în mâna lui Allah. În El mă încred și la El mă întorc.

95 Relatat de al-Tirmidhī (2517). Al-Albānī, Allah să aibă milă de el, l-a declarat autentic în Șaḥīḥ Sunan al-Tirmidhī, 2/610.

96 Relatat de al-Ṭabarānī (19/395, nr. 929). Al-Albānī, Allah să aibă milă de el, l-a considerat bun prin alte căi de transmitere în Șaḥīḥ al-targhib (67).

بيان مكانة الدعاء

Printre marile îndrumări binecuvântate desprinse din al-Fātiḥah se află lămurirea rangului invocării, a însemnătății ei și a nevoii puternice a musulmanului de ea în fiecare clipă. Sura lămurește deplin și cuviințele invocării, condițiile ei și însușirile frumoase și purtarea bună cu care trebuie să se împodobească cel care cheamă.

Rangul invocării se vede din faptul că miezul surei al-Fātiḥah este chemarea lui Allah, cererea către El și implorarea Sa. Ea este Deschizătoarea Coranului: Cartea lui Allah începe cu invocare, după cum se și încheie cu ea. Ultima sură, al-Nās, este o invocare a lui Allah. Aceasta este una dintre cele mai limpezi dovezi și mai mari lămuriri ale însemnătății, rangului și măreției invocării, pe lângă multele versete din Carte și hadithuri din Sunnah care-i arată meritul. Ea este semnul binelui, temelia izbânzii, începutul fericirii și cheia oricărui bine în această lume și în Viața de Apoi. Allah spune:

﴿وَقَالَ رَبُّكُمْ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ﴾

„Stăpânul vostru spune: Chemați-Mă și vi voi răspunde! Cei care se trufesc față de adorarea Mea vor intra în Gheena umiliți.”

Coran 40:60

﴿إِنَّ رَبِّي لَسَمِيعُ الدُّعَاءِ﴾

„Stăpânul meu aude invocarea.”

Coran 14:39 — fragment

﴿ادْعُوا رَبَّكُمْ تَضَرُّعًا وَخُفْيَةً إِنَّهُ لَا يَحِبُّ الْمُعْتَدِينَ وَلَا
تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ بَعْدَ إِصْلَاحِهَا وَادْعُوهُ خَوْفًا وَطَمَعًا
إِنَّ رَحْمَتَ اللَّهِ قَرِيبٌ مِّنَ الْمُحْسِنِينَ﴾

„Chemați-L pe Stăpânul vostru cu smerenie și în ascuns. El nu-i iubește pe cei care întrec măsura. Nu faceți stricăciune pe pământ după îndreptarea lui și chemați-L cu teamă și speranță. Mila lui Allah este aproape de cei care fac bine.”

Coran 7:55-56

﴿وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ أُجِيبُ دَعْوَةَ
الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ فَلْيَسْتَجِيبُوا لِي وَلْيُؤْمِنُوا بِي لَعَلَّهُمْ
يُرْشَدُونَ﴾

„Când robii Mei te întrebă despre Mine, Eu sunt aproape. Răspund chemării celui care Mă cheamă, când Mă cheamă. Să-Mi răspundă și să creadă în Mine, ca să fie bine călăuziți.”

Coran 2:186

﴿مَا عِنْدَكُمْ يَنْفَدُ وَمَا عِنْدَ اللَّهِ بَاقٍ﴾

„Ceea ce este la voi se sfârșește, iar ceea ce este la Allah rămâne.”
Coran 16:96 – fragment

Trimisul lui Allah ﷺ a spus:

يد الله مלאى لا تغيضها نفقة، سحاء الليل والنهار

„Mâna lui Allah este plină; cheltuirea nu o împuținează, dăruind
îmbelșugat noaptea și ziua.”⁹⁷

El ﷺ a relatat de la Allah Binecuvântatul și Preaînaltul:

يا عبادي! لو أن أولكم وآخركم وإنسكم وجنكم قاموا في
صعيد واحد فسألوني، فأعطيت كل إنسان مسألته، ما
نقص ذلك مما عندي إلا كما ينقص الخيط إذا أدخل
البحر

„O, robii Mei! Dacă primii și ultimii dintre voi, oamenii și jinnii
voștri, s-ar ridica pe același pământ și Mi-ar cere, iar Eu i-aș da
fiecăruia ceea ce a cerut, aceasta nu ar împuțina ceea ce este la
Mine decât așa cum împuținează marea un ac scufundat în ea.”⁹⁸

97 Relatat de al-Bukhārī (4684) și Muslim (993).

98 Relatat de Muslim (2577).

ليس شيء أكرم على الله تعالى من الدعاء

„Nimic nu este mai cinstit înaintea lui Allah Preaînaltul decât invocarea.”⁹⁹

من لم يسأل الله يغضب عليه

„Allah Se mânie pe cel care nu-I cere.”¹⁰⁰

99 Relatat de al-Tirmidhī (3370). Al-Albānī, Allah să aibă milă de el, l-a considerat bun în Şaḥīḥ Sunan al-Tirmidhī, 3/383.

100 Relatat de al-Tirmidhī (3373). Al-Albānī, Allah să aibă milă de el, l-a considerat bun în Şaḥīḥ Sunan al-Tirmidhī, 3/384.

Allah Se mânie pe robul care nu-I cere, fiindcă aceasta sugerează că s-ar putea lipsi de Domnul său. Acest lucru arată slăbirea supunerii și șubrezenia religiei. Când religia omului este bună, credința lui este tare și legătura cu Domnul său este bună, el stăruie în invocarea lui Allah, Îi cere mult și caută de la El binele religiei sale, al lumii și al Vieții de Apoi. Acestea nu se îndreaptă, nu se statornicesc și nu sunt dobândite decât prin înlesnirea, izbânda și îndreptarea date de Allah. De aceea, printre invocările Profetului ﷺ se afla:

اللهم أصلح لي ديني الذي هو عصمة أمري، وأصلح لي دنياي التي فيها معاشي، وأصلح لي آخري التي فيها معادي، واجعل الحياة زيادة لي في كل خير، واجعل الموت راحة لي من كل شر

„O, Allah, îndreaptă-mi religia, care este ocrotirea treburii mele; îndreaptă-mi viața lumească, în care se află traiul meu; îndreaptă-mi Viața de Apoi, în care este întoarcerea mea. Fă viața spor pentru mine în orice bine și fă moartea odihnă pentru mine de orice rău!”¹⁰¹

101 Relatat de Muslim (2720).

Toate lucrurile sunt în mâna Sa. Un înaintaş a spus cuvinte minunate în această privință: „Am cercetat lucrul și am găsit că începutul lui este de la Allah, sfârșitul lui este către Allah și tot ce se petrece în el este de la Allah. Nu există mișcare, nemișcare, ridicare, ședere ori altceva decât de la Allah. Am înțeles din aceasta că cheia oricărui bine este invocarea lui Allah.” Profetul ﷺ a spus:

يَسْتَجَابُ لِأَحَدِكُمْ مَا لَمْ يَعْجَلْ، يَقُولُ: دَعَوْتُ فَلَمْ
يَسْتَجِبْ لِي

„Unuia dintre voi i se răspunde câtă vreme nu se grăbește, spunând: Am chemat, dar nu mi s-a răspuns.”¹⁰²

Allah iubește ca robul să stăruie și să-L implore mult, spre deosebire de oameni, care sunt deranjați de cel care insistă și îl urăsc pe cel care le repetă cererea. S-a spus:

وَاللَّهُ يَغْضَبُ إِنْ تَرَكْتَ سْأَلَهُ
وَبَنِي آدَمَ حِينَ يَسْأَلُ يَغْضَبُ

„Allah Se mânie dacă nu-I mai ceri,
iar fiul lui Adam se mânie când îi ceri.”

102 Relatat de al-Bukhārī (6340) și Muslim (2735).

Cel care cercetează Sunnah nobilului Profet ﷺ, modelul oamenilor și pilda lor, cunoaște rangul invocării. El a fost omul cu cele mai mari invocări, cea mai bună speranță, cea mai desăvârșită adorare și cea mai mare smerenie, sărăcie și supunere înaintea lui Allah. Îl chema și îl pomenea în toate momentele sale. De la el s-au transmis pomeniri și invocări rânduite pentru zi și noapte, dimineața și seara, la culcare, după rugăciuni, în rugăciuni, la ieșirea și intrarea în casă, înainte și după masă și la încălecare animalului. Îl chema pe Allah cu invocări cuprinzătoare și desăvârșite, după cum ‘Ā’ishah, Allah să fie mulțumit de ea, a spus:

كان رسول الله ﷺ يستحب الجوامع من الدعاء، ويدع
ما سوى ذلك

„Trimisul lui Allah ﷺ iubea invocările cuprinzătoare și le lăsa pe celelalte.”¹⁰³

Invocările cu care el îl chema pe Domnul său sunt depline și ocrotite de greșală și abatere, fiindcă Domnul său spune:

﴿وَمَا يَنْطِقُ عَنِ الْهَوَىٰ ۚ إِنْ هُوَ إِلَّا وَحْيٌ يُوحَىٰ﴾

„El nu vorbește după poftă. Nu este decât o revelație care i se descoperă.”

Coran 53:3–4

Ele cuprind cele mai desăvârșite cereri, cele mai nobile țințe și cele mai înalte scopuri, fără lipsă, abatere sau greșală. Invocările altora nu sunt astfel garantate și ocrotite: unele pot cuprinde asociere cu Allah, inovații grave, cuvinte interzise, exprimare slabă ori stil neputincios. Pot fi corecte, dar ceea ce a cerut Trimisul ﷺ este mai drept și mai desăvârșit.

103 Relatat de Abū Dāwūd (1482). Al-Albānī, Allah să aibă milă de el, l-a declarat autentic în Șaḥīḥ Sunan Abī Dāwūd, 1/408.

De aceea învățații au socotit rătăcire vădită și abatere limpede ca unii să compună invocări, ori să le compună pentru ei șeicii lor, apoi să le scrie pe foi și să le recite ca practică fixă dimineața, seara, după rugăciuni și la culcare, părăsind invocările celui ocrotit de greșeală ﷺ. Unde sunt aceștia față de urmarea, imitarea și cinstirea a ceea ce a adus Trimisul, în vreme ce pretind că-l iubesc? Allah spune:

﴿قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ

لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ ۗ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ﴾

„Spune: Dacă Îl iubiți pe Allah, urmați-mă, iar Allah vă va iubi și vă va ierta păcatele. Allah este Iertător, Îndurător.”

Coran 3:31

Poți găsi în mâinile unora o anumită culegere de invocări ori un anumit wird, care cuprinde lucruri neîntemeiate în Sunnah și netransmise de la Trimis, asupra lui binecuvântarea și pacea. Un șeic s-a silit să le scrie, iar pentru a le răspândi și face primite printre oamenii simpli, a adăugat un vis pretins. Autorul spune: „După ce am scris acest wird, l-am văzut pe Profet ﷺ în vis” ori „i-am văzut pe Abū Bakr și ‘Umar” sau ceva asemănător. Pretinde că Profetul ﷺ i-ar fi spus: „Acesta este un wird binecuvântat și folositor; răspândește-l în comunitate și Allah va aduce folos prin el!” Apoi spune: „Fără acest vis nu l-aș fi răspândit.” Oamenii simpli cred, deși în el se află asociere, inovații și rătăcirii. Profetul ﷺ a spus:

إن أخوف ما أخاف عليكم الأئمة المضلون

„Lucrul de care mă tem cel mai mult pentru voi sunt conducătorii care duc la rătăcire.”¹⁰⁴

Al-Shāṭibī, Allah să aibă milă de el, a spus: *„Visele sunt pentru veste bună și avertizare, însă pentru întemeierea normelor, nu.”* Din vise nu se iau norme și nu se clădește religia; nici din experiențe, precum afirmația că cineva a încercat o anumită invocare. Unii au pretins chiar că invocarea celor din morminte a fost încercată și aduce foloase și spun: *„Mormântul cutăruia este un antidot încercat.”*

Prin asemenea născociri, deșertăciuni, vise, povești și istorii îi rătăcesc pe oameni și îi îndepărtează de religia lui Allah și de invocarea și pomenirea pe care ar trebui să le împlinească. Musulmanul trebuie să înțeleagă aceasta, să fie atent și să se îndrepte către invocările nobilului Trimis ﷺ.

Al-Fātiḥah cuprinde multe dintre condițiile și cuviințele invocării. Dacă un credincios se împodobește cu ele și le împlinește, invocarea sa este primită, speranța i se împlinește și cererea îi este dăruită.

104 Relatat de Aḥmad (6/441). Al-Albānī, Allah să aibă milă de el, l-a declarat autentic în Șaḥiḥ al-jāmi‘ (1551).

Sinceritatea față de Allah

Prima și cea mai importantă condiție este sinceritatea față de Allah în invocare. Ea este pomenită înaintea cererii „*Călăuzește-ne pe calea cea dreaptă*”. Invocarea trebuie să fie închinată sincer lui Allah pentru a fi primită. Dacă este îndreptată către altcineva ori dacă I se face lui Allah un asociat în ea, este nulă și respinsă.

Allah spune:

﴿وَمَنْ أَضَلُّ مِمَّن يَدْعُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ مَنْ لَا يَسْتَجِيبُ لَهُمْ إِلَى يَوْمِ الْقِيَمَةِ وَهُمْ عَنْ دُعَائِهِمْ غَفِلُونَ وَإِذَا حُشِرَ النَّاسُ كَانُوا لَهُمْ أَعْدَاءً وَكَانُوا بِعِبَادَتِهِمْ كُفَرِينَ﴾

„Cine este mai rătăcit decât cel care cheamă, în afară de Allah, pe cineva care nu-i va răspunde până în Ziua Învierii și care este nepăsător față de chemarea lor? Când oamenii vor fi adunați, aceia le vor fi dușmani și vor tăgădui adorarea lor.”

Coran 46:5-6

﴿لَهُ الْمُلْكُ ۚ وَالَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ مَا يَمْلِكُونَ مِنْ
 قِطْمِيرٍ إِنْ تَدْعُوهُمْ لَا يَسْمَعُوا دُعَاءَكُمْ وَلَوْ سَمِعُوا مَا
 اسْتَجَابُوا لَكُمْ ۖ وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ يَكْفُرُونَ بَشِرْكُمْ ۚ وَلَا
 يَنْبِئُكُمْ مِثْلُ خَيْرٍ﴾

„A Lui este domnia, iar cei pe care îi chemați în afară de El nu
 stăpânesc nici măcar pielea unui sâmbure de curmală. Dacă îi
 chemați, nu aud chemarea voastră; și chiar dacă ar auzi, nu v-ar
 răspunde. Iar în Ziua Învierii vor tăgădui asocierea voastră.
 Nimeni nu te poate înștiința ca Cel Bineștiutor.”

Coran 35:13-14 — fragment

Profetul ﷺ a spus:

يَا فَاطِمَةُ بِنْتُ مُحَمَّدٍ سَلِّينِي مَا شِئْتُ مِنْ مَالِي، لَا أَغْنِي
 عَنْكَ مِنَ اللَّهِ شَيْئاً

„Fāṭimah, fiica lui Muḥammad, cere-mi din averea mea ce
 vorești; eu nu te pot apăra cu nimic înaintea lui Allah.”¹⁰⁵

105 Relatat de al-Bukhārī (2753) și Muslim (206).

Dacă cineva spune: „Vreau ca Trimisul lui Allah ﷺ să mijlocească pentru mine”, răspunsul este: fiecare musulman dorește aceasta. Însă mijlocirea nu se cere de la el, asupra lui binecuvântarea și pacea, ci de la Allah. Când Abū Hurayrah, Allah să fie mulțumit de el, l-a întrebat: „Trimis al lui Allah, cine va fi cel mai fericit prin mijlocirea ta în Ziua Învierii?”, el a răspuns:

لقد ظننت يا أبا هريرة أن لا يسألني عن هذا الحديث
أحد أول منك، لما رأيت من حرصك على الحديث؛
أسعد الناس بشفاعتي يوم القيامة من قال: لا إله إلا
الله خالصاً من قلبه أو نفسه

„M-am gândit, Abū Hurayrah, că nimeni nu mă va întreba despre această relatare înaintea ta, văzând râvna ta pentru hadith. Cel mai fericit prin mijlocirea mea în Ziua Învierii este cel care a spus: Nu există nicio divinitate demnă de adorare în afară de Allah, sincer din inima sau sufletul său.”¹⁰⁶

Profeții sunt mijlocitori între Allah și făpturile Sale în lămurirea religiei, nu în invocare și adorare. Cercetând versetele Nobilului Coran, găsești multe care încep cu „*Ei te întreabă*”, iar răspunsul vine prin „*Spune*”, Profetul fiind mijlocitor în transmitere. Însă în privința invocării, mijlocirea este înlăturată și răspunsul vine direct de la Allah: „*Eu sunt aproape. Răspund chemării celui care Mă cheamă, când Mă cheamă.*” Credința că invocarea este mai folositoare și mai îndreptățită să fie primită la mormântul cutăruia ori aducând imaginea șeicului și privind-o, sau alte asemenea atașamente față de lucruri, sunt toate rătăcire vădită.

106 Relatat de al-Bukhāri (99).

Urmarea nobilului Trimis

A doua condiție este urmarea nobilului Trimis ﷺ, arătată în „Călăuzește-ne pe calea cea dreaptă”, adică drumul drept și bine îndrumat urmat de Profetul nostru ﷺ. Șeicul Islamului Ibn Taymiyyah, Allah să aibă milă de el, spune:

وينبغي للخلق أن يدعوا بالأدعية الشرعية التي جاء بها
الكتاب والسنة؛ فإن ذلك لا ريب في فضله وحسنه،
وأن الصراط المستقيم صراط الذين أنعم الله عليهم من
النبيين والصديقين والشهداء والصالحين وحسن أولئك
رفيقاً

„Făpturilor li se cuvine să cheme prin invocările legiuite aduse de Carte și Sunnah. Nu există îndoială în meritul și bunătatea acestora. Calea dreaptă este calea celor pe care Allah i-a binecuvântat dintre profeți, cei cu adevărat sinceri, martiri și cei drepecți. Ce buni însoțitori sunt aceștia!”

Este de mirare că unii șeici au scris pomeniri născocite și pe unele le-au numit „Calea cea dreaptă”. Slavă lui Allah! Calea dreaptă este cea urmată de Trimisul ﷺ:

﴿وَأَنَّ هَذَا صِرَاطِي مُسْتَقِيمًا فَاتَّبِعُوهُ وَلَا تَتَّبِعُوا السُّبُلَ
فَتَفَرَّقَ بِكُمْ عَنْ سَبِيلِهِ﴾

„Aceasta este calea Mea dreaptă; urmați-o și nu urmați celelalte căi, căci ele vă vor despărți de calea Lui.”

Coran 6:153 — fragment

Asemenea cărți ar merita să fie numite „Drumul strâmb”, fiindcă drumul drept este cel urmat de Trimisul lui Allah ﷺ. Orice drum către Paradis este închis, afară de drumul nobilului Trimis ﷺ. Abū Hurayrah a relatat că Trimisul lui Allah ﷺ a spus:

كل أمتي يدخلون الجنة إلا من أبي. قالوا: يا رسول الله، ومن يأبى؟ قال: من أطاعني دخل الجنة، ومن عصاني فقد أبى

„Toată comunitatea mea va intra în Paradis, afară de cel care refuză.” Au întrebat: „Trimis al lui Allah, cine refuză?” El a spus: „Cel care mă ascultă intră în Paradis, iar cel care nu mă ascultă a refuzat.”¹⁰⁷

Stăruința în cerere

Al treilea lucru este stăruința înaintea lui Allah. Omul să nu deznădăjduiască, să nu înceteze și să nu spună: „Am chemat și am chemat, dar nu mi s-a răspuns.” Să stăruie și să caute mereu adăpost la Stăpânul său. Al-Fātiḥah arată însemnătatea stăruinței fiind „cele șapte versete repetate”: recitarea ei este obligatorie în fiecare unitate a rugăciunii, fie prescrisă, fie voluntară. Aceasta confirmă că statornicia în religia lui Allah este una dintre cele mai mari îndatoriri cerute în fiecare zi și noapte. De aceea cererea călăuzirii se repetă în rugăciune, în qunūt și în invocările generale. Musulmanul are mereu nevoie să stăruie înaintea lui Allah și să repete invocarea, cererea și rugămintea, împlinind cuvintele:

﴿ادْعُوا رَبَّكُمْ تَضَرُّعًا وَخُفْيَةً﴾

„Chemați-L pe Stăpânul vostru cu smerenie și în ascuns.”
Coran 7:55 — fragment

107 Relatat de al-Bukhāri (7280).

Nădăjduiește ca El să-i dea ceea ce a cerut, să îndepărteze de la el un rău asemenea ori să-i păstreze răsplata la El în Ziua Învierii.

Hotărârea în invocare

Al patrulea lucru este hotărârea în invocare și fermitatea în cerere. Trimisul lui Allah ﷺ a spus:

لا يقولن أحدم: اللهم اغفر لي إن شئت؛ اللهم ارحمني
إن شئت؛ ليعزم المسألة، فإنه لا مستكره له

„Niciunul dintre voi să nu spună: O, Allah, iartă-mă dacă voiești; O, Allah, ai milă de mine dacă voiești. Să ceară cu hotărâre, căci nimeni nu-L poate constrânge.”¹⁰⁸

În invocare se cere hotărâre. Ea să nu vină slabă, arătând puțină apropiere ori certitudine în cererea către Allah. Al-Fātiḥah cuprinde astfel hotărârea în cererea călăuzirii și speranța dobândirii ei de la Allah, departe de slăbiciune și moleșală în cerere.

Prezența inimii

Al cincilea lucru este prezența inimii și lipsa nepăsării în invocare. Profetul, asupra lui binecuvântarea și pacea, a spus:

ادعوا الله وأنتم موقنون بالإجابة، واعلموا أن الله لا
يستجيب دعاء من قلب غافل لاه

„Chemați-L pe Allah fiind siguri de răspuns și să știți că Allah nu răspunde invocării unei inimi nepăsătoare și distrată.”¹⁰⁹

108 Relatat de al-Bukhārī (6339) și Muslim (2679).

109 Relatat de al-Tirmidhī (3479). Al-Albānī, Allah să aibă milă de el, l-a considerat bun în Ṣaḥīḥ Sunan al-Tirmidhī, 3/434.

Cel care cheamă trebuie să aibă inima prezentă, să nădăjduiască și să se îndrepte spre Stăpânul său, sigur că Allah răspunde invocării. Al-Fātiḥah cuprinde aceasta prin pregătirea care vine înaintea cererii, în marele preambul: „*Lauda Ți aparține lui Allah, Stăpânul lumilor, Cel Milostiv, Îndurătorul, Stăpânul Zilei Răsplății. Numai pe Tine Te adorăm și numai de la Tine cerem ajutor. Călăuzește-ne pe calea cea dreaptă.*” Nu a început direct cu cererea călăuzirii, ci înaintea invocării vin pomenirea, preamărirea, slăvirea și lauda lui Allah. Aceasta pregătește inima să se îndrepte către Allah când Îl cheamă.

Folosirea mijloacelor legiuite de apropiere

Al șaselea lucru este ca cel care cheamă să se apropie de Allah prin mijloacele legiuite. Este un domeniu important și totodată primejdios, în care mulți alunecă din neștiință. Învățații au lămurit că apropierea prin mijloace — tawassul — este fie legiuită, fie interzisă. Cea legiuită se face prin trei lucruri, toate pomenite în al-Fātiḥah.

Întâi: apropierea de Allah prin numele și atributele Sale. Acesta este cel mai mareț mijloc. Allah spune:

﴿وَلِلّٰهِ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ فَادْعُوهُ بِهَا﴾

„Ale lui Allah sunt numele cele mai frumoase; chemați-L prin ele!”

Coran 7:180 — fragment

﴿قُلْ ادْعُوا اللَّهَ أَوْ ادْعُوا الرَّحْمٰنَ﴾

„Spune: Chemați-L Allah sau chemați-L al-Raḥmān!”

Coran 17:110 — fragment

Aceste două nume, aflate în al-Fātiḥah, sunt mijloc de apropiere înaintea invocării. De aceea în sură vine apropierea de Allah prin numele și atributele Sale: „*Lauda Ți aparține lui Allah, Stăpânul lumilor, Cel Milostiv, Îndurătorul, Stăpânul Zilei Răsplății.*” Este un mijloc mareț, venit în Coran, în Sunnah și în această sură.

Al doilea: apropierea de Allah prin fapta ta dreaptă, prin adorarea Lui și sinceritatea înaintea Sa. Și acesta este un mijloc folositor:

﴿رَبَّنَا إِنَّا سَمِعْنَا مُنَادِيًا يُنَادِي لِلْإِيمَانِ أَنْ ءَامِنُوا بِرَبِّكُمْ
فَآمَنَّا رَبَّنَا فَاغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا﴾^ج

„Stăpânul nostru, noi am auzit un chemător chemând la credință: Credeți în Stăpânul vostru!, iar noi am crezut. Stăpânul nostru, iartă-ne păcatele!”

Coran 3:193 — fragment

Credința este un mijloc de apropiere de Allah. Credința, fapta dreaptă, afirmarea unicității, iubirea Trimisului ﷺ și urmarea sa sunt toate fapte drepte prin care omul se apropie de Allah. Aceasta este pomenită în al-Fātiḥah, înaintea invocării: „Numai pe Tine Te adorăm și numai de la Tine cerem ajutor.” Numai Ție, o, Allah, Îți închin adorarea și numai de la Tine cer ajutor: călăuzește-mă pe calea cea dreaptă. În sură te-ai apropiat astfel prin două feluri de mijloace: prin numele și atributele lui Allah și prin adorarea Lui.

Al treilea: apropierea de Allah prin invocarea oamenilor drepecți, vii și prezenți. Poți spune unui om aflat în fața ta, pe care-l socotești dintre oamenii binelui și ai dreptății: „Cheamă-L pe Allah pentru noi”, „roagă-te pentru mine și pentru musulmani” ori ceva asemănător. În aceasta nu este rău. Însă apropierea prin cei vii, dar absenți — precum fac oamenii rătăcirii, când unul este într-o țară și șeicul său în alta și îi cere lui — ori prin morții ale căror fapte s-au întrerupt nu este îngăduită. Nu există dovadă în Cartea lui Allah și nici în Sunnah Profetului Său ﷺ care să arate legitimitatea unei asemenea fapte.

Așadar, apropierea de Allah se face prin numele și atributele Sale, prin credința robului în El, prin adorarea și ascultarea Sa și prin invocarea oamenilor drepecți vii. Poate că acest al treilea fel se poate desprinde și din „Călăuzește-ne pe calea cea dreaptă”, deoarece aici te rogi pentru tine și pentru alții. Invocarea musulmanului pentru frații săi absenți este primită. Când credinciosul se roagă pentru fratele său, Allah însărcinează un înger să spună: „Și ție la fel!” Abū al-Dardā' a relatat de la Profet ﷺ:

دعوة المرء المسلم لأخيه بظهر الغيب مستجابة، عند
رأسه ملك موكل؛ كلما دعا لأخيه بخير، قال الملك
الموكل به: آمين، ولك بمثل

„Invocarea musulmanului pentru fratele său absent este primită. Lângă capul lui este un înger însărcinat: ori de câte ori se roagă pentru un bine pentru fratele său, îngerul spune: Amin! Și ție la fel!”¹¹⁰

Răsplata invocării pentru credincioșii absenți este măreață. Trimisul lui Allah ﷺ a spus:

من استغفر للمؤمنين والمؤمنات، كتب الله له بكل
مؤمن ومؤمنة حسنة

„Cel care cere iertare pentru credincioși și credincioase, Allah îi scrie o faptă bună pentru fiecare credincios și credincioasă.”¹¹¹

110 Relatat de Muslim (2733).

111 Relatat de al-Ṭabarānī. Al-Albānī, Allah să aibă milă de el, l-a considerat bun în Șaḥiḥ al-jāmi' (6026).

Dacă spui în invocare: „O, Allah, iartă-i pe musulmani și musulmane, pe credincioși și credincioase, vii și morți”, dobândești milioane de fapte bune, laudă lui Allah: pentru fiecare musulman, viu sau mort, de la vremea lui Adam până când Allah va moșteni pământul și pe cei de pe el, ai o faptă bună. Se cuvine să te limitezi în invocare la tine și să-ți uiți frații? Allah spune:

﴿فَاعْلَمْ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاسْتَغْفِرْ لِذَنْبِكَ وَلِلْمُؤْمِنِينَ
وَالْمُؤْمِنَاتِ﴾

„Să știi că nu există nicio divinitate în afară de Allah și cere iertare pentru păcatul tău, pentru credincioși și credincioase.”
Coran 47:19 — fragment

﴿وَالَّذِينَ جَاءُوا مِنْ بَعْدِهِمْ يَقُولُونَ رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا
وَلِإِخْوَانِنَا الَّذِينَ سَبَقُونَا بِالْإِيمَانِ﴾

„Cei care au venit după ei spun: Stăpânul nostru, iartă-ne pe noi și pe frații noștri care ne-au precedat în credință!”
Coran 59:10 — fragment

Abū Hurayrah, Allah să fie mulțumit de el, a relatat:

قام رسول الله ﷺ في صلاة وقنا معه، فقال أعرابي
وهو في الصلاة: اللهم ارحمني ومحمداً، ولا ترحم معنا
أحداً، فلما سلم النبي ﷺ قال للأعرابي: لقد حجرت
واسعاً

„Trimisul lui Allah ﷺ s-a ridicat la rugăciune și ne-am ridicat împreună cu el. Un beduin a spus în timp ce se ruga: «O, Allah, ai milă de mine și de Muḥammad și nu ai milă de nimeni alături de noi!» Când Profetul ﷺ a rostit salutul de încheiere, i-a spus beduinului: «Ai îngustat ceva larg!» — voind să spună mila lui Allah.¹¹²

Musulmanul Îi cere lui Allah mila și iertarea pentru sine și pentru frații săi musulmani și îi include în invocarea sa, după cum iubește să fie și el inclus în invocările lor. Acestea sunt trei mijloace de apropiere legiuite. Celelalte sunt interzise și pot fi fie asociere, fie inovație.

112 Relatat de al-Bukhāri (6010).

Asocierea este invocarea altcuiva decât Allah: „Sprijină-mă, cutare!”, „Izbăvește-mă, cutare!” sau „Îți cer cutare, cutare!” Toate acestea sunt asociere cu Allah, chiar dacă făptuitorul le numește tawassul. Unii spun că acesta este un mijloc de apropiere. Cum poate invocarea altcuiva decât Allah să fie un mijloc de apropiere? Da, este un mijloc către fals:

﴿وَلَقَدْ أُوحِيَ إِلَيْكَ وَإِلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكَ لَئِنْ أَشْرَكَتَ
لَيَجْبُطَنَّ عَمَلُكَ وَلَتَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ بَلِ اللَّهُ فَاعْبُدْ
وَكُنْ مِنَ الشَّاكِرِينَ﴾

„Ți s-a revelat ție și celor dinaintea ta: Dacă vei asocia, fapta ta va fi zadarnică și vei fi dintre cei pierduți. Așadar, adoră-L pe Allah și fi dintre cei mulțumitori!”

Coran 39:65–66

Numirea unui lucru cu alt nume nu-i schimbă realitatea: să numești asocierea „mijloc de apropiere”, dobânda „beneficiu”, vinul „băutură spirituală” și mita „atenție”. Mulți musulmani întreabă dacă este îngăduit să spunem în invocare: „O, Allah, Îți cer prin rangul lui Muḥammad ﷺ”, ori prin rangul lui Abū Bakr, ‘Umar, ‘Uthmān, ‘Alī sau altceva asemănător. Mai întâi trebuie știut — și niciun musulman care-l cunoaște pe Trimis nu se îndoiește — că rangul Trimisului ﷺ înaintea lui Allah este măreț. Allah a spus despre ‘Īsā:

﴿وَجِيئًا فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ﴾

„Cinstit în această lume și în Viața de Apoi.”

Coran 3:45 — fragment

Despre Mūsā a spus:

﴿وَكَانَ عِنْدَ اللَّهِ وَجِيهًا﴾

„El era cinstit înaintea lui Allah.”

Coran 33:69 – fragment

Profetul ﷺ este mai însemnat decât ʿĪsā, Mūsā și toți profeții; rangul său înaintea lui Allah este cel mai mare. Nimeni nu se îndoiește de aceasta. Este un lucru stabilit și cunoscut. Întrebarea este însă dacă ne este îngăduit să ne apropiem de Allah prin rangul Profetului ﷺ. Pentru răspuns, cercetăm: dacă Sunnah ne-a îndrumat și a arătat aceasta, o facem; dacă nu ne-a îndrumat și nu a arătat-o, nu o facem, fiindcă lucrul ține de urmarea și imitarea Sunnei Profetului ﷺ.

Învățații au cercetat hadithurile și nu au găsit niciun hadith autentic și întemeiat de la Profet ﷺ care să arate legitimitatea apropierii prin rang. Au venit relatări neautentice, precum cea răspândită printre oamenii simpli: „*Apropiați-vă prin rangul meu, căci rangul meu înaintea lui Allah este mareț.*” Aceasta nu are temei de la Trimisul lui Allah, după cum au arătat învățații. Alte hadithuri autentice au fost folosite ca dovezi pentru apropierea prin rang, deși nu au o indicație limpede în acest sens.

Invocări cuprinzătoare

Al șaptelea lucru este folosirea cuvintelor cuprinzătoare în invocare. Profetul, asupra lui binecuvântarea și pacea, a spus:

بعثت بجماع الكلم

„Am fost trimis cu vorbe cuprinzătoare.”¹¹³

113 Relatat de al-Bukhārī (2977) și Muslim (523).

‘Ā’ishah a spus:

كان رسول الله ﷺ يستحب الجوامع من الدعاء، ويدع
ما سوى ذلك

„Trimisul lui Allah ﷺ iubea invocările cuprinzătoare și le lăsa
pe celelalte.”¹¹⁴

Alegea invocarea cuprinzătoare; toate invocările sale sunt astfel. Privește cererea cuprinzătoare din al-Fātiḥah, de la „Călăuzește-ne pe calea cea dreaptă” până la sfârșit: ea a adunat tot binele acestei lumi și al Vieții de Apoi. Omul trebuie să aibă invocări cuprinzătoare, după cum ne-a îndrumat Profetul. Cel care se ține de invocările lui dobândește cereri cuprinzătoare, deschiderile binelui și desăvârșirea treburii în această lume și în Viața de Apoi.

114 Relatat de Abū Dāwūd (1482). Al-Albānī, Allah să aibă milă de el, l-a declarat autentic în Șaḥīḥ Sunan Abī Dāwūd, 1/408.

Omul să se ferească de întrecerea măsurii în invocare prin detalii pe care unii le adaugă fără călăuzire sau dovadă. Fiul lui Sa'd a relatat:

سمعني أبي وأنا أقول: اللهم إني أسألك الجنة ونعيمها
وبهجتها وكذا وكذا، وأعوذ بك من النار وسلاسلها
وأغلالها وكذا وكذا، فقال: يا بني! إني سمعت رسول
الله ﷺ يقول: سيكون قوم يعتدون في الدعاء، فإياك
أن تكون منهم، إنك إن أعطيت الجنة أعطيتها وما فيها
من الخير، وإن أعذت من النار أعذت منها وما فيها من
الشر

„Tatăl meu m-a auzit spunând: «O, Allah, Îți cer Paradisul, desfătarea lui, frumusețea lui și cutare și cutare; caut adăpost la Tine de Foc, de lanțurile și cătușele lui și de cutare și cutare.»
Mi-a spus: «Fiule, l-am auzit pe Trimisul lui Allah ﷺ spunând: Vor fi oameni care vor întrece măsura în invocare. Ferește-te să fii dintre ei! Dacă ți se dă Paradisul, ți se dă el și tot binele lui; dacă ești ferit de Foc, ești ferit de el și de tot răul său.»”¹¹⁵

115 Relatat de Abū Dāwūd (1480). Al-Albānī, Allah să aibă milă de el, l-a declarat autentic în Ṣaḥīḥ Sunan Abī Dāwūd, 1/407.

Îmbinarea fricii și a speranței

Al optulea lucru este să îmbine frica și speranța în invocare: să nădăduiască și să se teamă, fără să lase speranța să copleșească frica ori frica să copleșească speranța. Dacă speranța copleșește frica, se poate simți în siguranță față de planul lui Allah; dacă frica copleșește speranța, poate deznădăjdi de alinarea lui Allah. El spune:

﴿إِنَّهُمْ كَانُوا يُسْرِعُونَ فِي الْخَيْرِ وَيَدْعُونَنَا رَغَبًا
وَرَهَبًا ۖ وَكَانُوا لَنَا خَاشِعِينَ﴾

„Ei se grăbeau în faptele bune, Ne chemau cu dorință și teamă și erau smeriți înaintea Noastră.”

Coran 21:90 — fragment

﴿ادْعُوا رَبَّكُمْ تَضَرُّعًا وَخُفْيَةً ۚ إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ وَلَا
تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ بَعْدَ إِصْلَاحِهَا وَادْعُوهُ خَوْفًا وَطَمَعًا
إِنَّ رَحْمَتَ اللَّهِ قَرِيبٌ مِّنَ الْمُحْسِنِينَ﴾

„Chemați-L pe Stăpânul vostru cu smerenie și în ascuns. El nu-i iubește pe cei care întrec măsura. Nu faceți stricăciune pe pământ după îndreptarea lui și chemați-L cu teamă și speranță. Mila lui Allah este aproape de cei care fac bine.”

Coran 7:55–56

Aceasta este pomenită în al-Fâtihah: când spui „*Cel Milostiv, Îndurătorul, Stăpânul Zilei Răsplății*”, meditănd și înțelegând cuvântul lui Allah, în inima ta vin frica și speranța: nădejdea milei și teama pedepsei.

Curățenia rituală

Al nouălea lucru este ca cel care cheamă să fie în stare de curățenie rituală. Nu este o condiție, dar este mai desăvârșit. Dacă este curat ritual și se află în rugăciune, este și mai desăvârșit și mai prielnic răspunsului. Și aceasta se află în al-Fātiḥah, mai ales când musulmanul o recită în rugăciunea sa, vorbind în taină cu Domnul său.

Pocăința și cererea iertării

Al zecelea lucru este ca invocarea să fie precedată de pocăință, întoarcere la Allah și cererea iertării. Aceasta se află și în unele invocări de deschidere a rugăciunii, înainte de al-Fātiḥah:

اللهم باعد بيني وبين خطاياي كما باعدت بين المشرق
والمغرب، اللهم نقني من الخطايا كما ينقى الثوب
الأبيض من الدنس، اللهم اغسل خطاياي بالماء والثلج
والبرد

„O, Allah, îndepărtează-mă de greșelile mele așa cum ai îndepărtat răsăritul de apus! O, Allah, curăță-mă de greșeli așa cum veșmântul alb este curățat de murdărie! O, Allah, spală-mi greșelile cu apă, zăpadă și grindină!”¹¹⁶

Acestea sunt lucruri legate de invocare pe care le arată această sură măreață. Fiecare musulman trebuie să cunoască valoarea și marele rang al invocării înaintea lui Allah, nevoia puternică a robului de ea în toate stările sale și faptul că este cheia oricărui bine în această lume și în Viața de Apoi. Să cunoască și cuviințele și condițiile ei, precum și timpurile și locurile de răspuns transmise în Sunnah: câmpia ‘Arafah, deasupra al-Şafā și al-Marwah și după aruncarea pietricelelor la prima și a doua coloană în zilele de tashriq. Sunt și timpuri în care invocarea este

116 Relatat de al-Bukhārī (744) și Muslim (598).

mai îndreptăţită la răspuns: Noaptea Hotărârii, ceasul de vineri, ultima treime a nopţii şi prosternarea. Omul să caute stările, timpurile şi locurile de răspuns, toate în limitele a ceea ce este legiuit în Sunnah Profetului ﷺ.

Unii învăţaţi au adunat cuviinţele şi condiţiile invocării primite în aceste versuri frumoase:

قالوا شروط الدعاء المستجاب لنا
عشر بها بشر الداعي بإفلاح
طهارة وصلاة معهما ندم
وقت خشوع وحسن الظن يا صاح
وحل قوت ولا يدعى بمعصية
وباسم يناسب مقرون بإلحاح

„Au spus: condiţiile invocării primite sunt zece;
prin ele vesteşte-i celui care cheamă izbânda:
curăţenie, rugăciune şi, cu ele, regret;
timp, smerenie şi gând bun, prietene;
hrană îngăduită şi să nu ceară păcat;
un nume potrivit, împreună cu stăruinţă.”

„Prin ele vestește-i celui care cheamă izbânda”: vestește-i că, dacă le respectă când cheamă, va izbândi și va dobândi ceea ce a cerut. *„Curățenie, rugăciune și, cu ele, regret”:* să fie curat ritual și în rugăciune; acestea sunt cuviințe și desăvârșiri ale invocării, nu condiții. *„Timp, smerenie și gând bun despre Allah”:* să fie într-un timp merituos, cu smerenie, teamă și întoarcere la Allah, având totodată gând bun despre El. Allah spune în hadithul qudsî:

أنا عند ظن عبدي بي، فليظن بي ما شاء

„Eu sunt după gândul robului Meu despre Mine; să gândească despre Mine ce voiește.”¹¹⁷

O altă condiție este *„hrană îngăduită”*: hrana lui să fie bună și permisă. În hadithul lui Abū Hurayrah, Profetul, asupra lui binecuvântarea și pacea, a spus:

إن الله طيب لا يقبل إلا طيباً، ثم ذكر الرجل يطيل السفر أشعث أغبر، يمد يديه إلى السماء: يا رب يا رب! ومطعمه حرام ومشربه حرام وملبسه حرام وغذي بالحرام، فأنى يستجاب لذلك؟

„Allah este Bun și nu primește decât ceea ce este bun.” Apoi a pomenit „omul care călătorește mult, cu părul răvășit și prăfuit, care își întinde mâinile spre cer: «Stăpânul meu, Stăpânul meu!» Hrana lui este interzisă, băutura lui este interzisă, îmbrăcămintea lui este interzisă și a fost hrănit cu ceea ce este interzis. Cum să i se răspundă unuia ca acesta?”¹¹⁸

117 Relatat de Aḥmad (3/491). Al-Albānī, Allah să aibă milă de el, l-a declarat autentic în Ṣaḥīḥ al-jāmi‘ (4316).

118 Relatat de Muslim (1015).

Este, aşadar, o condiție importantă ca omul să se îndepărteze de ceea ce este interzis. Unii înaintași spuneau: „*Nu întârzia răspunsul prin nemulțumire, când i-ai închis căile prin lucrurile interzise!*” Interzisul este un obstacol în calea răspunsului. De aceea Profetul ﷺ a socotit răspunsul îndepărtat: „*Cum să i se răspundă unuia ca acesta?*”

Omul să nu ceară un păcat. S-a transmis autentic că Profetul ﷺ a spus:

لا يزال يستجاب للعبد، ما لم يدع باثم أو قطيعة رحم

„Robului i se răspunde neîncetat câtă vreme nu cere un păcat sau ruperea legăturilor de rudenie.”¹¹⁹

Printre condițiile răspunsului se află, aşadar, să nu ceară robul neascultare, păcat sau ruperea legăturilor de rudenie. „*Un nume potrivit*” înseamnă să aleagă dintre numele lui Allah numele potrivit cererii sale. Altfel apare nepotrivire în cuvinte. De aceea textele aduc invocarea cu numele corespunzător:

﴿رَبَّنَا أَفْتَحْ بَيْنَنَا وَبَيْنَ قَوْمِنَا بِالْحَقِّ وَأَنْتَ خَيْرُ الْفَاتِحِينَ﴾

„Stăpânul nostru, hotărăște cu adevăr între noi și neamul nostru! Tu ești Cel mai bun dintre hotărâtori.”

Coran 7:89 — fragment

Spui: „Stăpânul meu, iartă-mă, căci Tu ești Iertătorul, Îndurătorul”, și așa mai departe. Dacă folosești un nume nepotrivit, apare disonanță, precum „O, Allah, ai milă de mine și iartă-mă, o, Cel Aspru la pedeapsă!” Aceasta nu este potrivită. Aici se potrivește: „O, Iertătorule, Îndurătorule, Cel a cărui milă cuprinde toate lucrurile!” Pomenesci numele cele mai frumoase potrivite cererii. Învățații au enunțat astfel regula: „În fiecare

119 Relatat de Muslim (92, 2735).

verset din Nobilul Coran care se încheie cu un nume sau atribut al lui Allah, sensurile pomenite se potrivesc cu numele sau atributul de la încheiere.”

Se povestește că un beduin a auzit odată un om recitând versetul:

﴿وَالسَّارِقُ وَالسَّارِقَةُ فَاقْطَعُوا أَيْدِيَهُمَا جَزَاءُ بِمَا كَسَبَا

فَكَلَّا مِنَ اللَّهِ وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ﴾

„Hoțului și hoatei tăiați-le mâinile, ca răsplată pentru ceea ce au dobândit, ca pedeapsă de la Allah. Allah este Atotputernic, Înțelept.”

Coran 5:38

Recitatorul a greșit și a spus la sfârșit „Allah este Iertător, Îndurător”. Omul a spus: „Acesta nu este cuvântul lui Allah.” Recitatorul s-a mâniat: „Tăgăduiești cuvântul lui Allah?” El a răspuns: „Nu-l tăgăduiesc, dar acesta nu este cuvântul lui Allah.” A văzut că sfârșitul nu se potrivea cu tăierea, sancțiunea și pedeapsa. Recitatorul a luat aminte, s-a întors și a recitat din nou versetul, încheind: „Allah este Atotputernic, Înțelept.” Omul a spus: „Da! A avut putere, a făcut dreptate și a judecat, de aceea a tăiat.” Voia să arate potrivirea cuvintelor. Ibn al-Qayyim, Allah să aibă milă de el, a pomenit această întâmplare în Jalā’ al-afhām și a arătat că invocarea printr-un nume nepotrivit produce disonanță în vorbire.

„Împreună cu stăruință” înseamnă să insiști înaintea lui Allah, să ceri mult, să ceri neconținut și să bați mereu la poartă: curând ți se va deschide. Îi cer lui Allah, prin numele Sale cele mai frumoase și atributele Sale preînalte, să ne dea nouă și vouă izbânda Sa și să ne călăuzească pe drumul drept.

9 Iubirea, frica și speranța

الحب والخوف والرجاء

Una dintre îndrumările acestei sure este că arată stâlpii adorării din inimă: iubirea, speranța și frica. Allah Preaînaltul spune:

﴿أُولَٰئِكَ الَّذِينَ يَدْعُونَ يَبْتَغُونَ إِلَىٰ رَبِّهِمُ الْوَسِيلَةَ أَيُّهُمْ

أَقْرَبُ وَيَرْجُونَ رَحْمَتَهُ وَيَخَافُونَ عَذَابَهُ ۚ إِنَّ عَذَابَ

رَبِّكَ كَانَ مَحْذُورًا ۝

„Cei pe care îi cheamă aceștia caută ei înșiși apropierea de Stăpânul lor, care dintre ei să fie mai aproape; nădăjduiesc la mila Sa și se tem de pedeapsa Sa. Pedeapsa Stăpânului tău este, cu adevărat, de temut.”

Coran 17:57

Orice adorare trebuie să se întemeieze pe acești trei stâlpi ai inimii: iubire, speranță și frică. Robul se roagă fiindcă Îl iubește pe Allah, nădăjduiește la răsplata Sa și se teme de pedeapsa Sa. Ṭalq ibn Ḥabīb, Allah să aibă milă de el, a definit teama de Allah astfel:

تقوى الله العمل بطاعة الله، على نور من الله، رجاء
ثواب الله، وترك معصية الله، على نور من الله، خيفة
من عقاب الله

„Teama de Allah este să lucrezi în ascultarea lui Allah, pe baza unei lumini de la Allah, nădăjduind la răsplata lui Allah, și să părăsești neascultarea de Allah, pe baza unei lumini de la Allah, temându-te de pedeapsa lui Allah.”

Nu este îngăduit ca Allah să fie adorat numai prin iubire, fără frică și speranță; nici numai prin frică, fără iubire și speranță; nici numai prin speranță, fără frică și iubire. Toate acestea sunt rătăcire. Un înaintaș a spus: „Cel care-L adoră pe Allah numai prin iubire este zindiq; cel care-L adoră numai prin speranță este murji; cel care-L adoră numai prin frică este ḥarūrī — adică urmează drumul khawārijilor —; iar cel care-L adoră prin iubire, speranță și frică este credincios care afirmă unicitatea.” Îl adori, așadar, prin iubire față de El, speranță în răsplata Sa și teamă de pedeapsa Sa. Acești trei stâlpi s-au reunit în al-Fātiḥah.

Întâi, iubirea se află în „Lauda Îi aparține lui Allah, Stăpânul lumilor”. Lauda este preamărirea lui Allah însoțită de iubire; preamărirea cu iubire se numește laudă. Articolul din al-ḥamd arată cuprinderea: toate laudele Îi aparțin lui Allah — laudă pentru binefacerile Sale și laudă pentru numele și atributele Sale. În rostirea „Lauda Îi aparține lui Allah” este iubire față de Allah: acesta este primul stâlp.

Al doilea, speranța se află în „*Cel Milostiv, Îndurătorul*”. Când robul recită aceste două nume mărețe și înțelege că arată mila lui Allah, în inima sa apare, dacă meditează și ia aminte, speranța în mila lui Allah:

﴿وَيَرْجُونَ رَحْمَتَهُ﴾

„Nădăjduiesc la mila Sa.”

Coran 17:57 — fragment

Al treilea, frica se află în „*Stăpânul Zilei Răsplății*”. Când cel care recită își aduce înaintea socoteala în fața lui Allah, în inima lui apare frica împreună cu speranța:

﴿لِيَجْزِيَ الَّذِينَ أَسَاءُوا بِمَا عَمِلُوا وَيَجْزِيَ الَّذِينَ أَحْسَنُوا
بِالْحُسْنَى﴾

„Ca să-i răsplătească pe cei care au făcut rău pentru ceea ce au făcut și să-i răsplătească pe cei care au făcut bine cu cea mai bună răsplată.”

Coran 53:31 — fragment

Spaima stării din Ziua Învierii este măreață:

﴿وَمَا أَدْرَاكَ مَا يَوْمُ الدِّينِ ثُمَّ مَا أَدْرَاكَ مَا يَوْمُ الدِّينِ
يَوْمَ لَا تَمْلِكُ نَفْسٌ لِنَفْسٍ شَيْئًا وَالْأَمْرُ يَوْمَئِذٍ لِلَّهِ﴾

„Ce te va face să știi ce este Ziua Răsplății? Încă o dată: ce te va face să știi ce este Ziua Răsplății? Ziua când niciun suflet nu va stăpâni nimic pentru alt suflet, iar porunca, în ziua aceea, va fi a lui Allah.”

Coran 82:17-19

După acestea vine „*Numai pe Tine Te adorăm*”. Este ca și cum ai spune: numai pe Tine Te adorăm, o, Allah, prin iubirea arătată de

„Lauda Îi aparține lui Allah, Stăpânul lumilor”, prin speranța arătată de „Cel Milostiv, Îndurătorul” și prin frica arătată de „Stăpânul Zilei Răsplății”. Când temelia adorării a fost așezată, a venit adorarea.

Cum i-ar mai fi îngăduit cuiva după aceasta să spună: „Îl ador pe Allah numai din iubire pentru El; nu vreau răsplată și nu mă tem de pedeapsă”? Fără îndoială, aceasta este rătăcire. Ibrāhīm, prietenul apropiat al lui Allah, imamul celor cu credință curată, spune:

﴿وَأَجْعَلْنِي مِنْ وَرَثَةِ جَنَّةِ النَّعِيمِ﴾

„Fă-mă dintre moștenitorii Grădinii desfătării!”

Coran 26:85

Profetul ﷺ l-a întrebat pe un om: „Ce spui în rugăciune?” Omul a spus:

أَتَشْهَدُ وَأَقُولُ: اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْجَنَّةَ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ
النَّارِ، أَمَا إِنِّي لَا أَحْسَنُ دَنْدَتَكَ وَلَا دَنْدَنَةَ مَعَاذِ. فَقَالَ
النَّبِيُّ ﷺ: حَوْلَهَا دَنْدَنٌ

„Rostesc tashahhud și spun: O, Allah, Îți cer Paradisul și caut adăpost la Tine de Foc! Nu mă pricep la vorbele tale și nici la vorbele lui Mu‘adh.” Profetul ﷺ a spus: „În jurul lor se învârt și vorbele noastre.”¹²⁰

120 Relatat de Abū Dāwūd (792). Al-Albānī, Allah să aibă milă de el, l-a declarat autentic în Şaḥīḥ Sunan Abi Dāwūd, 1/225.

Cea mai frecventă invocare a sa era:

ربنا آتنا في الدنيا حسنة وفي الآخرة حسنة وقنا عذاب النار

„Stăpânul nostru, dă-ne bine în această lume și bine în Viața de Apoi și ferește-ne de pedeapsa Focului!”¹²¹

Unii merg și mai departe în rătăcire, spunând: „A-L adora pe Allah pentru răsplată sau de frica pedepsei este adorarea negustorilor.” Aceasta este rătăcire vădită — Allah să ne ferească. Toți profeții au dorit Paradisul, au avertizat împotriva Focului, I-au cerut lui Allah Paradisul și au căutat adăpost la El de Foc. Cine spune: „Nu vreau Paradis și nu mă tem de Foc; vreau numai să-L ador pe Allah din iubire pentru El” este rătăcit, abătut de la calea dreaptă a lui Allah, de la religia Sa dreaptă și de la urmarea profeților și a trimișilor.

‘Ā’ishah, Allah să fie mulțumit de ea, a relatat că Trimisul lui Allah ﷺ a învățat-o această invocare:

اللهم إني أسألك من الخير كله عاجله وآجله، ما علمت منه وما لم أعلم، وأعوذ بك من الشر كله عاجله وآجله، ما علمت منه وما لم أعلم؛ اللهم إني أسألك من خير ما سألك عبدك ونبيك، وأعوذ بك من شر ما عاذ به عبدك ونبيك؛ اللهم إني أسألك الجنة، وما قرب إليها من قول أو عمل، وأعوذ بك من النار، وما قرب إليها

121 Relatat de al-Bukhārī (6389) și Muslim (2690).

من قول أو عمل؛ وأسألك أن تجعل كل قضاء قضيته
لي خيراً

„O, Allah, Îți cer tot binele, cel apropiat și cel îndepărtat, ceea ce cunosc din el și ceea ce nu cunosc; și caut adăpost la Tine de tot răul, cel apropiat și cel îndepărtat, ceea ce cunosc din el și ceea ce nu cunosc. O, Allah, Îți cer din binele pe care Ți l-a cerut robul și Profetul Tău și caut adăpost la Tine de răul de care robul și Profetul Tău a căutat adăpost. O, Allah, Îți cer Paradisul și orice cuvânt și faptă care apropie de el; și caut adăpost la Tine de Foc și de orice cuvânt și faptă care apropie de el. Îți cer ca orice hotărâre pe care ai rânduit-o pentru mine s-o faci bine pentru mine!”¹²²

În invocările Profetului ﷺ se întâlnește adesea cererea Paradisului și căutarea adăpostului de Foc, de pedeapsa mormântului și de pedeapsa lui Allah. Iar acești oameni lipsiți de faptă vin și spun: „Nu vrem Paradis și nu ne temem de Foc; numai Îl iubim pe Allah.” Aceasta este rătăcire și abatere. Trebuie să-L adori pe Allah iubindu-L, nădăjduind la răsplata Sa și temându-te de pedeapsa Sa. De aceea învățații, Allah să aibă milă de ei, au spus: „Orice adorare are trei stâlpi care trebuie să fie în inimă: iubirea lui Allah, speranța în răsplata Sa și frica de pedeapsa Sa.”

122 Relatat de Ibn Mājah (3846). Al-Albānī, Allah să aibă milă de el, l-a declarat autentic în Şaḥīḥ Sunan Ibn Mājah (3116).

Omul trebuie să se teamă de Allah, să-și cunoască religia, calea dreaptă și drumul drept și să vină corect către religia lui Allah: să-L iubească pe Allah, să nădăjduiască la mila Sa și să se teamă de pedeapsa Sa. Îi cer lui Allah Cel Generos, prin numele Sale cele mai frumoase și atributele Sale preînalte, să ne facă pe toți să urmăm calea Sa dreaptă. O, Allah, călăuzește-ne pe calea cea dreaptă:

﴿صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا
الضَّالِّينَ﴾

„Calea celor pe care i-ai binecuvântat, nu a celor asupra cărora s-a abătut mânia și nici a celor rătăciți.”

Coran 1:7

O, Allah, îndreaptă-ne religia, care este ocrotirea treburii noastre; îndreaptă-ne viața lumească, în care se află traiul nostru; îndreaptă-ne Viața de Apoi, în care se află întoarcerea noastră; fă viața spor pentru noi în orice bine și fă moartea odihnă pentru noi de orice rău! O, Allah, iartă-ne toate păcatele: cele mici și cele mari, cele dintâi și cele din urmă, cele ascunse și cele vădite! O, Allah, iartă-ne pe noi, pe părinții noștri, pe musulmani și musulmane, pe credincioși și credincioase, vii și morți! O, Allah, Îți cerem cele care aduc mila Ta și cele care dobândesc iertarea Ta, câștigul din orice faptă bună, ferirea de orice păcat, izbânda Paradisului și salvarea de Foc!

Încheierea invocării noastre este: lauda Îi aparține lui Allah, Stăpânul lumilor. Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace Profetului nostru Muḥammad, familiei sale și tuturor companionilor săi.

Indice

adorare	1, 7–8, 16, 24–25, 28–29, 31, 46–47, 55, 82, 102, 115–116, 137, 142–143, 162, 167
calea cea dreaptă	33, 35, 37, 41, 61, 81, 113, 140, 143, 146–148, 154, 167
credință	48, 57, 80, 83, 94–96, 106, 111–112, 116, 120, 127, 129, 147, 150, 164
destin	95, 105–108, 111–113, 116–118, 120–121, 125–127, 129–130
frică	162
invocare	33, 115, 131, 139–140, 143, 145, 149, 151–152, 154–155, 157, 165
iubire	162–165
pocăință	45, 59, 73–74, 77, 156
rugăciune	1–3, 61, 120, 144, 150, 156, 158, 164
speranță	113, 132, 137, 155, 162
unicitate	16

EDIȚIE ÎN LIMBA ROMÂNĂ

Învățămintele din sura al-Fātiḥah

O lectură a îndrumărilor cuprinse în sura al-Fātiḥah:
unicitatea lui Allah, sinceritatea și urmarea Trimisului,
calea cea dreaptă, credința în Ziua de Apoi și în destin,
invocarea, iubirea, frica și speranța.

Autor: ʿAbd al-Razzāq al-Badr

Traducere în limba română

Institutul Tawhid

INSTITUTUL TAWHID

tawhid.ro